

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- perustuslakivaliokunta PeVL 31/2025 vp
- valtiovarainvaliokunta VaVL 2/2025 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 10/2025 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 3/2025 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 5/2025 vp
- talousvaliokunta TaVL 12/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Elina Rydman, sisäministeriö
- neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, sisäministeriö
- neuvotteleva virkamies Esko Pyykkönen, valtioneuvoston kanslia
- johtava asiantuntija Mia Rainio, valtioneuvoston kanslia
- johtava erityisasiantuntija Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Esa-Pekka Saari, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Juhani Wallinvirta, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Lauri Taro, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Mari Pajula, sosiaali- ja terveysministeriö
- toimitusjohtaja Jaakko Soininen, Finnplay Technologies Oy
- hankepäällikkö Laura Rinne, Poliisihallitus
- ryhmäpäällikkö Tiina Tulirinta, Poliisihallitus
- johtaja, dosentti Virve Marionneau, Helsingin yliopisto, Riippuvuuksien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

- erikoistutkija Jani Selin, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- pääsihteeri Juhani Kortteinen, Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta
- sidosryhmäjohtaja Suvi Aherto, MTV Oy
- Chief Commercial Officer Esko Rissanen, Traffic Lab
- maajohtaja Tommi Riisiö, Trustly Finland Oy
- varatoimitusjohtaja Velipekka Nummikoski, Veikkaus Oy
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, FiCom ry
- johtaja Riikka Tähtivuori, Medialiitto ry
- Yhteiskuntasuhdejohtaja Sverker Skogberg, PAF
- yksikön päällikkö Inka Silvennoinen, Peluuri
- edunvalvonnan johtava asiantuntija Anna Paimela, RadioMedia ry
- toimitusjohtaja Mika Kuismanen, Rahapeliala ry
- toimitusjohtaja Minna Mäenpää, Suomen Hippos ry
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Toni Ahva, Suomen Olympiakomitea ry
- puheenjohtaja Aki Pyysing, Suomen Pokerinpelaajat ry
- pääsihteeri Teemu Japissan, Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry
- hallituksen jäsen Aapo Mutanen, Suomen Urheiluvetoonlyöjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- markkinaoikeus
- keskusrikospoliisi
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Finnpanel Oy
- Sanoma Media Finland Oy
- Veikkaus Oy
- Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- European Gaming and Betting Association
- Kuluttajaliitto ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Medialiitto ry
- Päivittäistavarakauppa ry
- Sininauhaliitto
- Suomen Jääkiekkoliitto ry.
- Suomen Palloliitto ry
- Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry
- Suomen Urheilijat ry

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi rahapelilaki sekä muutettavaksi 13 lakia ja kumottavaksi kahden lain säännöksiä. Uudessa laissa säädettäisiin rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta.

Rahapelien toimeenpano olisi luvanvaraista. Rahapelejä voisi toimeenpanna yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan nojalla. Lisäksi toimeenpanossa käytettävien peliohjelmistojen toimitaminen edellyttäisi peliohjelmistotoimilupaa. Toimiluvanhaltija saisi hyödyntää toimeenpanemissaan rahapeleissä yksinomaan peliohjelmistotoimiluvanhaltijoiden peliohjelmistoja.

Laissa säädettäisiin toimilupien myöntämisen edellytyksistä ja toimilupia koskevasta hakemusmenettelystä. Yksinoikeustoimilupa olisi voimassa kymmenen vuotta ja rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa enintään viisi vuotta. Laissa säädettäisiin yksinoikeustoimiluvanhaltijan velvollisuudesta suorittaa valtiolle korvaus yksinoikeustoimiluvasta.

Rahapelilakiin sisältyisivät pelaajien rekisteröintiä ja henkilöllisyyden ja asuinpaikan todentamista koskevat säännökset. Laissa säädettäisiin muun ohella rahapelaamisen ikärajasta, pelitilistä ja tunnistautuneena pelaamisesta sekä peliestoista ja pelaamista koskevista rajoituksista. Laki sisältäisi säännökset markkinoinnista, kielletyistä markkinointikeinoista ja -tavoista, markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista, sponsoroinnista sekä suoramarkkinointikielloista.

Esityksessä ehdotetaan valvontaviranomaiselle monipuolisia toimivaltuuksia. Laissa säädettäisiin toimiluvanhaltijoilta perittävästä valvontamaksusta. Lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi laissa säädettäisiin hallinnollisista seuraamuksista, joita olisivat muun muassa rahapelien toimeenpanon ja markkinoinnin kieltäminen, toimiluvan peruuttaminen sekä rikemaksu ja seuraamusmaksu. Lisäksi valvontaviranomaiselle ehdotetaan säädettäväksi oikeus määrätä poistettavaksi rahapelien toimeenpanoa ja markkinointia koskevaa lainvastaista verkkosisältöä tai poistamaan tällaista sisältöä sisältävän verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä.

Rahapelilaissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön tehtävästä seurata, tutkia ja arvioida rahapeleistä aiheutuvia haittoja. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos toimeenpanisi tehtäviä. Pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voitaisiin myöntää valtionavustusta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös arpajaislakia, arpajaisverolakia, tuloverolakia, rikoslakia ja eräitä muita lakeja ja kumottavaksi eräiden lakien säännöksiä. Rahapelitoiminnan yhtenäinen arpajaisverokanta Suomessa olisi 22 prosenttia. Ilman toimilupaa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä saadut voitot olisivat saajalleen veronalaista tuloa.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2026 talousarvioksi.

Rahapelilaki ja muut ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1.1.2027, jolloin rahapelitoiminta voisi käynnistyä. Toimilupamenettelyä ja yksinoikeustoimiluvasta maksettavaa korvausta koskevat sekä eräät muut rahapelilain säännökset tulisivat voimaan kuitenkin jo vuoden 2026 alusta lukien. Lisäksi laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta tulisi voimaan 1.1.2026.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Rahapeliuudistuksen pääpiirteet

Ehdotetulla lainsäädäntökokonaisuudella toteutetaan rahapelijärjestelmän uudistus, jolla rahapelimarkkina avataan osittain kilpailulle. Uudistuksen taustalla ovat nykyisessä järjestelmässä havaitut haasteet. Digitaalisen rahapelaamisen markkinalla toimivat yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliset yritykset saavat tuottoonsa ilman lisenssimaksuja, veroja tai vastuuta toiminnan aiheuttamista rahapeliongelmista. Uudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja sekä parantaa kysynnän kanavoitumista lailla säänneltyyn ja valvottuun rahapelijärjestelmään.

Uudessa rahapelijärjestelmässä nykyisestä Veikkaus Oy:n monopolista luovutaan osittain. Osa rahapeleistä kuuluu jatkossakin Veikkaus Oy:n monopoliin ja osa vapautetaan kilpaillulle markkinalle. Kilpaillulle markkinalle vapautetaan vedonlyönti, mukaan lukien totopelit, sekä verkossa pelattavat kasinopelit, raha-automaattipelit ja rahabingo.

Uudessa rahapelijärjestelmässä kaikki valtakunnassa tapahtuva rahapelien toimeenpano on luvanvaraista. Ehdotuksen mukaan rahapelejä voi toimeenpanna yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan nojalla. Myös rahapeleissä käytettävien peliohjelmistojen toimittaminen edellyttää toimilupaa. Uudistuksen myötä Veikkaus Oy:n yksinoikeudesta ei säädetä enää laissa, vaan Veikkaus Oy tarvitsee toimiluvan myös monopoliin kuuluvien rahapelien toimeenpanoon. Veikkaus Oy:n tulee eriyttää sen mahdollinen muu taloudellinen toiminta yksinoikeustoimiluvan nojalla harjoitetusta rahapelitoiminnasta.

Rahapelien toimeenpano sallitaan vain ehdotetussa rahapelilaissa (1. lakiehdotus) säädettävin edellytyksin. Rahapelilakiin sisältyy pelaajien rekisteröintiä ja henkilöllisyyden ja asuinpaikan todentamista koskevat säännökset. Laissa säädetään muun ohella rahapelaamisen ikärajasta, pelitilistä ja tunnistautuneena pelaamisesta sekä peliostoista ja pelaamista koskevista rajoituksista. Lakiehdotus sisältää säännökset markkinoinnista, kielletyistä markkinointikeinoista ja -tavoista, markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista, sponsoroinnista sekä suoramarkkinointikielloista. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös arpajaislakia (1047/2001), arpajaisverolakia (552/1992), tuloverolakia (1535/1992), rikoslakia ja eräitä muita lakeja sekä kumottavaksi eräiden lakien säännöksiä.

Hallintovaliokunta on saanut asiassa perustuslakivaliokunnan (PeVL 31/2025 vp), valtiovarainvaliokunnan (VaVL 2/2025 vp), maa- ja metsätalousvaliokunnan (MmVL 10/2025 vp), sivistysvaliokunnan (SiVL 3/2025 vp), sosiaali- ja terveysvaliokunnan (StVL 5/2025 vp) ja talousvaliokunnan (TaVL 12/2025 vp) lausunnot. Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 51 ja 52 §:stä esittämät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin huomioin ja muutosehdotuksin.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että rahapelilain voimaantulon jälkeen seurataan uuden rahapelimarkkinan toimintaa ja uudistuksen vaikutuksia kiinnittäen huomiota muun muassa rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen, kanavointiasteen kehitykseen, uudistuksen valtiontaloudellisiin vaikutuksiin, valvontaviranomaisten resursointiin, pelihaittatyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ja urheilun toimialan rahoitukseen sekä hevostalouden toimintaedellytyksiin. Valiokunta pitää tarpeellisena, että seurannan pohjalta arvioidaan mahdollisia lainsäädäntö- ja muita kehittämistarpeita liittyen muun ohella rahapelien toimeenpanoa ja markkinointia koskeviin säännöksiin, maksuliikenne- ja verkkoliikenne-estoihin, järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen kieltoihin ja kilpailumanipulaation torjuntaan. Samalla tulee arvioida myös mahdollisista muutostarpeista valvontaviranomaisille ja muille toimijoille aiheutuvia taloudellisia ja muita vaikutuksia. (*Valiokunnan lausumaehdotukset 1, 2 ja 3*)

Arvioinnin lähtökohtia

Perustuslakivaliokunta pitää lakiehdotusten arvioinnin kannalta keskeisenä, ettei kyse ole uudesta elinkeinonharjoittamiseen liittyvästä rajoituksesta, vaan siitä, että osa tällä hetkellä Veikkaus Oy:n lakimääräiseen yksinoikeuteen kuuluvasta rahapelien toimeenpanosta siirretään luvanvaraisuuden piiriin. Perustuslakivaliokunta on arvioinut aiemmin useita kertoja rahapelisääntelyä ja rahapelien toimeenpanon toimiluvanvaraisuutta (esim. PeVL 23/2000 vp ja PeVL 46/2021 vp). Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että vaikka ehdotuksen mukaan rahapelien toimeenpano on toimiluvanvaraista elinkeinotoimintaa, ehdotuksella tosiasiallisesti vähennetään perustuslain 18 §:n 1 momenttiin puuttuvaa rajoitussääntelyä (vrt. PeVL 10/2024 vp, kappale 6).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt perustuslain 19 §:n 3 momentin terveyden edistämistä koskevaa tehtävää hyväksyttävänä perusteena jonkin muun perusoikeuden, kuten esimerkiksi elinkeinonvapauden rajoittamiseen. Valiokunnan mielestä mainitusta perustuslain säännöksestä ei kuitenkaan ole luettavissa yksityiskohtaisia vaatimuksia sille, millä tavoin julkinen valta toteuttaa terveyden edistämistehtävänsä esimerkiksi rahapelijärjestelmän yhteydessä, vaan tältä osin lainsäätäjällä on merkittävästi harkintavaltaa. Valiokunnan käsityksen mukaan olennaista on, että rahapelijärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon rahapelaamiseen liittyvät haitat väestön terveyden näkökulmasta ja pyritään reagoimaan näihin vaikuttavalla tavalla. Valiokunnan mielestä valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta arvioiden hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia ei voida pitää perustuslain 19 §:n 3 momentin terveydenedistämisvelvoitteen kannalta sillä tavoin puutteellisina, että tämä muodostuisi säätämisyjärjestyksen kannalta merkitykselliseksi kysymykseksi. Valiokunnan mielestä sama arvio voidaan kohdistaa perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädettyyn julkisen vallan velvollisuuteen tukea lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu, jota toteuttaa esimerkiksi rahapelaamiselle asetettu 18 vuoden ikäraja (1. lakiehdotuksen 24 §, ks. myös saman lakiehdotuksen 53 ja 56 §).

Hallintovaliokunta katsoo, että esityksen perusteluissa on tehty kattavasti selkoa ehdotetun sääntelyn suhteesta EU-oikeuteen, mukaan lukien suhde EU:n tietosuojasääntelyyn. Rahapelilainsäädäntöä koskevat ehdotukset on ilmoitettu Euroopan komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti marraskuussa 2024 (2024/0601/FI). Selvityksen mukaan komissio ei ole antanut huomautusta eikä yksityiskohtaista lausuntoa. Vii-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

meisin menettelyyn liittyvä odotusaika, jonka aikana ehdotusta ei saa direktiivin mukaan hyväksyä, on päättynyt maaliskuussa 2025.

Rahapelihaittojen ehkäiseminen

Rahapeliuudistuksen tavoitteena on ollut löytää sääntelyratkaisu, jossa rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäävä rajoittava sääntely on tasapainossa kanavointikykyä ja rahapelijärjestelmän houkuttelevuutta tukevien elementtien kanssa. Hallituksen esityksessä uudistuksen arvioidaan altistavan väestöä rahapelien laajenevalle tarjonnalle ja näkyvyydelle ja siirtävän entisestään rahapelaamista nettiin ja korkeamman riskin rahapeleihin. Toisaalta uudistus antaa mahdollisuuden ulottaa sääntelyä valtaosaan rahapelaamista ja mahdollistaa haittojen torjuntaan vaikuttamisen nykyistä suuremmassa osassa rahapelaamista.

Hallintovaliokunta katsoo, että kanavointiastetta parantamalla eli ohjaamalla kysyntää entistä enemmän säännellyn ja valvotun järjestelmän piiriin voidaan tehostaa pelihaittojen ehkäisemistä. Kanavointiasteeseen vaikuttaa ennen kaikkea sääntelyn muodostama kokonaisuus. Kanavointikyvyn kannalta keskeisiä ovat linjaukset veroasteesta, markkinointiehdosta, pelaamisen rajoituskokonaisuudesta, toimiluvanhaltijan huolenpitovelvollisuudesta sekä viranomaisten työkaluista luvattoman tarjonnan torjuntaan.

Rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, väärinkäytösten estämiseksi sekä pelaajien oikeusturvan ja kuluttajansuojan varmistamiseksi rahapelilaissa ehdotetaan säädettäväksi muun ohella rahapelaamisen ikäraja, pelaajien rekisteröinnistä ja henkilöllisyyden todentamisesta, pelitilin kautta tapahtuvasta pelaamisesta ja muusta tunnistautuneena pelaamisesta, peliестоista ja pelaamista koskevista rajoituksista sekä markkinoinnin rajoituksista. Rahapelaamisen ikäraja olisi 18 vuotta, kuten nykyisinkin. Ehdotetun lain mukaan kaikki rahapelaaminen edellyttää pelaajan tunnistautumista. Lakiin sisältyvät myös säännökset hallitusohjelmassa tarkoitetusta keskiteytystä peliестorekisteristä, jonka kautta pelaaja voi asettaa peliестon kaikkien toimiluvanhaltijoiden toimeenpanemiin rahapeleihin.

Ehdotettuun rahapelilakiin sisältyy runsaasti toimiluvanhaltijoihin kohdistuvaa sääntelyä rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Yksinoikeustoimiluvanhaltijalle ja rahapelitoimiluvanhaltijalle säädetään velvollisuus suojella pelaajia rahapelihaitoilta (huolenpitovelvollisuus), johon kuuluu myös liiallisen pelaamisen torjuminen jatkuvalla pelikäyttäytymisen seurannalla ja arvioinnilla. Laissa säädetään myös yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan informointivelvollisuudesta. Sen mukaisesti rahapelin toimeenpanon yhteydessä pelaajille on annettava tiedot muun muassa pelaamisen estämisen keinoista ja annettava arvio rahapelin haittariskistä. Toimiluvanhaltijan on mahdollistettava pelaajalle eston asettaminen toimiluvanhaltijan rahapeleihin peli- tai toimeenpanomuotokohtaisesti toistaiseksi tai määräajaksi. Lisäksi toimiluvanhaltijan on mahdollistettava toimeenpanemiensa rahapelien pelaamisen estäminen siten, että esto tulee voimaan välittömästi. Tällainen välitön esto olisi voimassa sen asettamista seuraavan vuorokauden loppuun.

Toimiluvanhaltijan on myös varmistettava, että pelaaja asettaa pelitilin kautta pelattaville peleille toimiluvanhaltijakohtaisen pelaajan pankkitilin ja pelitilin välisen vuorokausi- ja kuukausikohtaisen rahansiirtorajan. Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja rahapelitoimiluvanhaltijalla on lisäksi

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

velvollisuus tarvittaessa asettaa pelaamiselle määrällisiä ja ajallisia rajoituksia sekä tarjota pelaajille mahdollisuus itse asettaa kyseisiä rajoituksia. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimiluvanhaltijakohtaisista enimmäistappiorajoista, jotka koskevat laissa mainittuja korkean pelihaittariskin sisältäviä rahapelejä.

Pelitiliä koskevan 22 §:n mukaan toimiluvanhaltijan tulee mahdollistaa pelaajalle näkymä pelaajan pelitilillä oleviin varoihin, varojen siirtoihin, pelitapahtumiin sekä pelaamista koskeviin rajoituksiin. Säännös myös velvoittaa toimiluvanhaltijaa tarjoamaan pelaajalle työkalun, jonka avulla pelaaja voi arvioida omaa pelikäyttäytymistään kuukausi- ja vuositasolla.

Hallintovaliokunnalle esitetyn selvityksen mukaan laissa edellytettävään keskitettyyn pelistorekisteriin on uudistuksen toimeenpanohankkeessa suunniteltu sisällytettäväksi lisäksi pelaajalle mahdollisuus omien rahapelikulutustietojen tarkasteluun. Valiokunta toteaa, että kokonaiskuvan muodostaminen pelitapahtumista edistää pelihaittojen ehkäisemistä ja tunnistamista. Toiminnallisuus palvelee myös pelaajan EU:n tietosuojasetuksen mukaista oikeutta tarkistaa hänestä kerätyt tiedot. Selvityksen mukaan toiminnallisuutta suunnitellaan valtiovarainministeriön, sosiaalili- ja terveysministeriön sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteistyönä.

Muita rahapelilakiin sisältyviä haittojen torjuntaan tähtääviä säännöksiä ovat muun muassa velaksi pelaamisen, ilmaispelien ja alennusten kieltä (25 §), säännökset rahapeliautomaattien sijoittelusta (38 §) sekä itsepalvelupäätteitä koskeva kieltä (40 §).

Lapset ja nuoret

Hallintovaliokunta korostaa erityisesti lasten ja nuorten suojelemista rahapelihaitoilta. Selvityksen mukaan 18-24-vuotiaat ovat muita ikäryhmiä alttiimpia rahapelaamisesta aiheutuville taloudellisille, sosiaalisille ja terveydellisille haitoille. Tutkimusten mukaan varhaisnuoruudessa alkanut säännöllinen rahapelaaminen lisää rahapeliongelmien ja päihderiippuvuuksien kehittymisen riskiä aikuisiällä. Alaikäisten nuorten altistuminen rahapelimainonnalle saattaa lisätä nuorten kiinnostusta rahapelaamista kohtaan.

Rahapelilakiin sisältyvissä markkinointisäännöksissä kiinnitetään erityistä huomiota lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan markkinointiin. Ehdotetun 55 §:n mukaan markkinoinnin tulee aina sisältää tieto rahapelaamisen sallitusta ikärajasta. Ehdotetun 53 §:n mukaisesti markkinointia ei saa kohdistaa alaikäisiin eikä markkinoinnissa saa esiintyä alaikäisiä henkilöitä. Rahapelejä ei saa markkinoida sellaisessa televisio- ja radiotoiminnassa eikä kuvaohjelman elokuvateatterissa tapahtuvassa julkisessa esittämisessä tai julkaisutoiminnassa, joka on suunnattu alaikäisille, eikä sellaisen median palvelussa, joka on suunnattu alaikäisille. Rahapelejä ei saa myöskään markkinoida sellaisissa urheilutapahtumissa tai muissa yleisötapahtumissa, jotka on suunnattu alaikäisille. Myös ulkomarkkinointiin ehdotetaan rajoituksia (51 §).

Toimiluvanhaltija saa ehdotetun 51 §:n mukaan markkinoida rahapelejä ainoastaan omilla verkkosivuillaan ja omilla sosiaalisen median tileillä siten, että markkinointi ei ole vuorovaikutteista kuluttajan kanssa. Rajoitukset estävät niin sanotun vaikuttajamarkkinoinnin markkinoinnin keinona. Näiden rajoitusten tarkoituksena on osaltaan rajoittaa markkinointia nuorten suosimissa

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

markkinointikanavissa. Selvityksen mukaan erityisesti nuoret ovat vastaanottavaisia vuorovai-
kutteiselle markkinoinnille.

Myös sponsorointia koskevassa säännöksessä (56 §) kiinnitetään huomiota lasten suojelemiseen rahapelihaitoilta. Sponsorointia koskevia sopimuksia ei saa tehdä alle 18-vuotiaiden kanssa tai koskien alle 18-vuotiaiden tapahtumia, kilpailuja, sarjoja taikka niihin rinnastettavia tilaisuuksia. Tehdessään sponsorointia koskevia sopimuksia toimiluvanhaltijan tulee varmistaa, että sen nimi tai logo ei esiinny alle 18-vuotiaiden käyttöön erityisesti tarkoitetuissa tuotteissa tai palveluissa. Sponsorointia koskevia sopimuksia ei saa tehdä sellaisten henkilöiden kanssa, jotka tuottavat alle 18-vuotiaisiin kohdistettua sisältöä tai koskien sellaisia tapahtumia, jotka kohdistuvat alle 18-vuotiaisiin. Sponsorointia ei saa myöskään kohdistaa tuotteisiin tai palveluihin, jotka on erityisesti tarkoitettu alle 18-vuotiaiden käyttöön.

Esityksen valmistelun yhteydessä ja valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin myös eräitä muita keinoja, esimerkiksi rahapelaamisen ikärajan nostaminen, erityisesti korkean riskin rahapelien, kuten nopearytmisten verkkorahapelien, osalta. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan ikärajan nostaminen todennäköisesti vähentäisi nuorten aikuisten rahapelaamista, mutta toisaalta mahdollisuus pelata järjestelmän ulkopuolisilla rahapelisivustoilla heikentäisi ikärajan noston vaikutusta. Hallintovaliokunta toteaa, että nuoret aikuiset ovat riskiryhmänä myös rahapeli-
haitoilta, jotka aiheutuvat järjestelmän ulkopuolisesta ja sääntelyn ulkopuolelle jäävästä rahapeli-
tarjonnasta. Esimerkiksi nuorille aikuisille asetettavien alempien kulutusrajojen tehokkuutta arvioidaan puolestaan vähentävän se, että pelaajalla voi olla käytössään useita pelitilejä ja useita itse asettamiaan toimiluvanhaltijakohtaisia rahansiirtorajoja. Myös valtioneuvoston asetuksella säädettyvät enimmäistappiorajat ovat toimiluvanhaltijakohtaisia.

Valiokunta tähdentää, että toimiluvanhaltijalle 34 §:ssä säädetty huolenpitovelvollisuus on laaja. Siihen sisältyy myös liiallisen pelaamisen torjuminen peliyhtiön jatkuvalla pelikäyttäytymisen seurannalla ja arvioinnilla. Tekemänsä haitariskien arvion perusteella toimiluvanhaltija voi muun muassa rajoittaa digitaalista markkinointia ja vaikuttaa erilaisten pelaamisen hallinnan työkalujen nostamiseen esille pelipalvelussa. Kuten edellä on todettu, toimiluvanhaltijoille säädetään myös velvollisuus tarvittaessa asettaa pelaamiselle määrällisiä ja ajallisia rajoituksia sekä tarjota pelaajille mahdollisuus asettaa itse kyseisiä rajoituksia. Toimiluvanhaltijat voivat näissä toimenpiteissään huomioida erityisesti nuoret aikuiset ja esimerkiksi asettaa heille erityisiä rajoituksia. Toimiluvanhaltijoiden on myös raportoitava vuosittain valvontaviranomaiselle toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi (68 §).

Pelihaittatyö ja sen rahoitus

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) tehtävänä on voimassa olevan lain mukaisesti seurata, tutkia ja arvioida rahapelihaittoja sekä kehittää niiden ehkäisyä ja hoitoa. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) hoitaa tehtävää STM:n toimeksiannon mukaisesti ja toimii tässä tarkoituksessa pelihaittarekisterin rekisterinpitäjänä. Ehdotettuun rahapelilakiin sisältyvät myös säännökset THL:n ja STM:n tiedonsaantioikeudesta.

Pelihaittatyö rahoitetaan nykymallista poiketen budjettivaroista. Uutta sääntelyä ovat valtionavustukset, joita THL voi myöntää lakisääteisiä palveluja täydentävien sähköisten, anonymien

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

pelihaittapalveluiden toimintaan, pelihaittoja vähentävän alueellisen työn kehittämiseen ja pelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tukevaan tieteelliseen tutkimukseen.

Rahapelilakiin sisältyvää valtionavustuksista ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan pelihaittatyöstä muodostuvaa kokonaisuutta toteutetaan yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Hyvinvointialueiden palvelurakenne sekä ehkäisevässä että korjaavassa pelihaittatyössä pitää sisällään merkittävästi myös sosiaali- ja terveysjärjestöjen tekemää työtä. Yhteistyötä ylläpidetään eri verkostoissa ja sitä vahvistetaan osana rahapelipoliittisen ohjelman toimeenpanoa, jonka alajaostoihin järjestöjä ja muita toimijoita kutsutaan mukaan.

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026—2029 sisältää hallituksen esityksen mukaisesti 2,8 miljoonan euron määrärahan THL:n toimintamenoihin rahapelihaittojen seurantaan, tutkimusta ja arviointia sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämistä (luku 10) varten. Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että julkisen talouden suunnitelma ei sisällä määrärahoja luvun 9 mukaisiin valtionavustuksiin pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen eikä STM:n menoihin 98 §:n mukaisten tehtävien toimeenpanosta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puuttuvasta pelihaittatyön rahoituksesta valmistellaan esitys vuosille 2027—2030 laadittavaan julkisen talouden suunnitelmaan.

Maltilisuus ja muu markkinoinnin rajoitussäätely

Perustuslakivaliokunta toteaa, että rahapelien markkinoinnin rajoitussäätely on merkityksellistä erityisesti perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Säätely on merkityksellistä myös elinkeinovapauden kannalta. Arviointitilanne on tältä osin aikaisemmasta poikkeava rahapelinelinkeinon osittaisen toimiluvanvaraiseksi ja kilpailulliseksi vapauttamisen vuoksi.

Elinkeinovapauden ja sananvapauden kannalta ehdotetun markkinointia koskevan sääntelyn valtiösääntöoikeudellisessa arvioinnissa on merkityksellinen erityisesti perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluva lailla säätämisen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimus. Tämän vaatimuksen merkitys korostuu, koska markkinointia koskevaan sääntelyyn kohdistuu osittain mahdollisuus seuraamusmaksun määräämiseen.

Perustuslakivaliokunnan mukaan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta arvioituna ehdotettu sääntely sisältää tulkinnanvaraisia ja väljiä säännöksiä ja ilmaisuja, joiden merkitys ja käyttöyhteydet eivät täsmenny myöskään hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa. Tällaisia säännöksiä ovat etenkin rahapelilakiehdotuksen 51 §:n 2 momentti, jonka mukaan rahapelejä ja yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida, jos markkinointi on määrältään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan "maltillista", samoin kuin suuri osa kiellettyjä markkinointikeinoja ja -tapoja sääntelevistä 52 §:n 1—15 kohdasta.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu ilmaisu maltillisesta markkinoinnista jää siinä määrin avoimeksi, ettei sitä voida pitää nyt arvioitavana olevassa sääntely-yhteydessä valiokunnan tulkintalinjan mukaisesti riittävän täsmällisenä. Hallintovaliokunnan on täsmennettävä tätä käsitettä. Tällainen muutos on edellytyksenä esityksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyhteyksessä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Hallintovaliokunta toteaa, että uutta rahapelijärjestelmää koskevan hallitusohjelmakirjauksen mukaan markkinoinnin on oltava sisällöltään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan maltillista ja vastuullista. Rahapelilaissa ehdotetaan säädettävän sallituista markkinoinnin kanavista. Markkinoinnin tulee olla toimiluvanhaltijan itsensä toteuttamaa tai tuottamaa ja markkinoinnin levittämisen taustalla tulee aina olla sopimussuhde toimiluvanhaltijaan. Toimiluvanhaltijan tulee hallita markkinoinnin määrää ja kattavuutta markkinoinnin maltillisuuden varmistamiseksi, mikä on mahdollista toteuttaa omien kanavien ja medioiden kautta tehdyssä markkinoinnissa.

Ehdotetun 51 §:n perustelujen mukaan maltillisuuden arviointi valvontatoiminnassa koskee usean toimiluvanhaltijan rahapelijärjestelmässä erityisesti yksittäisen toimiluvanhaltijan markkinoinnin maltillisuuden arviointia. Mikäli toimiluvanhaltijan markkinointi rajautuu esimerkiksi tiettyyn tapahtumaan rajatulla alueella ja rajatun ajan, markkinoinnin voidaan lähes aina katsoa olevan maltillista. Mikäli toimiluvanhaltija puolestaan täyttää kaikki tv-markkinointispotit omalla mainonnallaan, markkinointi on selvästi ristiriidassa momentissa tarkoitettun maltillisuusedellytyksen kanssa.

Käsite maltillisuus sisältyy voimassa olevan arpajaislain 14 b §:ään ja se esiintyy myös Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (esimerkiksi yhdistetyt asiat C-316/07, C-358/07-C-360/07, C-409/07 ja C-410/07, Stoss ym.). Maltillisuudella tarkoitetaan kohtuullisuutta markkinoinnin määrän, laajuuden, näkyvyyden ja toistuvuuden osalta. Maltillisuuden voidaan katsoa tarkoittavan myös hillittyä markkinointia.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan valtiosääntöisen huomautuksen huomioon ottamiseksi, että maltillisen markkinoinnin käsitettä täsmennetään jäljempänä esitetyllä tavalla (1. lakiehdotuksen 51 §:n 2 momentti).

Ehdotettua sääntelyä markkinoinnin rajoittamisesta voidaan perustuslakivaliokunnan mielestä kohdittaisesta tulkinnanvaraisuudesta ja väljyydestä huolimatta pitää yleisesti ottaen valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävänä ottaen huomioon rahapelitoiminnan erityisluonne sekä sääntelyn perustuminen perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviin ja yhteiskunnallisesti painaviin perusteisiin väestön terveyden edistämisestä ja lasten suojelusta.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ehdotuksen 52 §:n sääntely muodostuu kuitenkin valtiosääntöoikeudellisesti ongelmalliseksi. Valiokunnan mielestä elinkeinovapauteen ja sananvapauteen kohdistuvan rajoituksen oikeasuhtaisuuden vuoksi hallintovaliokunnan tulee täsmentää epätasmalliseksi jääviä 52 §:n 1 momentin 1—14 kohtien säännöksiä. Perustuslakivaliokunnan mielestä lakiehdotuksen 52 §:n 1 momentin 15 kohdan yleislauseke vaikuttaa joka tapauksessa niin avoimelta, että perusoikeusrajoituksen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vuoksi kyseinen kohta tulee poistaa. Tällaiset muutokset ovat edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Hallintovaliokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotettu 52 § kielletyistä markkinointikeinoista ja -tavoista sisältää sellaisia markkinointia koskevia periaatteita, joiden EU-tuomioistuin on oikeuskäytännössään katsonut olevan ristiriidassa rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisemisen ja vähentämisen kanssa. Luettelon kohtiin sisältyvät ilmaisut ja käsitteet ovat saadun

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

selvityksen mukaan sääntelykohteena olevien useissa eri valtioissa rahapelejä toimeenpanevien rahapeliyhtiöiden, voimassa olevan lain mukaisesta markkinoinnin valvonnasta vastaavan Poliisihallituksen sekä myös laajemmin rahapelialan eri toimijoiden keskuudessa yleisesti käytettäviä, tunnistettavia ja ymmärrettäviä. Vastaavan kaltaista sääntelyä sisältyy usean muun eurooppalaisen valtion lainsäädäntöön. Lisäksi esimerkiksi kielletyiksi markkinointikeinoiksi ehdotetut rahapelaamisen ihannointi, arkipäiväistäminen ja taloudellisen aseman parantaminen sisältyvät ja ovat sisältyneet Veikkaus Oy:n omiin markkinointiviestinnän vastuullisuusperiaatteisiin jo ennen voimassa olevaan lakiin sisältyvien säännösten antamista. Poliisihallitus on käsitellyt kyseisiä markkinointitapoja rahapelien markkinointia koskevissa linjauksissaan.

Perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen huomioon ottamiseksi hallintovaliokunta ehdottaa, että 52 §:n 1 momentin 15 kohta poistetaan ja että pykälää muilta osin täsmennetään jäljempänä esitetyin tavoin (1. lakiehdotuksen 52 §).

Hakusanamarkkinointi

Valiokuntakäsittelyn yhteydessä on noussut esiin muun muassa kysymys hakukonemarkkinoinnin suhteesta uuden rahapelilain sääntelyyn. Hakukonemarkkinointi on digitaalisen markkinoinnin keino, jolla parannetaan verkkosivuston näkyvyyttä hakukoneiden hakutuloksissa ja siten parannetaan esimerkiksi sivuston kävijämääriä. Hakukonemarkkinointia voidaan tehdä optimoimalla omia verkkosivuja hakutuloksen parantamiseksi tai käyttämällä hakusanamainontaa, jossa hakukoneelle on maksettu tietyn hakusanan käyttämisen ja hakutuloksen yhteydessä näkyvästä mainoksesta (hakusanamarkkinointi).

Hallintovaliokunta toteaa, että hakusanamarkkinointi ei ole hallituksen esityksessä ehdotetun rahapelilain mukaan sallittua markkinointia, sillä se ei sisälly lain 51 §:n 3 momentissa sallittuihin markkinointikanaviin. Lainkohdassa sallittujen markkinointikanavien luettelo on tarkoitettu tyhjentäväksi. Valiokunta katsoo myös, että hakusanamarkkinointi ei rinnastu ehdotetun 51 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettua painettua mediaa vastaavaan sähköiseen julkaisuun.

Hakusanamarkkinoinnin salliminen avaa uuden markkinointikanavan rahapelien markkinointiin. Hallintovaliokunta pitää kuitenkin esityksen kanavointitavoitteen kannalta tarkoituksenmukaisena, että hakusanamarkkinointi sallitaan, mutta tietyin laissa säädettävien reunaehdoin. Verkossa toimivien hakukoneiden, kuten Google, käyttäminen ihmisten päivittäisenä perustoimintana voi altistaa rahapelien markkinoinnille myös niitä ihmisiä, jotka eivät lähtökohtaisesti ole rahapeleistä tietoa hakemassa, mikäli hakusanojen käyttämistä ei sääntelyllä rajoitettaisi.

Valiokunta ei katso lain ja markkinointia koskevien säännösehdoitusten haittojen torjuntaa koskevien tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaisena laajentaa sallittua markkinointia kaikkiin digitaalisiin kanaviin. Tällainen muutos laajentaisi merkittävästi rahapelien markkinointia ja niiden näkyvyyttä digitaalisessa ympäristössä, jossa erityisesti lapset ja nuoret kuluttavat runsaasti aikaa.

Valiokunta toteaa, että kaikkeen rahapelien markkinointiin liittyy riskejä rahapelihaittojen näkökulmasta. Hakusanamarkkinoinnin ei kuitenkaan arvioida olevan hallitusohjelman ja hallituksen esityksen haittojen torjuntaa koskevan tavoitteen saavuttamista merkittävästi haittaava markki-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

nointikeino, sillä henkilöt, jotka altistuvat hakusanamarkkinoinnille, ovat pääsääntöisesti hake-massa rahapeleihin liittyvää tietoa ja käyttävät aiheeseen liittyviä hakusanoja. Valiokunta ehdot-taa näin ollen, että rahapelilain 51 §:n 3 momenttiin lisätään hakusanamarkkinointia koskeva uusi 6 kohta jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin esitetyin tavoin.

Kilpailumanipulaation ja rahanpesun torjuminen

Kilpailumanipulaatio tarkoittaa vilpillistä vaikuttamista kilpailun tai ottelun kulkuun tai sen lop-putulokseen. Hallintovaliokunta toteaa, että ehdotettuun rahapelilakiin sisältyy useita kilpailuma-nipulaation torjuntaan liittyviä säännöksiä, kuten rajoitukset tarjottaviin vedonlyönnin kohtei-siin, toimiluvan hakijan velvollisuus toimilupaa hakiessa esittää menettelytavat kilpailumanipu-laation havaitsemiseksi, estämiseksi ja ilmoittamiseksi sekä toimiluvanhaltijan velvollisuus kes-keyttää vedonlyönti ja vuosittainen raportointivelvollisuus epäilyttävästä vedonlyönnistä ja kil-pailumanipulaation torjuntatoimenpiteistä.

Hallintovaliokunta pitää sivistysvaliokunnan tavoin tärkeänä, että Suomi on myös käynnistänyt valmistelun Euroopan neuvoston urheilukilpailujen manipulaation vastaisen sopimuksen ratifioi-miseksi (nk. Macolinin sopimus). Sopimuksella pyritään torjumaan urheilukilpailujen mani-pulointia ottamalla käyttöön ehkäiseviä ja havaitsevia mekanismeja sekä erityisesti rikosseuraa-muksia. Lisäksi yleissopimuksella edistetään viranomaisten, urheilujärjestöjen ja urheiluvedon-lyönnin toimeenpanijoiden välistä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Sopimuksen ratifioin-nin yhteydessä on tarkoitus tarkastella, mitä lainsäädäntömuutoksia mahdollisesti sopimus edel-lyttää.

Hallintovaliokunta toteaa lisäksi, että valtioneuvosto on antanut periaatepäätöksen kansalliseksi korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2025—2027. Sen yhtenä toimenpi-teenä on, että urheilukilpailumanipulaatiota koskevaa lainsäädäntöä selvitetään. Toimenpide-suunnitelman mukaan selvitys toteutetaan virkatyönä 2025—2027.

Hallintovaliokunta pitää lainsäädännön ja muiden toimenpiteiden edelleen kehittämistä tärkeänä kilpailumanipulaation ja myös rahanpesun riskien ehkäisemiseksi. Valiokunnan asiantuntijakuu-lemisessa on tuotu esiin, että esimerkiksi urheilupetoksen kriminalisointi voisi mahdollistaa ny-kyistä tehokkaamman puuttumisen kilpailumanipulaatioon myös muussa kuin elinkeinotoimin-naksi katsottavassa urheilussa. Hallintovaliokunta tähdentää myös esimerkiksi tiedonvaihdon te-hostamista. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että rahanpesun torjunnan tehostamiseksi arvioi-daan lainsäädännöllisiä keinoja sen varmistamiseksi, että pelitilin ja siihen liitetävän pankkitilin haltija on sama henkilö, ja että varat maksetaan vain pankkitilille, jonka omistaa sama henkilö, jolla on rahapelitili.

Rahapelitoiminnan valvonta

Rahapelilain mukaisena toimilupa- ja valvontaviranomaisena toimii uusi, valtion aluehallintouu-distuksessa perustettu Lupa- ja valvontavirasto rahapelilain voimaantulosta alkaen. Siihen saak-ka Poliisihallitus toimii rahapelilain mukaisena toimilupaviranomaisena ja valvoo myös Veikka-us Oy:n arpajaislain nojalla yksinoikeudella harjoittamaa rahapelitoimintaa. Rahapelitoiminnan ja markkinoinnin valvontaa koskeva sääntely sisältyy ehdotetun rahapelilain 5—8 lukiin.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Hallintovaliokunnalle esitetyn arvion mukaan uuden rahapelijärjestelmän myötä valtakunnassa lainmukaisesti toimivien rahapeliyhtiöiden määrä tulee kasvamaan nykyisestä yhdestä yksinoikeusyhtiöstä määrän ollessa jatkossa joitakin kymmeniä yhtiöitä. Samalla valvontaviranomaisen tehtävät muuttuvat ja valvontaviranomaiselle tulee uusia tehtäviä, joista merkittävimmät ovat toimilupahakemusten käsittely ja toimiluvan ehtojen toteutumisen valvonta sekä peliestorekisterin ylläpito. Valiokunta tähdentää valvontaviranomaisen roolia myös toimilupajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden valvonnassa. Lisäksi tehokkaan valvonnan kannalta tarvitaan toimivaa tiedonvaihtoa niin kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä kuin kansainväliselläkin tasolla.

Esityksen tavoitteena on, että jatkossa lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävistä aiheutuvat kustannukset katetaan toimiluvanhaltijoilta perittävillä hakemus- ja valvontamaksuilla. Budjettirahoitusta tullaan kuitenkin tarvitsemaan uudistuksen toimeenpanovaiheessa ja mahdollisesti myös myöhempinä vuosina. Hallintovaliokunta korostaa uudistuksen toimeenpanon riittävän resursoinnin tärkeyttä. Valvonnan toteuttaminen edellyttää asianmukaisia henkilöstövoimavaroja sekä huomattavia muutoksia valvonnassa käytettäviin tietojärjestelmiin. Myös järjestelmien jatkokehitykseen ja ylläpitoon tulee varautua.

Verotukseen liittyvät säännösehdotukset

Rahapelitoiminnan yhtenäiseksi arpajaisverokannaksi ehdotetaan 22 prosenttia. Verovelvollinen on arpajaisverotuksen periaatteiden mukaisesti rahapelien toimeenpanija, ja vero lasketaan ehdotuksen mukaan tuotosta eli pelipanosten ja pelaajille maksettujen voittojen erotuksesta, niin sanotusta pelikatteesta, kuten rahapeleistä nykyäänkin. Esityksen mukaan verokannan määrittämisen lähtökohtana on ollut korkean kanavointiasteen saavuttaminen samalla turvaten korkean verokertymän.

Valtiovarainvaliokunta toteaa lausunnossaan (VaVL 2/2025 vp) pitävänsä ehdotettua rahapelitoiminnan 22 prosentin arpajaisverokantaa perusteltuna. Valiokunta katsoo, että jatkossa arpajaisverokannan nostoa tai verokantojen eriyttämistä on perusteltua tarkastella verotuottojen lisäämiseksi. Valiokunta viittaa myös esityksessä todettuun, että yhtenäistä arpajaisverokantaa voidaan pitää perustelluimpana vaihtoehtona, kun otetaan huomioon verotuottojen vakaus, verorasituksen ennustettavuus ja tasapuolinen kohdentuminen sekä hallinnollinen toimeenpantavuus. Yhtenäisen arpajaisverokannan on arvioitu olevan taloudellista käyttäytymistä mahdollisimman vähän vääristävä.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että koska ehdotetun tuloverolain 85 §:n myötä rahapelijärjestelmän ulkopuoliset rahapelivoitot olisivat saajalleen veronalaista tuloa — EU/ETA aluetta koskevin poikkeuksin — ulottuisi rahapeleihin kohdistuvien tappioiden pääsääntöinen vähennyskelvottomuus rahapelijärjestelmän ulkopuolisiin rahapeleihin. Verovapauden ulkopuolelle jääviin rahapeleihin kohdistuvien tappioiden pääsääntöinen vähennyskelvottomuus arvioitaisiin jatkosakin vähennyskelpoisia tulonhankkimismenoja koskevan tuloverolain 29 §:n 1 momentin ja vähennyskelvottomia elantomenoja koskevan tuloverolain 31 §:n 4 momentin säännösten perusteella. Valiokunta kiinnittää huomiota ETA-alueen ulkopuolella fyysisesti paikan päällä satunnaisesti tapahtuvien rahapelien tuottamien tappioiden verovähennyskelvottomuuden aiheuttamiin mahdollisiin ongelmiin.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Hallintovaliokunta toteaa, että esitykseen ei sisälly ehdotusta rahapelaamisesta aiheutuvien tappioiden verokohtelun muuttamiseksi. Verolainsäädännön kysymykset eivät kuulu hallintovaliokunnan toimialaan, mutta valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan satunnaisesti pelattujen veronalaisten rahapelien osalta elantomenojen vähennyskelpoisuuden salliminen merkitsisi puuttumista tuloverolain keskeiseen periaatteeseen vähennyskelpoisista menoista ja siten poikkeusta tuloverolain järjestelmästä. Selvityksen mukaan lainvalmistelun yhteydessä on arvioitu, että rahapelisääntelyn johdonmukaisuuden kannalta ei ole perusteltua laajentaa rahapelitappioiden vähennyskelpoisuutta taikka verotuksen keinoin kannustaa tai tukea rahapelijärjestelmän ulkopuolista rahapelaamista.

Valtiovarainvaliokunnan lausunnon mukaan kilpailun avaamisen rahapelitoiminnassa on katsottu edellyttävän, että Suomeen sijoittautuneisiin toimiluvanhaltijoihin sovelletaan tuloverotuksessa samoja verotusperiaatteita kuin muiden toimialojen yrityksiin. Tämä koskee myös Veikkaus Oy:n ja PAF:n (Ålands penningautomatförening) konserniin kuuluvan toimiluvanhaltijan rahapelitoimintaa. Esityksessä ehdotetaan tuloverolain muuttamista siten, että Veikkaus Oy ja PAF siirtyvät normaalin yhteisöverotuksen piiriin myös niiden yksinoikeuden nojalla harjoittamien arpajaisten ja rahapelitoiminnan osalta. Esityksen perustelujen mukaan yhtenäinen verokanta selkeyttää verotusta, ilmentää osaltaan rahapelitoiminnan sääntelykokonaisuuden johdonmukaisuutta ja se voidaan toteuttaa budjettineutraalisti sekä valtakunnan että Ahvenanmaan kannalta. Lisäksi yhtenäisen verokohtelun on katsottu edistävän markkinaehtoisuuden toteutumista konserniyhtiöiden välisissä liiketoimissa, kun markkinaehtoisuudesta poikkeamisella ei olisi saavutettavissa veroetua koko konsernin tasolla.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 49 §:n mukaisesti Ahvenanmaan maakunnalle palautetaan vuosittain verotasoituksena valtion varoista maksetut yhteisöveron ja arpajaisveron rahamäärät. Valtiovarainministeriö ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus arvioivat itsehallintolain 48 §:n mukaan vähintään joka kolmas vuosi, onko 47 §:n 2—4 momentissa säädettyjä perusteita muuttaa tasoitusperustetta, ja tekevät ehdotuksensa Ahvenanmaan valtuuskunnalle.

Elinkeino- tai ammatinharjoitustoimintana pelattaviin rahapeleihin liittyviä kysymyksiä

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota hallituksen esitykseen sisältyviin rahapelilain 85 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin, joissa käsitellään säännösehdotuksen perustelemisen lisäksi myös ammattimaiseen pokerinpelaamiseen ja ammattimaiseen vedonlyöntiin kohdistuvaa verotuskäytäntöä. Perustuslakivaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota ammattimaisen vedonlyönnin ja pokerinpelaamisen arvioimiseen perustuslain 15 §:n 1 momentin turvaaman omaisuus- ja perustuslain 18 §:n 1 momentin turvaaman elinkeinovapauden kannalta ja pitänyt sääntelyä maksuliikenteen estosta ongelmallisena omaisuuden suojan kannalta (PeVL 46/2021 vp, kappale 21—23). Valiokunnan saaman selvityksen valossa nyt arvioitavan ehdotuksen perusteluissa kuvatuissa tapauksissa saattaa olla mahdollista, että ammatinharjoitustarkoituksessa pelattavasta vedonlyönnistä tai pokerinpelaamisesta maksettava tulovero voisi muodostua kokonaisuutena suuremmaksi kuin ammatinharjoittamisesta saadut tulot.

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan lainsäädäntö, jonka perusteella laillisella elinkeino- tai ammatinharjoittamisella ansaittuun tuloon kohdistuva veron määrä voisi yksittäistapauksessa muodostua suuremmaksi kuin siitä tosiasiaassa saatu tulo, olisi konfiskatorisen verotuksen

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

kiellon vastainen ja siten ongelmallinen omaisuuden suojan sekä myös elinkeinovapauden kannalta. Sen sijaan nettotulojen verotukseen nojautuvien ratkaisujen voidaan katsoa yleisellä tasolla arvioituna täyttävän usein valiokunnan käytännössä verolainsäädännölle asetetut vaatimukset, edellyttäen että veron määrä muutoin täyttää oikeasuhtaisuuden vaatimukset. Perustuslakivaliokunta katsoo, että hallintovaliokunnan tulee mietinnössään ottaa huomioon edellä esitetyt perustuslailliset huomiot ja varmistua sääntelyn asianmukaisuudesta niiden osalta.

Hallintovaliokunnalle toimitetun selvityksen mukaan nykyisessä lainsäädännössä, kun toiminta katsotaan elinkeinotoiminnaksi tai muuksi tulonhankkimistoiminnaksi, toiminnasta aiheutuvat tulonhankkimismenot ovat vähennyskelpoisia, eikä veron määrä voi nousta nettotuloa suuremmaksi. Myös rahapelaamista arvioidaan verotuksessa sen mukaan, onko kyse harrastustoiminnasta, tulonhankkimistoiminnasta vai elinkeinotoiminnasta. Elinkeinotoiminta ja muu tulonhankkimistoiminta on toimintaa, jota harjoitetaan vakaassa tulonhankkimistarkoituksessa. Toiminnassa katsotaan olevan vakaa tulonhankkimistarkoitus, jos siitä realistisesti on odotettavissa enemmän tuloja kuin menoja ainakin pitkällä aikavälillä. Silloin, kun kyse on elinkeinotoiminnasta tai muusta vakaasta tulonhankkimistoiminnasta, tulonhankkimistoiminnan menoja tarkastellaan tuloverotuksessa yleensä vuositasolla nettotulon verotuksen mukaisesti vähentämällä veronalaisista tuloista niiden hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot.

Selvityksen mukaan pääsääntöisesti rahapeliä pelaamista ei ole katsottu vakaaksi tulonhankkimistoiminnaksi. Rahapelaamisesta aiheutuneita tappioita on nykyisessä verotuskäytännössä käsitelty pääsääntöisesti vähennyskeltottomina elantomenoina. Rahapeliä luonteesta on riippunut vähennyskelpoisten menojen kohdistaminen veronalaisiin rahapelivoittoihin. Selvityksen mukaan verotuskäytännössä ei merkittävässä määrin ole esiintynyt väitteitä siitä, että rahapelaamista olisi arvioitava elinkeinotoimintana tai muuna tulonhankkimistoimintana.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi pokerin pelaamista on voitu pitää vakaassa tulonhankkimistarkoituksessa harjoitettuna toimintana, jos pokerin pelaaja saa pidemmän ajan kuluessa, käytännössä useamman verovuoden aikana, pääasialliset ansiotulonsa ja toimeentulonsa pokerin pelaamisesta. Verotuskäytännössä on vedonlyöntiä ja veikkaamista on tarkasteltu yksittäisinä tapahtumina, eikä hävityllä panoksella ole katsottu olevan vaikutusta voitonsaantimahdollisuuteen seuraavassa vedonlyönnissä. Voitollisessa vedossa tai veikkauksessa suoraan saatua voittoa kerryttävä panos on katsottu tulonhankkimismenoksi tuloverolain 29 §:n 1 momentin nojalla. Verotuskäytännössä tappiollisten vetojen ja veikkausten panoksia ei ole katsottu tuloverolain 29 §:n 1 momentin tulonhankkimistoiminnasta johtuneiksi menoiksi, koska vedonlyönnin ja veikkaamisen ei ole katsottu perustuvan pelaajan omaan toimintaan ja taitoon vastaavalla tavalla kuin elinkeinotoiminnassa tai muussa vakaassa tulonhankkimistoiminnassa.

Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan ratkaisut yksittäistapauksissa siitä, harjoitetaanko rahapeliä pelaamista tulonhankkimistoimintana vai ei, arvioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Käytännössä kysymys on merkityksellinen silloin, kun verovelvollinen saa veronalaisia rahapelivoittoja rahapeleistä. Tällöin kyse voi olla veronalaisista voitoista rahapeleistä, joita rahapeliyhtiö suuntaa Suomeen pelattavaksi ilman rahapelilain edellyttämää toimilupaa (toisin sanoen tarjoaa rahapelejä pelattavaksi Suomessa ilman toimilupaa), taikka veronalaisista voitoista EU/ETA-alueen ulkopuolella toimeenpannuista rahapeleistä. Oikeus- ja verotuskäytännön kehityksen varaan jäävät ratkaisut asioissa, mikä voimassa olevan lain mukaan kulloi-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

sessakin yksittäistapauksessa katsotaan tulonhankkimistoiminnaksi ja mitkä menot katsotaan veronalaisista tuloista vähennyskelpoisiksi tulonhankkimismenoiksi. Hallintovaliokunta ei ota kantaa lain tulkintaan.

Järjestelmän ulkopuolinen pelaaminen

Hallintovaliokunta toteaa, että toimijoita tulee edelleen jäämään säännellyn markkinan ulkopuolelle aktiivisiksi toimijoiksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkopuolisen toiminnan torjuntakeinoja, kuten ohjelmistotoimittajien lisensointi, lainvastaisen markkinointi- tai muun sisällön poistomääräys sekä voimassa olevaan arpajaislakiin sisältyvät hallinnolliset seuraamusmaksut sekä eräät muut sanktiot. Esitykseen ei sisälly ehdotuksia ulkopuolisen pelitarjonnan ja markkinoinnin rajoittamiseksi teknisillä estokeinoilla. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että esityksen perustelujen mukaisesti rahapelilain voimaantulon jälkeen seurataan uuden rahapelimarkkinan toimintaa ja arvioidaan tarvetta säätää maksuliikenne- ja verkkoliikenne-estoista ottaen huomioon muun ohella tekniset toteuttamismahdollisuudet ja tarkemmat kustannusvaikutukset pankkeille ja internetoperaattoreille. Samassa yhteydessä tulee arvioida myös järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen kiellon tarvetta ja mahdollisia muita keinoja. Lisäksi on arvioitava mahdollisista muutoksista seuraavia valvontaviranomaisten lisäresurssitarpeita.

Uudistuksen voimaantulo

Hallituksen esityksen mukaan uusi rahapelilaki ja muut ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan päätösvoimassa 1.1.2027. Toimiluvan hakemista ja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, toimilupamenettelyyn liittyviä viranomaisen tiedonsaantioikeuksia ja yksinoikeuskorvausta koskevat rahapelilain säännökset tulisivat voimaan kuitenkin jo vuoden 2026 alusta lukien. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta tulisi esityksen mukaan voimaan 1.1.2026, eli samaan aikaan, kun uuden rahapelilain yksinoikeuskorvausta koskevan sääntelyn on tarkoitus tulla voimaan.

Hallintovaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että uuden rahapelilain voimaantuloa myöhennetään puolella vuodella, jolloin rahapelilaki tulisi voimaan 1.7.2027. Tämän vuoksi myös eräitä muita rahapelilain voimaantulosäännöksiä on tarpeen muuttaa. Nämä säännökset koskevat rahapelitoimialan valvonnan toimivallan Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle siirtymisen ajankohtaa, toimilupamenettelyä koskevien ja eräiden muiden säännösten voimaantuloa vuonna 2026 sekä peliohjelmistotoimilupaa koskevien säännösten voimaantuloa. Säännökset sisältyvät ehdotetun rahapelilain 106 §:ään.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että valvontatoimivallan siirto Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle on perusteltua toteuttaa samanaikaisesti rahapelilain voimaantulon kanssa eli 1.7.2027. Muutos vastaa myös hallituksen esityksessä ehdotettua ratkaisua. Valiokunnan ehdottama muutos merkitsee, että Poliisihallitus toimii kesäkuun 2027 loppuun saakka rahapelilain mukaisena toimilupaviranomaisena ja käsittelee yksinoikeus- ja rahapelitoimilupahakemuksia. Lisäksi Poliisihallitus valvoo kesäkuun 2027 loppuun saakka Veikkaus Oy:n rahapelitoimintaa arpajaislain nojalla sekä sitä, etteivät yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliset toimijat toimeenpane tai markkinoi rahapelejä arpajaislain vastaisesti.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Hallintovaliokunta ehdottaa, että toimilupamenettelyä ja yksinoikeustoimiluvasta valtiolle maksettavaa korvausta koskevat ja eräät muut säännökset tulevat voimaan 1.3.2026. Uudistuksen käytännön toimeenpanon valmistelun näkökulmasta hallituksen esityksessä esitetty 1.1.2026 voimaantulo olisi valtiovarainministeriön ja Poliisihallituksen valiokunnalle antamien lausuntojen perusteella mahdollinen. Koska hallituksen esityksen käsittely on eduskunnassa kesken ja koska rahapelilain vuoden 2027 voimaantuloa on tarkoitus myöhentää, valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että rahapelilaki tulee toimilupamenettelyä ja eräitä muita säännöksiä koskevilta osin voimaan hieman hallituksen esityksessä ehdotettua myöhemmin eli 1.3.2026. Voimaantulon siirtäminen tältä osin mahdollistaa muun muassa sen, että Poliisihallitus voi rahapelilain vahvistamisen jälkeen antaa rahapelilain mukaiset tekniset määräykset ja mahdollisilla toimiluvan hakijoilla on mahdollista tutustua teknisten määräysten sisältöön ennen toimiluvan hakemista. Myös eräisiin muihin toimeenpanotoimiin saadaan hieman lisää aikaa.

Valiokunnan edellä ehdottamasta yksinoikeuskorvaussäätelyn voimaantulosta 1.3.2026 seuraa, että ehdotus laiksi elinkeinoverotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta (14. lakiehdotus) on myös tarkoitus tulla voimaan 1.3.2026.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu siirtymäaikaa peliohjelmistotoimilupaa koskeviin säännöksiin siten, että peliohjelmistotoimiluvan hakeminen olisi mahdollista 1.1.2027 alkaen. Velvollisuutta käyttää ainoastaan peliohjelmistotoimiluvanhaltijan peliohjelmistoja sovellettaisiin esityksen mukaan siirtymäajan jälkeen 1.1.2028 alkaen. Rahapelilain voimaantulon myöhentyessä on tarkoituksenmukaista myöhentää myös peliohjelmistotoimilupia koskevien säännösten soveltamista vastaavasti puolella vuodella siten, että toimilupia voi hakea 1.7.2027 alkaen ja 1.7.2028 alkaen yksinoikeus- ja rahapelitoimiluvan haltijat saavat käyttää ainoastaan peliohjelmistotoimiluvanhaltijan peliohjelmistoja. Muutos vastaa siten hallituksen esityksessä ehdotettua porrastusta.

Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanon jatkuvuus uuden rahapelilain tullessa voimaan

Hallintovaliokunnan huomiota on kuulemisissa kiinnitetty muun ohella siihen, että rahapelijärjestelmän muutoksen yhteydessä tulisi mahdollistaa arpajaislain nojalla toteutettavan rahapelien toimeenpanon sujuva jatkuminen rahapelilain voimaantulon yhteydessä ja jälkeen. Näin pelaajilla olisi mahdollisuus osallistua Veikkaus Oy:n rahapeliin, esimerkiksi Lotto- tai vedonlyöntipeleihin, siten, että ennen uuden lain voimaan tuloa ja sen jälkeen ostetut pelit voisivat osallistua samaan arvontaan tai pelata samaa vedonlyöntikohdetta edellyttäen, että uusi sääntely vastaa aiempaa sääntelyä. Valiokunta pitää tätä saamansa selvityksen perusteella tarkoituksenmukaisena. Asiaan liittyy kuitenkin oikeudellisia ja valvonnallisia näkökohtia, jotka tulee ottaa huomioon arpajaislain muuttamisesta ehdotetun lain siirtymäsäännöksissä (2. lakiehdotus).

Hallintovaliokunta pitää perusteltuna, että sellaisiin ennen uuden rahapelilain voimaantuloa toimeenpantuihin rahapeleihin, jotka ovat jääneet kesken uuden lain voimaan tullessa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olevia sisäministeriön asetuksella annettuja pelisääntöjä. Näin ollen uuden rahapelilain voimaan tullessa keskeneräisiin rahapeleihin sovelletaan samoja pelisääntöjä arvontoihin ja tulosten ratkeamiseen saakka. Samalla on kuitenkin huomioitava, että samaan arvontaan tai samaan vedonlyöntikohteeseen voi osallistua myös uuden rahapelilain voimaantulon jälkeen. Tällöin yksinoikeuteen jäävien rahapelien, kuten Lotto, osalta sovelletaan rahapelilain nojalla sisäministeriön asetuksella annettavia pelisääntöjä, joiden tulee vastata arpajaislain

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

nojalla annettuja pelisääntöjä, jotta samaan peliin osallistuminen on käytännössä mahdollista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vastaavuus on mahdollista käytännössä varmistaa sisäministeriön asetusvalmistelussa.

Sen sijaan kilpailtuun markkinaan kuuluvien rahapelien, kuten vedonlyönti, osalta sisäministeriön asetuksella ei enää jatkossa säädetä pelisäännöistä, vaan rahapelitoimiluvanhaltijat vastaavat pelien sääntöjen laadinnasta itse. Kilpailun markkinan osalta rahapelilaissa ei säädetä valtuutta antaa sisäministeriön asetuksella pelisääntöjä. Rahapelilakiin ei myöskään ehdoteta säännöksiä rahapelitoimiluvanhaltijoiden laatimien pelisääntöjen etu- tai jälkikäteisestä viranomaishyväksynnästä. Veikkaus Oy:n on siis itse huolehdittava sääntöjen vastaavuudesta. Veikkaus Oy:n tulee tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa. Valiokunta toteaa, että rahapelilain 76 §:n 4 momentissa säädetään valvontaviranomaisen oikeudesta kieltää väliaikaisesti rahapelien toimeenpano, jos pelaajien oikeusturva tai rahapelien toimeenpanon valvonta vaarantuu ja väärinkäytösten mahdollisuus lisääntyy taikka arvonnän luotettavuus muutoin vaarantuu.

Rahapelien toimeenpanon valvonta on myös järjestettävä. Mikäli arpajaislain voimassaolon aikana käynnistyneiden rahapelien toimeenpanoa valvottaisiin arpajaislain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti, se merkitsisi nykyisen valvonnan ja uuden rahapelilain mukaisen valvonnan rinnakkaiskäyttöä, millä voisi olla myös resurssivaikutuksia. Valiokunta pitää tästä syystä perusteltuna, että toimeenpanoa valvotaan rahapelilain voimaantulon jälkeen rahapelilaissa säädetyn mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että arvontaa valvotaan samalla tavalla riippumatta siitä, onko pelaaja osallistunut peliin ennen rahapelilain voimaantuloa vai sen jälkeen.

Valiokunta toteaa, että rahapelilain mukainen valvonta poikkeaa nykyisestä valvonnasta. Uuden rahapelilain voimaantulon jälkeen fyysisin arvontalaittein suoritettavien arvontojen luotettavuuden ja satunnaisuuden varmistamisessa ei enää käytetä viranomaisen määräämiä virallisia valvojia eikä valvontaviranomainen varmista enää arvontatulosten satunnaisuutta tai vahvista rahapelien tuloksia. Valvontaviranomainen ei myöskään enää valvo sitä, että Veikkaus Oy:n pelijärjestelmän ja valvontajärjestelmän tiedot vastaavat toisiaan. Valvontadata, joka muodostuu Poliisihallitukselle arpajaislain voimassaoloaikana, on eri muodossa kuin uudessa valvontajärjestelmässä. Näin ollen saatetaan tarvita ohjelmistokehitystä, jotta arpajaislain ja rahapelilain mukaisia pelitietoja voidaan käsitellä samassa valvontajärjestelmässä. Veikkaus Oy vastaa arpajaislain 46 §:n mukaisesti valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtiolle. Lisäksi on syytä huomioda, että nykyisin valvonnan kannalta merkitykselliset tiedot siirtyvät Veikkaus Oy:n pelijärjestelmistä valvontajärjestelmään lähes reaaliaikaisesti, kun taas rahapelilain 45 §:n mukaisesti tiedot tulee olla viranomaisen saatavilla kohtuullisen ajan sisällä rahapelin päättymisestä, millä tarkoitetaan esityksen perustelujen mukaan noin kahta viikkoa.

Nykyisiin sisäministeriön asetuksella annettuihin pelisääntöihin sisältyy rahapelien toimeenpanon valvontaan liittyviä määräyksiä. Valiokunta katsoo, että lain siirtymäsääntelyssä on tarpeen pyrkiä määrittelemään mahdollisimman selkeästi, mitkä sisäministeriön asetuksella annettujen pelisääntöjen määräykset tulevat sovellettaviksi. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella näitä ovat säännökset voitonjaosta, pelipanosten palauttamisesta, raha-automaattien ja kasinopelien suurimmista sallituista pelipanoksista ja pelivoitoista sekä raha-arpajaisten, veikkauspelien,

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

vedonlyöntipelien ja totopelien arvonnasta lukuun ottamatta rahapelien toimeenpanon valvontaa koskevia säännöksiä.

Lupa- ja valvontavirastosta tulee toimivaltainen valvontaviranomainen, kun uusi rahapelilaki tulee voimaan. Tarkoituksena on, että Lupa- ja valvontavirasto valvoo myös ennen rahapelilain voimaantuloa alkaneiden rahapelien toimeenpanoa ennen lain voimaantuloa voimassa olevien arpajaislain nojalla annettujen pelisääntöjen pohjalta. Tämän lisäksi Lupa- ja valvontavirasto valvoo uuden rahapelilain voimaantulon jälkeen käynnistyneiden Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanoa rahapelilain nojalla sisäministeriön asetuksella annettujen pelisääntöjen ja Veikkaus Oy:n omien pelisääntöjen pohjalta. Tästä syystä on erityisen tärkeää edellä todetun mukaisesti varmistaa sääntelyn ja Veikkaus Oy:n laatimien pelien sääntöjen vastaavuus. Valiokunta katsoo, että siirtymäsääntelyyn on tarpeen sisällyttää säännös siitä, että Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomainen valvomaan ennen rahapelilain voimaantuloa käynnistyneiden Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanoa arpajaislain nojalla annettujen pelisääntöjen pohjalta, koska Lupa- ja valvontaviraston valvontatoimivalta perustuu rahapelilakiin eikä arpajaislakiin.

Esityksessä ehdotetaan rahapelilain 106 §:ään sisällytettäväksi siirtymäsäännös, jonka mukaan Poliisihallitukseen lain voimaantuloon mennessä muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoineistot siirtyvät Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle. Valiokunta katsoo, että vastaavan kaltaisen siirtymäsäännös on tarpeen lisätä myös arpajaislakiin, jotta voidaan varmistaa tarvittavien tietoineistojen siirtyminen Lupa- ja valvontavirastolle ennen rahapelilain voimaantuloa käynnistyneiden rahapelien osalta.

Lisäksi hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että Veikkaus Oy huolehtii pelaajien oikea-aikaisesta ja selkeästä informoinnista uuden rahapelilain voimaantulon yhteydessä tapahtuvista muutoksista ja niiden vaikutuksesta rahapelien pelaamiseen, niiden toimeenpanoon ja valvontaan. Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että Veikkaus Oy esittää riittävän aikaisessa vaiheessa valvontaviranomaiselle suunnitelman siitä, mitä rahapelejä se aikoo toimeenpanna nykyisen arpajaislain ja uuden rahapelilain siirtymävaiheessa. Muutoinkin rahapelien toimeenpanon jatkamiseen uuden rahapelilain tullessa voimaan voi liittyä tarvetta arvioida esimerkiksi oikeudellisia ja teknisiä kysymyksiä yhteistyössä valvontaviranomaisen ja Veikkaus Oy:n välillä. Lisäksi valiokunta pitää välttämättömänä, että Veikkaus Oy huolehtii kilpaillulla markkinalla toimeenpantavien pelien sääntöjen vastaavuudesta ennen lain voimaantuloa toimeenpantuihin rahapeleihin sovellettavien sääntöjen kanssa.

Veikkaus Oy:n kuponkipelien pelaaminen Ahvenanmaalla

Valiokuntakäsittelyn yhteydessä on noussut esiin kysymys Veikkaus Oy:n kuponkipelien pelamisesta Ahvenanmaalla tai niiden tarjoamisesta ahvenanmaalaisille henkilöille. Valiokunta toteaa, että kysymystä tulee tarkastella kolmesta eri näkökulmasta: 1) Veikkaus Oy:n kuponkipelien tarjoaminen sähköisesti verkon välityksellä, 2) Veikkaus Oy:n kuponkipelien tarjoaminen valtakunnassa fyysisissä pelipaikoissa ahvenanmaalaisille henkilöille ja 3) Veikkaus Oy:n kuponkipelien tarjoaminen Ahvenanmaalla. Ahvenanmaan maakunnassa arpajaislainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan. Arpajaisen toimeenpanosta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään maakunnan arpajaislailla (landskapslag om lotterier 1966:10). Rahapelitoiminnan valvonnasta vastaa Ahvenanmaan maakunnan hal-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

litus. Valtakunnan lainsäädännöllä ei voida säätää maakunnan toimivaltaan kuuluvista asioista. Itsehallintolain toimivaltajakosäätelystä ja korkeimman oikeuden ratkaisusta KKO 2005:27 johdun ehdotettu uusi rahapelilaki ei tule sovellettavaksi maakunnan alueella. Suomessa on näin ollen kaksi erillistä rahapelijärjestelmää ja -lainsäädäntöä, mikä on ratkaisevaa arvioitaessa Veikkaus Oy:n rahapeliin pelaamista suhteessa Ahvenanmaan ja Ahvenanmaalla asuviin tai oleskeleviin henkilöihin.

Sähköisten rahapeliin osalta asuinpaikkavaatimusta koskevan rahapelilain 21 §:n 1 momentissa säädetään velvollisuudesta rekisteröidä pelaajiksi ainoastaan sellaisia luonnollisia henkilöitä, jotka asuvat vakinaisesti valtakunnan alueella. Säännöksellä pyritään kunnioittamaan muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellista soveltamisalaa siten, että lailla säädetty sähköisten rahapeliin toimeenpano ei olisi ristiriidassa toisen valtion tai alueen lainsäädännön kanssa. Ahvenanmaan maakunnan osalta kyse on siitä, että valtakunnan rahapelilainsäädännön mukaisella toimiluvalla ei voi harjoittaa rahapelitoimintaa sähköisesti verkon välityksellä tarjoten pelejä pelattavaksi maakunnassa asuville henkilöille. Säännöksellä kunnioitetaan siten Ahvenanmaan itsehallintolain mukaista toimivallanjakoa. Hallintovaliokunta toteaa, että ehdotetun sääntelyn nojalla ei ole mahdollista tarjota kuponkipelejä verkon välityksellä ahvenanmaalaisille henkilöille. Vastavasti kuponkipelejä ei voi verkon välityksellä tarjota muussa valtiossa asuvalle henkilölle, vaan pelaajiksi voidaan ehdotetun 21 §:n mukaisesti rekisteröidä ainoastaan valtakunnan alueella vakinaisesti oleskeleva henkilö.

Valtakunnan fyysisissä pelipaikoissa tapahtuvan kuponkipelaamisen osalta 21 §:n säännöskohdissa perusteluissa todetaan, että valtakunnan asuinpaikkavaatimusta koskeva säännös ei aseta toimiluvanhaltijoille estettä tarjota valtakunnassa pelattavaksi muita kuin sähköisiä rahapelejä eli fyysisiä rahapelejä valtakunnan ulkopuolella vakinaisesti asuville pelaajille heidän oleskellessaan valtakunnan alueella. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi Ahvenanmaalla asuvaa henkilöä, joka vierailee valtakunnan alueella. Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan Veikkaus Oy on käynnistänyt projektin valtakunnan ulkopuolella vakinaisesti asuvien henkilöiden asiakkuuden mahdollistamiseksi sopimusehtojen mukaisin kriteerein siten, että kuponkipeliin pelaaminen kivijalan myyntipaikoissa olisi mahdollista.

Edellä kuvatut erot verkossa ja fyysisissä pelipaikoissa tapahtuvan kuponkipelaamisen välillä johtuvat selvityksen mukaan Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisesta toimivallanjaosta valtakunnan ja maakunnan välillä, eivätkä ne ole ratkaistavissa tämän hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Veikkaus Oy:llä on ollut vuoden 2017 loppuun saakka Ahvenanmaan maakunnan hallituksen myöntämä toimilupa tarjota maakunnassa tiettyjä rahapelejä. Veikkaus Oy on lopettanut rahapelitoimintansa Ahvenanmaalla 31.12.2017. Sittemmin on selvitelty toiminnan mahdollisen jatkamisen kannalta lainsäädännöllisiä ja EU-oikeudellisia reunaehtoja yhteistyössä maakunnan hallituksen sekä eri ministeriöiden ja Poliisihallituksen kanssa. Asia ei ole sisältynyt rahapelijärjestelmän uudistamista koskevan lainsäädäntöhankkeen toimeksiantoon. Hallintovaliokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että keskustelut valtakunnan, Ahvenanmaan maakunnan, Veikkaus Oy:n ja muiden osapuolien kesken jatkuvat, jotta voidaan löytää käytännölliset ja oikeudellisesti kestävät ratkaisut niin, että Veikkaus Oy voi palata Ahvenanmaalle, jos Veikkaus Oy ja maakunta niin toivovat.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Raaputusarpojen lahjaksi antaminen

Rahapeliuudistukseen liittymättömänä asiana valiokuntakäsittelyn kuluessa on noussut esiin kysymys siitä, että Veikkaus Oy:n raaputusarpojen (rahapika-arvat) antaminen lahjaksi tulisi sallia. Arpajaislakiin on lisätty säännökset kaikkea rahapelaamista koskevasta pakollisesta tunnistaumisesta lailla 1284/2021. Veikkaus Oy:n mukaan lainsäädännöllä mahdollistettiin pelaamisen täystunnistautumisen toteuttaminen, joka on ollut keskeinen osa yhtiön vastuullisen pelaamisen ekosysteemin rakentamista. Raaputusarvat ovat siirtyneet tunnistautuneen pelaamisen piiriin vuoden 2024 alusta lukien. Se, että raaputusarpoja ei voi antaa lahjaksi, perustuu Veikkaus Oy:n mukaan Poliisihallituksen voimassa olevaa arpajaislakia koskevaan tulkintaan, että rahapelin ostajan ja rahapelivoiton lunastajan tulee olla sama luonnollinen henkilö.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotu esiin, että ehdotettua rahapelilakia ja voimassa olevaa arpajaislakia tulisi muuttaa niin, että lahjaksi annettujen raaputusarpojen lunastaminen olisi mahdollista ilman pakollista tunnistautumista siten, että niin arvan ostaneen henkilön kuin voiton lunastavankin henkilön tulisi olla Veikkaus Oy:n asiakkaaksi rekisteröitynyt henkilö. Tällä tavoin on katsottu voitavan varmistaa, että pelaaminen pysyy asianmukaisesti valvottuna, alaikäisten osallistuminen estetään ja rahapelaamisen haittojen ehkäisemiseksi käytössä olevat kontrollikeinot huomioidaan.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asiaan liittyy erilaisia näkökohtia. Arpajaislain muutoksella, jolla siirryttiin tunnistautuneena pelaamiseen kaikissa rahapeleissä, on ollut tarkoitus tehostaa yksinoikeusjärjestelmän kykyä torjua rahapelihaittoja ja vahvistaa yksinoikeusjärjestelmän EU-oikeudellista hyväksyttävyyttä. Selvityksen mukaan rahapelien lahjaksi antamista ei pidetä ongelmattomana rahapelihaittojen syntymekanismien näkökulmasta. Henkilöillä, joilla on ollut ongelmia rahapelaamisen kanssa, arvan lahjaksi saaminen voi lisätä riskiä siitä, että pelaaminen riistäytyy hallinnasta. Ehdotuksessa nähdään myös pelaamiseen kannustavia ja rahapelaamista normalisoivia elementtejä.

Valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollisuudet viipymättä ja ryhtyy mahdollisesti tarvittaviin lainsäädäntötoimiin (*Valiokunnan lausumaehdotus 4*).

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Rahapelilaki

4 §. Muut määritelmät. Pykälän 7 kohdan määritelmäsäännöksen loppuun ehdotetaan muutettavaksi sana ”tuote” sanaksi ”hyödyke,” jota käytetään muualla säännöksessä, kun viitataan muuhun kuin rahapeli tuotteeseen.

10 §. Hakijan luotettavuus ja sopivuus. Pykälän 5 momentti ehdotetaan poistettavan tarpeettomana, koska oikeudesta laatia velvoitteidenhoitoselvitys rahapelilain 10 §:ssä säädetyn luotettavuuden ja sopivuuden selvittämistä varten ehdotetaan säädettävän Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:ssä (15. lakiehdotus).

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

11 §. Toimilupahakemus. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän toimilupahakemukseen liitettävistä tiedoista. Osa momentissa tarkoitetuista asiakirjoista on luonteeltaan selvityksiä. Tämän vuoksi 2 momentin johdantokappaleeseen ehdotetaan lisättäväksi "tai selvitykset".

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että 3 momentin 7 kohdassa oleva sana "torjunnasta" korvataan sanalla "estämisestä" rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) terminologian mukaisesti.

18 §. Toimiluvanhaltijan ilmoitusvelvollisuus muutoksista ja toimiluvan muuttaminen.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen tarkennus siten, että siihen lisätään sana "kyseisen". Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää, että määräysvallan siirtyminen viittaa säännöksen alussa tarkoitettuun oikeushenkilöön.

26 §. Muiden hyödykkeiden tarjoaminen ja asiakkaalle annettava bonuspeliraha. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen muutos pykälässä käytettyjen käsitteiden yhdenmukaistamiseksi. Pykälässä säädetään sekä asiakaseduista että bonuspelirahasta. Ehdotettu 3 momentti koskee bonuspelirahaa, mutta lakiehdotuksessa on käytetty käsitettä asiakasbonus. Asiakasedun ja bonuspelirahan välisen eron selkeyttämiseksi ilmaisu asiakasbonusten tarjoaminen korvataan sanalla "se", jolla viitataan bonuspelirahan antamiseen.

29 §. Pelaamisen estäminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jotta sana "pelaaminen" viittaa momentissa tarkoitettuun pelaajaan itseensä. Toisin sanoen pelaaja voi estää oman pelaamisensa valvontaviranomaiselle tekemällään ilmoituksella. Lisäksi 5 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi lisäämällä säännökseen sana "pelaaja".

34 §. Huolenpitovelvollisuus. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen tarkennus. Toimiluvanhaltijan tulee määritellä yhteydenpitomenettelyt sellaisia tilanteita varten, joissa se tunnistaa tai epäilee olevan kyse haitallisesta pelaamisesta.

48 §. Menettelytavat väärinkäytösten havaitsemiseksi ja estämiseksi sekä ilmoitusvelvollisuus. Valiokunta ehdottaa pykälän 4 momenttia korjattavaksi siten, että sen ensimmäisestä virkkeestä poistetaan maininta yksinoikeustoimiluvanhaltijasta, koska vedonlyöntiä voidaan toimeenpanna ainoastaan rahapelitoimiluvan nojalla ja siten myös ainoastaan rahapelitoimiluvanhaltija voi keskeyttää vedonlyönnin. Momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus koskee sen sijaan sekä yksinoikeustoimiluvanhaltijaa että rahapelitoimiluvanhaltijaa.

50 §. Voittojen lunastaminen. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi 1 ja 2 momentin sanamuotojen kanssa siten, että 5 momenttiin lisätään sana "yhden".

51 §. Markkinoinnin sääntely. Pykälän 2 momenttiin sisältyvää maltillisuuskäsitettä ehdotetaan täsmennettäväksi perustuslakivaliokunnan valtiosääntöisen huomautuksen vuoksi.

Valiokunta ehdottaa yleisperusteluissa todetun mukaisesti, että pykälän 3 momenttiin lisätään uusi 6 kohta, jossa hakusanamarkkinointi sallitaan tietyin reunaehdoin. Uuden 6 kohdan lisäämisen vuoksi momentin 5 kohtaan on tarpeen tehdä tekninen muutos.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Valiokunnan ehdottaman uuden 6 kohdan mukaan rahapelejä ja näitä pelejä toimeenpanevaa yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida verkossa toimivissa hakukoneissa, kun hakusanana käytetään toimiluvanhaltijaan tai sen toimeenpanemaan rahapeleihin välittömästi liittyviä sanoja.

Valiokunnan ehdottamassa uudessa 6 kohdassa välittömyydellä tarkoitetaan toimiluvanhaltijaan tai sen toimeenpanemaan rahapeliin kiinteästi ja markkinointisääntelyn kanavointiperusteeseen tarkoituksenmukaisesti kytkeytyviä kiinnesanoja. Valiokunta katsoo, että rahapelihaittojen torjuntatavoitteen kannalta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että ihmiset tahtomattaan altistuvat rahapeliin markkinoinnille käyttäessään muita kuin toimiluvanhaltijaan tai rahapeliin välittömästi liittyviä hakusanoja. Esimerkiksi urheiluaiheisten hakusanojen käyttö ei tule johtaa vedonlyöntipeliin markkinointiin. Myöskään muiden yleisemmän merkityksen omaavien sanojen hakusanakäyttö ei tule johtaa rahapeliin markkinointiin, vaikka sana sisältyisi rahapelin tai toimiluvanhaltijan nimeen. Yleisemmän merkityksen omaaviin sanoihin ja urheiluun liittyvää rahapeliin hakusanamarkkinointia voitaisiin toteuttaa, mikäli hakuun on sisällytetty jokin välittömästi rahapeliin liittyvä sana, kuten esimerkiksi kerroin, vedonlyönti tai kasino. Esimerkiksi hakutulos sanoilla "jalkapallo kerroin" voi sisältää hakusanamarkkinointia. Hakuun ei kuitenkaan saa sisältyä sellaisia sanoja, jotka voivat edistää haitallista pelaamista, kuten velan ottamista rahapelaamiseen, esimerkiksi "livevetoon lainaa" tai "kasino pikavippi". Valiokunta toteaa, että ehdotetun rahapelilain 52 §:n 11 kohdan mukaan rahapeliin markkinointi sekä sen liittäminen muun tuotteen tai palvelun markkinointiin on kielletty liittämällä markkinointiin luottojen tai muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien markkinointia. Kuluttajansuojalain (38/1978) kuluttajaluottoja sääntelevän 7 luvun 13 §:n mukaan luotonantajalta puolestaan erityisesti edellytetään, että luotonantaja ei luottoa markkinoidessaan muun ohella yhdistä luoton käyttöä rahapelipalveluihin tai suuntaa markkinointia kuluttajiin, joiden voidaan olettaa käyttävän luottoa rahapelipalveluihin.

Valiokunta katsoo, että pelkästään yleisemmän merkityksen omaaviin sanoihin liittyvän hakusanamarkkinoinnin rajaaminen pois sallitusta hakusanamarkkinoinnista hillitsee haittojen torjuntatavoitteen mukaisesti rahapeliin näkyvyyden lisääntymistä ja arkipäiväistämistä. Esimerkiksi tietyn urheilun yhdistäminen rahapelaamiseen voi olla rahapelaamisen arkipäiväistämistä ja normalisaatiota, eikä sen kohdentumista alaikäisiin ole mahdollista estää. Valiokunta toteaa, että ehdotetun rahapelilain 52 §:n 3 kohdan mukaan rahapeliin markkinointi sekä sen liittäminen muun tuotteen tai palvelun markkinointiin on kielletty arkipäiväistämällä rahapelaamista esittämällä rahapelaaminen osana arkea tai rinnastamalla se henkilön arkirutiineihin. Lisäksi sallittu rahapeli-markkinointi tulee olla kytkeytyä toimiluvanhaltijaan tai sen toimeenpanemisiin rahapeleihin siten, että esimerkiksi rahapelitoimiluvanhaltijoiden toimeenpanemia sähköisiä kasinopelejä tai sähköisiä raha-automaattipelejä koskevia hakusanoja ei saa käyttää yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimeenpanemien veikkauspelien markkinoinnissa. Vastaavasti rahapelitoimiluvanhaltijoiden toimeenpanemien rahapeliin markkinoinnissa ei saa käyttää yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimeenpanemisiin rahapeleihin liittyviä hakusanoja.

Valiokunta toteaa, että hakusanamarkkinoinnissa tulee ottaa huomioon rahapeliin markkinointia koskevat rahapelilain 4 luvun säännökset, kuten säännökset markkinoinnin maltillisuudesta ja kielletyistä markkinointikeinoista ja -tavoista.

Pykälän 4 momenttiin valiokunta ehdottaa teknistä korjausta.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

52 §. Kielletyt markkinointikeinot ja -tavat. Perustuslakivaliokunnan valtiosääntöisen huomautuksen vuoksi ehdotetaan, että pykälän 1—7 kohtaa täsmennetään ja 15 kohta poistetaan.

Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa, että 14 kohta poistetaan. Säännös voisi sanamuotonsa mukaisesti epätarkoituksenmukaisesti kieltää kumppanuusmarkkinoinnin lisäksi sellaiset kohdennetut digitaalisen markkinoinnin keinot, jotka muutoin hyödyntävät kuluttajan verkkoliikennettä yksilöivää tunnistetta ja antavat samanaikaisesti rahapelisivustolle ohjaavan tiedon. Kumppanuusmarkkinoinnin kieltö ilmenee ehdotetun 51 §:n 3 momentista, jossa säädetään sallituista markkinointikanavista. Sallittu markkinointi rajataan momentissa muun ohella toimiluvanhaltijan omille verkkosivuille ja omiin sosiaalisen median tileihin.

62 §. Valvontaviranomaisen henkilökunnan selvitysvastavuus. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen tehtäväksi kielellisen korjauksen.

71 §. Valvontamaksun määrääminen. Valiokunta ehdottaa pykälän 5 momentin ensimmäiseen virkkeeseen täsmennettäväksi, että kyse on tietojen toimittamisvastavuuden tehosteeksi asetettavasta uhkasakosta. Lisäksi ehdotetaan, että 6 momentissa sana ”maksun” korjataan sanaksi ”valvontamaksun”.

79 §. Toimiluvan peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa, että 2 momentin 4 kohdassa oleva sana ”torjunnasta” korvataan sanalla ”estämisestä” rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä annetun lain terminologian mukaisesti.

Valiokunta ehdottaa 3 momenttia tarkennettavaksi pykälän sisäisten ristiriitaisuuksien vuoksi. Hallituksen esityksessä ehdotetun sääntelyn mukaan rahapelilaissa tarkoitettua toimilupaa ei voitaisi peruuttaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain rikkomusten vuoksi, koska mainitussa laissa ei säädetä seuraamusmaksusta tai kieltopäätöksestä. Rahanpesulain rikkomuksen johdosta voidaan määrätä hallinnollinen seuraamus taikka sakko- tai vankeusrangaistus. Näin ollen 3 momentissa tarkoitettu edellytys menettelyn tahallisesta jatkamisesta seuraamusmaksun tai kieltopäätöksen jälkeen ei voisi käytännössä täyttyä. Mainitun 3 momentin mukainen edellytys ei voisi täyttyä myöskään 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, koska väärän tai harhaanjohtavan tiedon antamista tai salaamista ei ole ehdotetussa rahapelilaissa sanktioitu seuraamusmaksulla eikä kieltopäätöksen antaminen olisi myöskään mahdollista.

80 §. Rikemaksu. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin 1 kohdassa sana ”ilmoitusvastavuutta” korvataan ilmaisulla ”tietojen täydentämisvastavuutta”, josta lainkohdassa viitatussa 16 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentin 14 kohdassa sana ”vuoden” ehdotetaan tarkennettavaksi muotoon ”kalenterivuoden”, jota käytetään lainkohdassa viitatussa 71 §:n 4 momentissa.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 4 momentti poistetaan tarpeettomana. Hallituksen esitykseen sisältyvän 9. lakiehdotuksen mukaan rahapelilaissa tarkoitettu rikemaksu ja markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä. Koska sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin on 1.1.2026 voimaan tulevan lainmuutoksen (416/2025, HE 5/2025 vp) myötä lisätty yleiset säännökset seuraa-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

muksen täytäntöönpanokelpoisuudesta ja raukeamisesta, ei rahapelilakiin erityislakina tarvita rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanon ja raukeamisen osalta säännöksiä. Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään maksun vastaanottavasta viranomaisesta ja määritellään kaikkia seuraamuksia lähtökohtaisesti koskevaksi pääsäännöksi täytäntöönpanokelpoisuus lainvoimaisena.

83 §. Rikemaksun täytäntöönpano ja raukeaminen. Edellä 80 §:n 4 momentin yhteydessä todetuista perusteista ehdotetaan, että 83 §:ään sisällytetään vain informatiivinen viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädetään rikemaksun täytäntöönpanosta ja maksuvelvollisen kuoleman vaikutuksesta seuraamusten raukeamiseen. Lisäksi pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”Rikemaksun täytäntöönpano”.

86 §. Seuraamusmaksun suhde rikosoikeudelliseen sääntelyyn. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä käytetty termi ”rikkomus” korvataan sanalla ”teko” vastaamaan viime aikoina muualla lainsäädännössä samankaltaisessa säännöksessä käytettyä terminologiaa (esim. lait 185/2025 ja 184/2025, myös esim. 265/2022).

90 §. Seuraamusmaksun täytäntöönpano ja raukeaminen. Myös tämän pykälän osalta ehdotetaan 80 §:n 4 momentin yhteydessä todetuista perusteista, että 90 §:ään sisällytetään vain informatiivinen viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädetään myös seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ja maksuvelvollisen kuoleman vaikutuksesta seuraamusten raukeamiseen. Lisäksi pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”Seuraamusmaksun täytäntöönpano”.

100 §. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonsaantioikeus. Valiokunta ehdottaa, että 2 momentissa säädettävää Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonsaantioikeutta täydennetään siten, että THL voi saada myös valvontaviranomaiselta pykälän 1 momentin 1—10 kohdassa tarkoitettut tiedot lukuun ottamatta kuitenkin sakko- ja rikosrekisteritietoja. Pykälän 1 momentin mukaan THL:llä on oikeus saada 1—10 kohdassa tarkoitettut tiedot myös suoraan toimiluvanhakijoilta ja -haltijoilta, joten kyse ei ole tiedonsaantioikeuksien laajentamisesta, vaan tarkoituksenmukaisten tiedonluovuttamistapojen mahdollistamisesta.

106 §. Voimaantulo. Valiokunta on edellä yleisperusteluissa pitänyt tarkoituksenmukaisena, että uusi rahapelilaki tulisi voimaan 1.7.2027 hallituksen esityksessä ehdotetun 1.1.2027 sijaan. Tähän liittyen valiokunta ehdottaa yleisperusteluissa todetuista perusteista, että 2 momentissa tarkoitettut säännökset tulevat voimaan 1.3.2026. Lisäksi valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tarkennettavaksi, että myös lain 44 § tulee myös voimaan 1.3.2026, jotta valvontaviranomainen voi hyväksyä 44 §:ssä tarkoitettuja tarkastuslaitoksia jo siitä alkaen.

Edellä todetusta rahapelilain voimaantulosta johtuvasta syystä 3 momentissa tarkoitettu valvontatoimivallan siirto Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan tulemaan voimaan samanaikaisesti rahapelilain voimaantulon kanssa eli 1.7.2027. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että myös 4 momentissa mainittujen säännösten soveltamisen alkaminen myöhennetään puolella vuodella.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Valiokunta ehdottaa uudistuksen siirtymäsäännöksiä täydennettäväksi uudella 7 momentilla, jossa säädetään uudistuksen toimeenpanon valmisteluun liittyvistä valtiovarainministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeuksista. Siirtymävaihetta koskevat tiedonsaantioikeudet mahdollistavat säännöksessä mainituille viranomaisille viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti oikeuden saada uudistuksen toimeenpanossa ja valmistelussa tarvitsemansa tiedot. Tiedonsaantioikeus on välttämätön valtiovarainministeriön asettaman uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanohankkeen toimeksiannon toteuttamiseksi. Velvollisuus tietojen luovuttamiseen koskee Poliisihallitusta sekä sen lukuun toimivia toimijoita, kuten esimerkiksi tietojärjestelmätoimittajia. Lähtökohtana on, että tiedot luovutetaan sähköisessä muodossa. Lupa- ja valvontavirasto ja valtiovarainministeriö sopivat Poliisihallituksen kanssa luovutuksen tarkemmasta toteutuksesta.

2 Laki arpajaislain muuttamisesta

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Valiokunta ehdottaa yleisperusteluissa todetuin tavoin lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen täydentämistä siten, että mahdollistetaan Veikkaus Oy:n rahapeliin toimeenpanon jatkuvuus uuden rahapelilain tullessa voimaan.

4 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

7 luku. Valvonta

2 §. Oikeus saada tietoja ilmoitusvelvolliselta. (Uusi). Hallituksen esitykseen ei sisälly pykälää koskevaa ehdotusta. Pykälän 2 momentissa säädetään Poliisihallituksen toimivallasta suhteessa rahapeliyhteisön asiamiehiin eli elinkeinonharjoittajaan ja yhteisöön, joka välittää rahapeliyhteisön rahapeleihin osallistumisilmoituksia tai -maksuja. Poliisihallituksen tässä tarkoitetut tehtävät on tarkoitus siirtää Lupa- ja valvontavirastolle samanaikaisesti kuin uusi rahapelilaki tulee voimaan. Tämän vuoksi tässä yhteydessä on 2 momenttia tarpeen muuttaa siten, että Poliisihallitus korvataan säännöksessä Lupa- ja valvontavirastolla.

3 §. Tarkastusoikeus. (Uusi) Hallituksen esitykseen ei sisälly myöskään tätä pykälää koskevaa ehdotusta. Edellä 7 luvun 2 §:ssä todetusta syystä on pykälän 3 momenttiin tarpeen muuttaa Poliisihallituksen sijaan Lupa- ja valvontavirasto.

9 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälää on muutettu 1.1.2026 voimaan tulevalla lailla (416/2025) muun muassa siten, että rahapelitoimintaan liittyvästä 1 §:n 1 momentin 17 kohdasta on tullut 1 §:n 2 momentin 7 kohta. Hallituksen esityksessä ehdotetussa säännöksessä on tarpeen huomioida mainittu lainmuutos. Myös lain johtolausetta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa.

15 Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus. Hallituksen esityksessä ehdotetaan pykälän 1 momentin uudessa 39 kohdassa säädettäväksi siitä, että velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan rahapelilain 10 §:ssä säädetyn luotettavuuden ja sopivuuden selvittämistä. Koska

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

1.6.2025 voimaan tulleella lailla (277/2025) pykälään on lisätty toisen sisältöinen 39 kohta, ehdotetaan velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoituksesta säädettävän uudessa 40 kohdassa. Tämän vuoksi myös lain johtolausetta on tarpeen tarkistaa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 16/2025 vp sisältyvät 3., 5—8., 10.—14. ja 16. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 16/2025 vp sisältyvät 1., 2., 4., 9 ja 15. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy neljä lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Rahapelilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta.

Tämän lain tarkoituksena on taata rahapeleihin osallistuvien oikeusturva, estää rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja.

Lakia sovelletaan valtakunnan alueella harjoitettavaan tai sinne suunnattuun rahapelitoimintaan.

Lakia ei sovelleta:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

1) valtakunnan alueella olevaan alukseen, jos kyse on Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa (SopS 49–50/1996) tarkoitetusta viattomasta kauttakulusta;

2) ulkomaiseen ilma-alukseen, joka lentää valtakunnan alueen yli liikennöimättä valtakunnan lentokentällä;

3) yksityisluonteisiin sosiaalisissa tilanteissa tapahtuvaan rahapelaamiseen, jossa rahapeliin annettu vastike ja mahdollinen häviö ovat kohtuullisia eivätkä ne ole epäsuhteessa rahapeliin osallistujan maksukykyyn.

Tämä laki ei koske sattumanvaraisen edun tarjoamista markkinoinnissa, jos edun saaminen ei edellytä muuta vastiketta kuin hyödykkeen ostamista tai ostotarjouksen tekemistä.

Tavaravoittoarpajaisten toimeenpanosta säädetään arpajaislaissa (1047/2001).

2 §

Rahapelitoimintaa koskevat yleiset säännökset

Rahapelejä saa toimeenpanna ainoastaan sellainen oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, jolle on myönnetty tämän lain nojalla yksinoikeustoimilupa tai rahapelitoimilupa.

Rahapeliin toimeenpanossa käytettäviä peliohjelmistoja saa tarjota vain sellainen oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, jolle on myönnetty tämän lain nojalla peliohjelmistotoimilupa.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan toimeenpanemiin rahapeleihin liittyvien maksujen vastaanottaminen tai voittojen välittäminen taikka tilan luovuttaminen rahapeliautomaattien käytettävänä pitämiseen tai arvontalaitteiden käyttämiseen ei edellytä toimilupaa.

3 §

Rahapeliin sekä niiden toimeenpanomuotojen ja pelipaikkojen määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahapeleillä* sellaisia pelejä, joihin pelaaja osallistuu rahavastiketta vastaan ja joissa pelaaja voi voittaa osittain tai kokonaan sattumaan perustuen rahaa;

2) *rahapelaamisella* rahapelin ostamisen, pelaamisen ja mahdollisen rahavoiton lunastamisen muodostamaa kokonaisuutta;

3) *raha-arpajaisilla* rahapelejä, joissa voi arpomisella voittaa rahaa siten, että arvonta suoritetaan ja arvonnin satunnaisuus varmistetaan myyntiajan jälkeen arvontaan osallistuvien arpojen kesken;

4) *rahapika-arpajaisilla* pelisaleissa, pelikasinolla tai pelipisteissä toimeenpantavia raha-arpajaisia, joissa arvonta ja arpojen satunnaisuuden varmistaminen tapahtuu ennen myynnin aloittamista ja joissa arvonta kohdistuu rajoitettuun joukkoon arpoja ja kaikkiin saman arpatuotteen samana myyntiaikana myytäviin arpoihin yhteisesti ja joissa pelaaja ei voi vaikuttaa pelin lopputulokseen pelissä tekemillään valinnoilla;

5) *sähköisillä rahapika-arpajaisilla* sähköisesti toimeenpantavia raha-arpajaisia, joissa arvonta ja arpojen satunnaisuuden varmistaminen tapahtuu ennen myynnin aloittamista tai ostohekellä ja joissa arvonta kohdistuu rajoitettuun joukkoon arpoja ja kaikkiin saman arpatuotteen samana myyntiaikana myytäviin arpoihin yhteisesti ja joissa pelaaja ei voi vaikuttaa pelin lopputulokseen pelissä tekemillään valinnoilla;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

6) *kiinteäkertoimisella vedonlyönnillä* rahapelejä, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua urheilu- tai muun kilpailun tapahtumia tai tuloksia koskevien arvausten perusteella pelaajan asettaman rahapanoksen ja pelikohteen tuloksen todennäköisyyttä osoittavan kertoimen tulon mukaisesti määräytyvien voittojen jakoon; kiinteäkertoimisessa vedonlyönnissä pelaaja voi lunastaa voiton kokonaan tai osittain, vaikka vedonlyönnin kohteella ei ole vielä tulosta;

7) *muuttuvakertoimisella vedonlyönnillä* muita kuin 6 kohdassa tarkoitettuja rahapelejä, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua urheilu- tai muun kilpailun tapahtumia tai tuloksia koskevien arvausten perusteella voittojen jakoon; muuttuvakertoimisessa vedonlyönnissä pelaaja voi lunastaa voiton kokonaan tai osittain, vaikka vedonlyönnin kohteella ei ole vielä tulosta;

8) *virtuaalivedonlyönnillä* rahapelejä, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua animaatioilla havainnollistettaviin arvontoihin perustuvien rahavoittojen jakoon;

9) *veikkauspeleillä* rahapelejä, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua numeroiden, merkien tai muiden tunnusten arpomisen perusteella voittojen jakoon;

10) *sähköisellä rahapingolla* rahapelejä, joihin osallistutaan numeroita, merkkejä tai muita tunnuksia sisältävällä sähköisellä pelilipukkeella tai niihin rinnastettavalla sähköisellä tositteella ja joissa voitto perustuu arvottavien numeroiden, merkkien tai muiden tunnusten järjestäytymiseen pelaajan tositteella ja joissa voitto määräytyy tunnusten järjestäytymisen saavuttamiseen ennalta määritellyssä järjestyksessä;

11) *kasinopeleillä* ruletti-, kortti- ja noppa- sekä muita niihin rinnastettavia rahapelejä;

12) *rahapeliautomaatilla* rahapelaamiseen tarkoitettua tiettyyn paikkaan kiinteästi sijoitettua peliautomaattia tai laitetta, jota pelaamalla voi voittaa rahaa;

13) *sähköisellä kasinopelillä* sähköisesti toimeenpantavia ruletti-, kortti- ja noppa- sekä muita niihin rinnastettavia rahapelejä;

14) *sähköisellä raha-automaattipelillä* sähköisesti toimeenpantavia rahapelejä, joissa pelimaksu, arvonta ja voitonmaksu ovat toisiaan seuraava yhtenäinen pelitapahtuma;

15) *yhdistelmäpeleillä* rahapelejä, joissa on yhdistetty ominaisuuksia 3–14 kohdassa tarkoitetuista rahapelien toimeenpanomuodoista;

16) *pelikasinolla* valvottua huoneistoa, jossa voidaan pitää pelaajan käytettävänä sellaisia rahapeliautomaatteja ja kasinopelejä, joissa mahdollinen häviö voi olla ilmeisessä epäsuhteessa ainakin jonkun osallistujan maksukykyyn, sekä muita rahapelejä;

17) *pelisalilla* yksinomaan tai pääasiallisesti rahapelien pelaamiseen varattua tilaa;

18) *pelipisteellä* rahapelien muuta myyntipaikkaa kuin pelisalia tai pelikasinoa.

4 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahapelitoiminnalla* rahapelin toimeenpanoa, rahapelin markkinointia ja peliohjelmistojen valmistamista, toimittamista, asentamista tai mukauttamista;

2) *rahapelien toimeenpanolla* rahapelituotteiden myyntiä, välittämistä tai tarjoamista pelattavaksi fyysisessä tai sähköisessä ympäristössä;

3) *rahapelien toimeenpanolla valtakunnassa* rahapelituotteiden myyntiä, välittämistä tai tarjoamista pelattavaksi fyysisessä tai sähköisessä ympäristössä siten, että rahapelien toimeenpanoon ja markkinointiin liittyvillä toimilla pyritään mahdollistamaan ja edistämään rahapeleihin osallistumista erityisesti valtakunnassa;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

4) *rahapelin toimeenpanijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimeenpanee rahapelejä;

5) *toimiluvanhaltijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolle on myönnetty tämän lain mukainen toimilupa rahapeliin toimeenpanoon tai peliohjelmistojen valmistamiseen, toimitamiseen, asentamiseen tai mukauttamiseen rahapeliin toimeenpanoa varten;

6) *pelitilillä* yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapeli-toimiluvanhaltijan rahapelejä varten pitämää pelaajalle avattua tiliä;

7) *markkinoinnilla* mainontaa, epäsuoraa mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa; epäsuoraa mainontaa on erityisesti tuotteen myynninedistäminen muun hyödykkeen mainonnan yhteydessä siten, että muun hyödykkeen tunnuksena käytetään sellaisenaan tai tunnistettavasti muunnettuna tuotteen tai sen myyjän vakiintunutta tunnusta tai että muun **hyödykkeen** mainonnasta muutoin välittyy mielikuva tietystä tuotteesta tai sen myyjästä;

8) *markkinoinnin kohdistamisella valtakuntaan* suomenkielistä markkinointisisältöä, valtakunnan kuluttajille kohdistettua tai osoitettua markkinointisisältöä, valtakunnassa tapahtuvaa markkinointia ja muita markkinointikeinoja, joiden voidaan katsoa kohdistuvan valtakunnassa oleskeleviin kuluttajiin edellä mainituilla tai muilla vastaavilla tavoilla;

9) *sponsoroinnilla* rahapeliin toimeenpanijan tarjoamaa rahoitusta tai muuta taloudellista tukea järjestölle, tapahtumalle, joukkueelle tai yksittäiselle henkilölle, jonka tarkoituksena on rahapeliin toimeenpanijan palveluiden myynnin tai tunnettuuden edistäminen;

10) *rahapelihaitalla* rahapelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja;

11) *asiamiehellä* elinkeinonharjoittajaa tai yhteisöä, joka vastaanottaa rahapeleihin liittyviä maksuja tai välittää voittoja taikka luovuttaa tilan rahapeliautomaattien käytettävänä pitämiseen tai arvontalaitteiden käyttämiseen;

12) *pelijärjestelmällä* sähköistä tietojärjestelmää, jota rahapeliin toimeenpanija käyttää tai jota käytetään tämän puolesta rahapeliin toimeenpanossa;

13) *peliohjelmistolla* ohjelmistoa, jota käytetään rahapeliin toimeenpanossa;

14) *pelitapahtumalla* pelaajan peliin asettamaa panosta, pelaajan valitsemaa tulosvaihtoehtoa, pelaajan tekemiä valintoja, joilla on pelin lopputuloksen kannalta merkitystä, ja kohde- ja arvontatuloksia sekä mahdollisia voittoja ja tappioita, jotka tallentuvat yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapeli-toimiluvanhaltijan pelijärjestelmään;

15) *pelitilitapahtumalla* pelitilin kirjauksia.

2 luku

Yksinoikeustoimilupa, rahapeli-toimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

5 §

Yksinoikeustoimilupa

Seuraaviin rahapeliin toimeenpanomuotoihin voidaan myöntää tässä laissa säädetyin edellytyksin toimilupa (*yksinoikeustoimilupa*):

- 1) raha-arpajaiset ja veikkauspelit;
- 2) rahapeliautomaatit ja kasinopelit.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Yksinoikeustoimilupia voidaan myöntää enintään kaksi siten, että yksi toimilupa myönnetään 1 kohdassa tarkoitettujen rahapeliin toimeenpanomuotoihin ja toinen 2 kohdassa tarkoitettuihin toimeenpanomuotoihin.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla on oikeus toimeenpanna 1 momentissa tarkoitettujen toimeenpanomuotojen rahapelejä yhdistelmäpeleinä, joissa on yhdistetty ominaisuuksia sellaisista toimeenpanomuodoista, joihin sillä on toimilupa.

Tämän lain 6 §:ssä tarkoitettulle rahapeli-toimiluvanhaltijalle ei voida myöntää yksinoikeustoimilupaa.

6 §

Rahapeli-toimilupa

Seuraaviin rahapeliin toimeenpanomuotoihin voidaan myöntää tässä laissa säädettyin edellytyksin toimilupa (*rahapeli-toimilupa*):

- 1) kiinteäkertoaminen vedonlyönti;
- 2) muuttuvakertoaminen vedonlyönti;
- 3) virtuaalivedonlyönti;
- 4) sähköiset kasinopelit;
- 5) sähköinen rahabingo;
- 6) sähköiset raha-automaattipelit.

Rahapeli-toimiluvanhaltijalla on oikeus toimeenpanna 1 momentissa tarkoitettujen toimeenpanomuotojen rahapelejä yhdistelmäpeleinä, joissa on yhdistetty ominaisuuksia sellaisista toimeenpanomuodoista, joihin sillä on toimilupa.

Tämän lain 5 §:ssä tarkoitettulle yksinoikeustoimiluvanhaltijalle ei voida myöntää rahapeli-toimilupaa.

7 §

Peliohjelmistotoimilupa

Tässä laissa tarkoitettujen toimiluvanvaraisten rahapeliin toimeenpanossa käytettävien peliohjelmistojen valmistamiseen, toimittamiseen, asentamiseen tai mukauttamiseen voidaan myöntää peliohjelmistotoimilupa.

8 §

Yksinoikeustoimiluvan myöntämisen ja voimassaolon yleiset edellytykset

Tämän lain mukainen yksinoikeustoimilupa on myönnettävä kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n mukaisessa Suomen valtion määräysvallassa olevalle osakeyhtiölle, jonka toimialana on rahapeliin toimeenpano, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että haki ja sen omistajat ja johto täyttävät tämän lain 10 §:ssä säädetty luotettavuuden ja sopivuuden edellytykset.

Jos yksinoikeustoimiluvanhaltijan kanssa samaan konserniin kuuluva oikeushenkilö toimeenpanee 6 §:ssä tarkoitettujen toimeenpanomuotojen rahapelejä tai harjoittaa muuta kuin rahapeli-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

toimintaa, on tällainen toiminta eriytettävä yksinoikeustoimiluvan nojalla harjoitetusta rahapeli-toiminnasta.

Kaikki yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden väliset taloudelliset suhteet on järjestettävä markkinaehtoisesti. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan tulee dokumentoida taloudellisten suhteiden markkinaehtoisuus ja toimittaa dokumentaatio pyydetessä valvontaviranomaiselle tai muulle viranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeellisia kyseiselle viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Yksinoikeustoimiluvan nojalla toimeenpantaviin rahapeleihin ja muuhun liiketoimintaan liittyvät toiminnot on eriytettävä ja eriytettyjen toimintojen pelisivustot, asiakasrekisterit ja pelitilit on pidettävä erillään.

9 §

Rahapelitoimiluvan ja peliohjelmistotoimiluvan myöntämisen ja voimassaolon yleiset edellytykset

Rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa on myönnettävä elinkeinotoimintalain (565/2023) 2 §:n 1 momentissa tai 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetulle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että hakija sekä sen omistajat ja johto täyttävät tämän lain 10 §:ssä säädetty luotettavuuden ja sopivuuden edellytykset.

Toimiluvan myöntäminen luonnolliselle henkilölle edellyttää lisäksi, että hakija on täysi-ikäinen, hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 18 §:n nojalla rajoitettu eikä hänelle ole mainitun lain 8 §:n 1 momentin nojalla määrätty edunvalvojaa.

10 §

Hakijan luotettavuus ja sopivuus

Yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan myöntäminen edellyttää, että hakija on luotettava ja sopiva toimeenpanemaan rahapelejä. Peliohjelmistotoimiluvan myöntäminen edellyttää, että hakija on luotettava ja sopiva valmistamaan, toimittamaan, asentamaan tai mukauttamaan rahapelien toimeenpanossa käytettäviä peliohjelmistoja.

Hakijaa ei voida pitää 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana ja sopivana, jos:

1) hakija on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhteisösakkoon tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton toimeenpanemaan rahapelejä tai valmistamaan, toimittamaan, asentamaan tai mukauttamaan rahapelien toimeenpanossa käytettäviä peliohjelmistoja;

2) hakija on konkurssissa tai ei kykene varallisuutensa puolesta huolehtimaan toiminnasta ja lakisääteisten velvollisuuksiensa täyttämisestä;

3) hakijalla on hänen maksukykynsä nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin;

4) hakijalla on tai on ollut kuluvana vuonna tai sitä edeltävinä kolmena kalenterivuonna toistuvia tai huomattavia veroihin tai lakisääteisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksiensa hoitamisen laiminlyöntejä;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

- 5) hakija on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon;
- 6) hakijalta on viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana peruutettu tämän lain mukainen toimilupa muusta syystä kuin hakijan omasta pyynnöstä;
- 7) hakijalle on kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana annettu kieltopäätös tai määrätty seuraamusmaksu tämän lain vastaisesta rahapeliin toimeenpanosta tai markkinoinnista ilman tämän lain edellyttämää toimilupaa;
- 8) hakijalle on kahden arviota edeltävän vuoden aikana mutta kuitenkin 1 päivän syyskuuta 2024 jälkeen annettu kieltopäätös tai määrätty seuraamusmaksu arpajaislain vastaisesta rahapeliin toimeenpanosta tai markkinoinnista;
- 9) hakija on antanut olennaisesti vääriä tietoja ilmoittaessaan valvontaviranomaiselle tässä luvussa tarkoitettuja tietoja tai laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen;
- 10) hakijaan kohdistuu suoraan tai välillisesti omistuksen tai määräysvallan myötä pakotteita pakotesäätelyn tai kansallisten jäädyttämisspäätösten perusteella.
- Jos hakija on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta ja sopivuudesta koskee myös hakijan hallituksen jäsentä, varajäsentä ja toimivaan johtoon kuuluvaa henkilöä sekä henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö, vastaava omistus- tai määräämisvalta.
- Omistajan ja johtoon kuuluvan luotettavuutta ja sopivuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon 2 momentissa tarkoitetut seikat sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä tai niitä vastaavista muualle kuin Suomeen rekisteröidyistä yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät hakijaan tai 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

~~Valvontaviranomainen voi hakijan luotettavuuden ja sopivuuden selvittämiseksi pyytää hakijasta Harmaan talouden selvitysyksiköltä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 5 §:ssä tarkoitetun velvoitteidenhoitoselvityksen.~~

11 §

Toimilupahakemus

Yksinoikeustoimilupaa, rahapelitoimilupaa ja peliohjelmistotoimilupaa haetaan kirjallisesti valvontaviranomaiselta.

Hakemukseen on liitettävä hakijasta ja omistuksesta, johdosta sekä hakijan taloudellisista toimintaedellytyksistä seuraavat tiedot tai selvitykset, jos ne eivät ole jo viranomaisen käytössä:

- 1) hakijan nimi, henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot sekä hakijan ja hakijan yhteyshenkilön yhteystiedot;
- 2) hakijan oikeudellinen muoto;
- 3) organisaation omistus- ja hallintasuhteita kuvaavat tiedot;
- 4) tieto hakijan taloudellisesta tilanteesta;
- 5) tieto siitä, onko hakija asetettu liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon;
- 6) yhtiöjärjestys, hakijan säännöt taikka muu kuvaus hakijan toiminnan tarkoituksesta;
- 7) kuvaus hakijan toiminnasta;
- 8) tieto haettavan toimiluvan pituudesta;
- 9) hakijana olevan luonnollisen henkilön sakko- ja rikosrekisteriote;
- 10) hakijan merkittävän omistajan ja toimivaan johtoon kuuluvan sakko- ja rikosrekisteriote.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Yksinoikeustoimiluvanhakijan ja rahapelitoimiluvanhakijan on lisäksi liitettävä hakemukseen:

- 1) selvitys hakijan suunnittelemista rahapelien toimeenpanomuodoista;
- 2) tieto peliohjelmistotoimittajasta, jolta hakija hankkii rahapelien toimeenpanossa käyttämässä peliohjelmistot;

- 3) selvitys siitä, missä ja miten rahapelejä aiotaan markkinoida;
- 4) tieto Euroopan talousalueen ulkopuolelle sijoittautuneen hakijan edustajasta;
- 5) tieto hakijan käyttämistä asiamiehistä;
- 6) selvitys 48 ja 49 §:ssä tarkoitetuista hakijan menettelytavoista ja koulutetun henkilökunnan määräästä rahapelejä koskevien erimielisyyksien, valitusten ja muiden kysymysten käsittelyä varten sekä muista hakijan suunnittelemista toimenpiteistä kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja estämiseksi;

- 7) selvitys rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen **estämisestä** annettujen säännösten mukaisen asiakkaan tuntemista, selonotto- ja ilmoitusvelvollisuutta, riskiarviota ja riskienhallintamenetelmiä koskevien velvollisuuksien noudattamisesta.

Hakijan on valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava viipymättä asian ratkaisemiseksi tarpeelliset lisätiedot. Hakijan on ilmoitettava viipymättä tai viranomaisen asettamassa määräajassa valvontaviranomaiselle toimilupahakemuksessa annettujen tietojen oikeellisuuteen vaikuttavista seikoista ja muutoksista.

Valvontaviranomaisella on oikeus jättää toimitettu selvitys, vastaus tai muu asiakirja huomioidatta, jos toimitettu asiakirja on selkeästi puutteellinen, se on toimitettu annetun määräajan jälkeen tai se ei sisällöllisesti vastaa valvontaviranomaisen pyytämiä tietoja tai käsittelyssä olevaa asiaa.

Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä toimilupahakemuksen sisällöstä, muodosta ja liitteistä.

12 §

Kolmanteen maahan sijoittautuneen rahapelitoimiluvanhaltijan edustaja

Jos rahapelitoimiluvanhaltijalla ei ole asuinpaikkaa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai se ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, tulee sillä olla edustaja, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Edustajan on täytettävä 10 §:ssä säädetyt edellytykset. Hakijan tulee toimittaa valvontaviranomaiselle toimilupahakemuksen yhteydessä 11 §:n 2 momentissa säädetyt tiedot myös edustajasta.

Rahapelitoimiluvanhaltijan on annettava edustajalle valtuutus edustaa rahapelitoimiluvanhaltijaa Suomen viranomaisissa kaikissa toimiluvan mukaiseen toimintaan liittyvissä asioissa, toimia rahapelitoimiluvanhaltijan puolesta ja vastaanottaa haaste rahapelitoimiluvanhaltijaa vastaan sekä käyttää puheoikeutta itse tai jonkun muun välityksellä.

13 §

Toimiluvan sisältö

Yksinoikeustoimiluvassa ja rahapelitoimiluvassa on mainittava:

- 1) yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan yksilöivä toimilupanumero;
- 2) sallitut rahapelien toimeenpanomuodot;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

3) toimiluvan voimassaoloaika.

Peliohjelmistotoimiluvassa on mainittava 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot.

14 §

Toimiluvan voimassaoloaika

Yksinoikeustoimilupa myönnetään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan.

Rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa myönnetään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa voidaan myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi, jos:

- 1) hakija on hakenut toimilupaa lyhyemmäksi määräajaksi;
- 2) toiminta on luonteeltaan lyhytkestoista.

15 §

Toiminnan aloittaminen ja jatkaminen

Toimiluvanvaraisen toiminnan voi aloittaa välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty, jos toimiluvan voimassaolosta ei muuta johdu.

Jos toimiluvanhaltija hakee uutta toimilupaa viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassa olevan toimiluvan päättymistä, toimintaa voi jatkaa siihen saakka, kunnes uutta toimilupaa koskeva asia on käsitelty.

16 §

Tietojen täydentämisvelvollisuus

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on toimitettava valvontaviranomaiselle toimiluvanhaltijan yhteisö- ja yritystunnus kolmen kuukauden kuluessa toimiluvanhaltijan rahapelitoiminnan aloittamisesta.

17 §

Toimiluvan siirtämisen ja luovuttamisen kieltö

Toimilupaa ja siihen sisältyviä oikeuksia ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa kokonaan tai osittain toiselle.

18 §

Toimiluvanhaltijan ilmoitusvelvollisuus muutoksista ja toimiluvan muuttaminen

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan, rahapelitoimiluvanhaltijan ja peliohjelmistotoimiluvanhaltijan on ilmoitettava kirjallisesti valvontaviranomaiselle toimiluvanhaltijaa, sen toimintaa, omis-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

tusta, johtoa ja taloudellisia toimintaedellytyksiä koskevista olennaisista muutoksista kahden viikon kuluessa muutoksesta.

Jos toimilupa on myönnetty oikeushenkilölle ja **kyseisen** oikeushenkilön omistukseen, sopimukseen tai muuhun järjestelyyn perustuva määräysvalta siirtyy, toimiluvanhaltijan on ilmoitettava siitä kirjallisesti valvontaviranomaiselle kahden viikon kuluessa määräysvallan siirtymisestä.

Valvontaviranomainen voi yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan myöntämisen jälkeen yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan hakemuksesta muuttaa toimilupaa siinä mainittujen sallittujen toimeenpanomuotojen osalta. Toimiluvan muuttaminen edellyttää, että tässä laissa säädetyt yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan myöntämisen edellytykset edelleen täyttyvät.

Jos yksinoikeustoimiluvanhaltija, rahapelitoimiluvanhaltija tai peliohjelmistotoimiluvanhaltija päättää muuttaa toimintansa luonnetta tai laajuutta olennaisesti siten, että myönnetty toimilupa ei enää kata muuttunutta toimintaa tai toimiluvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty, tulee toimiluvanhaltijan viipymättä hakea toimiluvan muuttamista ennen muutoksen toteuttamista. Muutosta ei saa toteuttaa ennen kuin valvontaviranomainen on tehnyt päätöksen toimiluvan muuttamisesta.

19 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan suorittama korvaus valtiolle

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on suoritettava valtiolle korvaus yksinoikeustoimiluvasta. Korvaus on toimilupakohtainen ja sen suorittaminen on edellytys yksinoikeustoimiluvan voimassaololle.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan valtiolle suorittama korvaus muodostuu seuraavista eristä:

1) valtioneuvoston päätöksellä vahvistettava peruskorvaus, jonka määrä vastaa kyseisen yksinoikeustoimiluvan nojalla toimeenpantavien rahapelien arvioitua pelikatetta koko toimiluvan voimassaoloajalta vähennettynä kyseisen toimiluvan nojalla harjoitetun rahapelitoiminnan kohtuulliseksi katsottavalla tuotolla; kohtuullisen tuoton määrittämisessä on huomioitava myös arvio 2 kohdan nojalla maksettavista vuotuisista korvauksista;

2) valtioneuvoston kalenterivuositain tekemällä päätöksellä vahvistettava vuotuinen korvaus, jonka määrän on vastattava valtioneuvoston päättämää suhteellista osuutta yksinoikeustoimiluvan nojalla toimeenpantujen rahapelien toteutuneista pelikatteista edeltävän kalenterivuoden ajalta.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun peruskorvauksen maksuaikataulu vahvistetaan valtioneuvoston päätöksellä. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on suoritettava 2 kohdassa tarkoitettu vuotuinen korvaus valtiolle ensimmäisen kerran toimiluvan voimaantuloa välittömästi seuraavan kalenterivuoden aikana ja viimeisen kerran toimiluvan päättymistä välittömästi seuraavan kalenterivuoden aikana.

Jos 2 momentin 2 kohdan mukaisesti määritetty vuotuinen korvaus ei toimilupakauden aikana mahdollista yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimiluvan nojalla harjoittaman rahapelitoiminnan edellyttämien toiminta- ja pääomakustannusten kattamista toimiluvan voimassaoloajalta sekä rahapelitoiminnan kohtuullista tuottoa, valtioneuvosto voi yksinoikeustoimiluvanhaltijan hakemuksesta poiketa mainitussa kohdassa tarkoitetusta valtioneuvoston päättämästä suhteellisesta osuudesta seuraavan vuoden vuotuista korvausta määrittäessään kuitenkin niin, ettei suhteellinen

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

osuus voi olla alempi kuin nolla. Jos yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimilupakauden tuottotaso ylittää kohtuullisena pidettävän tason, valtioneuvosto voi yksinoikeustoimiluvanhaltijaa kuuluttaa seuraavan vuoden suhteellista korvausta määrittäessään korottaa suhteellista korvausta siitä, miten se muutoin 2 momentin 2 kohdan mukaisesti määritettäisiin.

Valtioneuvoston 2 momentin nojalla tekemää päätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Valtioneuvoston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Muilta osin muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valtioneuvoston päätöstä koskeva muutoksenhaku ei vaikuta tämän lain 5 §:n mukaisen toimiluvan voimassaoloon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämisestä sekä korvausten määrittämiseen liittyvien rahapelitoimintaan sitoutuneen pääoman, kohtuullisen tuottoasteen sekä toiminnan tuottojen ja kustannusten arvioinnista.

3 luku

Rahapeliin toimeenpano

20 §

Pelaajien rekisteröinti ja henkilöllisyyden todentaminen

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on rekisteröitävä pelaaja.

Rekisteröitävän henkilön on oltava 18 vuotta täyttänyt luonnollinen henkilö.

Pelaajaa rekisteröitäessä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on todennettava pelaajan henkilöllisyys.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pelaajan henkilöllisyyden todentamisesta.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvästä asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (444/2017).

21 §

Asuinpaikkavaatimus

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija saa sähköisiä rahapelejä varten rekisteröidä vain luonnollisia henkilöitä, jotka asuvat vakinaisesti valtakunnan alueella.

Sähköisiä rahapelejä toimeenpantaessa yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on todennettava pelaajan asuinpaikka säännöllisesti asiakassuhteen aikana.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on estettävä sähköisesti toimeenpantavien pelien pelaaminen, jos pelaaja asuu vakinaisesti valtakunnan ulkopuolella.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pelaajan asuinpaikan todentamisesta.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

22 §

Pelitili

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on rahapelejä toimeenpantaessa avattava rekisteröityneelle pelaajalle henkilökohtainen pelitili.

Mitä 1 momentissa säädetään pelitilin avaamisesta, ei kuitenkaan sovelleta toimeenpantaessa rahapelejä pelikasinolla.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan tulee mahdollistaa pelaajalle näkymä pelaajan pelitilillä oleviin varoihin, pelitilitapahtumiin sekä pelaamista koskeviin rajoituksiin vähintään kuluneen vuoden ajalta. Lisäksi yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan tulee tarjota pelaajan käyttöön toiminto, jonka avulla pelaaja voi arvioida omaa pelikäyttäytymistään kuukausi- ja vuositasolla.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on pidettävä pelitilillä olevat pelaajan varat erillään toimiluvanhaltijan omista varoista. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on viimeistään pelitilin avaamisen yhteydessä ilmoitettava pelaajalle, miten pelitilillä olevat varat suojataan, jos yksinoikeustoimiluvanhaltija tai rahapelitoimiluvanhaltija joutuu maksukyvyttömäksi.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pelitilistä.

23 §

Pelitilin sulkeminen

Pelitiliä suljettaessa yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on viipymättä maksettava pelitilillä olevat varat pelaajalle.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa periä maksua pelitilin sulkeamisesta.

24 §

Rahapelaamisen ikäraja

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija taikka elinkeinonharjoittaja tai yhteisö, joka välittää rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja tai luovuttaa tilan rahapeliautomaattien käytettävänä pitämiseen, ei saa antaa alle 18-vuotiaan pelata rahapelejä.

25 §

Velaksi pelaamisen, ilmaispelien ja alennusten tarjoamisen kielto

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa toimeenpanna rahapelejä siten, että niihin voidaan osallistua velaksi tai panttia vastaan.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa välittää velkarahaa rahapelaamiseen.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa tarjota rahapelejä ilmaiseksi, alennetulla hinnalla, yhdistetyillä tarjouksilla tai tarjoamalla pelirahaa muutoin kuin 26 §:ssä tarkoitettun asiakkaan bonuspelirahan muodossa.

26 §

Muiden hyödykkeiden tarjoaminen ja asiakkaalle annettava bonuspeliraha

Muiden hyödykkeiden tarjoaminen alennetulla hinnalla tai ilmaiseksi on sallittua asiakassuhteen aikana sen ylläpitämiseksi. Tarjottava asiakasetu ei saa olla hyvän tavan vastainen, sen on oltava arvoltaan maltillinen eikä pelaamisen määrä tai pelaamattomuus saa vaikuttaa asiakasedun tarjoamisen perusteisiin tai asiakasedun arvoon.

Määrältään maltillisen bonuspelirahan antaminen vakiintuneen asiakassuhteen aikana yhdenvertaisin ehdoin yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan asiakkaiden kesken on sallittua. Bonuspelirahan saaminen ei saa perustua pelaamiseen käytettyyn aikaan tai olla suhteessa rahapeleihin käytetyn rahan määrään.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan tulee ennen bonuspelirahan antamista varmistaa, ettei se vaaranna 34 §:ssä tarkoitettua yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan velvollisuutta suojata pelaajia liialliselta pelaamiselta.

Bonuspelirahan saamiseen ja käyttämiseen liittyvien ehtojen tulee olla läpinäkyvät, yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan asiakkaiden saatavilla ja helposti ymmärrettävät.

Bonuspelirahaa ei voi suoraan vaihtaa rahaksi. Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija voi asettaa bonuspelirahalle enintään viisinkertaisen kierrätysvaatimuksen.

27 §

Vedonlyönnin toimeenpanon rajoitukset

Rahapelitoimiluvanhaltija ei saa toimeenpanna vedonlyöntiä:

- 1) yksinoikeustoimiluvan nojalla toimeenpantavien rahapelien tapahtumasta tai tuloksesta;
- 2) tapahtumasta tai tuloksesta kilpailussa, jonka osallistujista suurin osa on alle 18-vuotiaita;
- 3) tapahtumasta tai tuloksesta kilpailussa, joka on yleiseltä kannalta loukkaava tai sopimaton;
- 4) kilpailusta, jonka lopputulokseen voi liittyä merkittävä riski väärinkäytöksistä;
- 5) jonka kohteena on kilpailun, turnauksen tai urheilulajin sääntöjen rikkominen tai rikkomisesta seuraava rangaistus;
- 6) jonka kohteena ovat vaalilain (714/1998) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaalit;
- 7) jonka kohteena ovat rahoitusmarkkinat.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

28 §

Tunnistautuneena pelaaminen

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan tunnistautuneena yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan rekisteröityneeksi pelaajaksi.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä, jolla tunnistautuneena pelaaminen varmistetaan.

29 §

Pelaamisen estäminen

Pelaaja voi valvontaviranomaiselle tekemällään ilmoituksella estää kaiken rekisteröitymistä edellyttävän pelaamisensa.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on mahdollistettava pelaajalle eston asettaminen yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan rahapeleihin pelitai toimeenpanomuotoisesti.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa antaa pelieston asettaneen pelaajan pelata estämiään rahapelejä.

Pelaaja voi asettaa eston toistaiseksi tai määräajaksi. Toistaiseksi asetettu esto on voimassa vähintään vuoden. Pelaaja voi pyytää toistaiseksi asetetun eston poistamista eston vähimmäisajan kuluttua. Toistaiseksi voimassa olevan eston poistaminen tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua eston poistamista koskevasta pyynnöstä.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on mahdollistettava pelaajalle yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan rahapelien pelaamisen estäminen siten, että esto tulee voimaan välittömästi. Esto on voimassa sen asettamista seuraavan vuorokauden loppuun.

30 §

Toimiluvanhaltijakohtainen rahansiirtoraja

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelitilin kautta pelattavissa rahapeleissä on käytössä toimiluvanhaltijakohtainen rahansiirtoraja.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaaja rekisteröityessään pelaajaksi tai viimeistään ennen ensimmäistä rahansiirtoa asettaa rajoituksen sille, kuinka paljon pelaaja voi yhteensä enintään siirtää pankkitililtään pelitililleen rahaa vuorokaudessa ja kuukaudessa (*vuorokausi- ja kuukausikohtainen rahansiirtoraja*).

Pelaaja voi muuttaa asettamiaan rahansiirtorajoja. Rahansiirtorajojen muutokset ylöspäin tulevat voimaan vuorokausikohtaisen rahansiirtorajan osalta sen asettamista seuraavana päivänä ja kuukausikohtaisen rahansiirtorajan osalta sen asettamista seuraavan kuukauden alusta. Rahansiirtorajojen muutokset alaspäin tulevat voimaan välittömästi.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan rahapeliin toimeenpano

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on toimeenpantava rahapelejä siten, että pelaajan oikeusturva taataan, että rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset voidaan estää ja että rahapelihaitat ovat mahdollisimman vähäisiä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

- 1) siitä, kuinka suuri osuus rahapelejä toimeenpantaessa kertyvistä pelimaksuista on maksettava pelaajille voittoina;
- 2) miten voitot on pyöristettävä;
- 3) pelipisteissä, pelisaleissa ja pelikasinoissa olevien rahapeliautomaattien ja kasinopelien enimmäismääristä;
- 4) pelisalien enimmäismääristä;
- 5) pelikasinoiden lukumäärästä, sijaintipaikoista ja aukioloajoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten lunastamattomat voitot, voittojen pyöristämisen kertyneet varat sekä varat, jotka kertyvät pelimaksuista tilanteessa, jossa pelaajille on pelimaksuista maksettu rahapeliin arvontatuloksen satunnaisuuden vuoksi poikkeuksellisesti voittoina vähemmän kuin voittoina on maksettava, on jaettava.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää rahapeliin sallituista myyntiajoista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää vuorokausi-, kuukausi- ja vuosikohtaisista enimmäistappiorajoista, jotka koskevat pelaajan pelaamia raha-automaattipelejä, sähköisiä rahapikarpoja ja nopearytmisiä sähköisiä veikkauspelejä.

Sisäministeriön asetuksella säädetään yksinoikeustoimiluvanhaltijan rahapeliin pelisääntöistä. Pelisääntöjen tulee sisältää:

- 1) voitonjakoa ja pelipanosten palauttamista koskevat määräykset;
- 2) rahapeliautomaattien ja kasinopelien suurimpia sallittuja pelipanoksia ja pelivoittoja koskevat määräykset;
- 3) rahapeliin arvontaa koskevat määräykset.

Pelisääntö voi sisältää myös rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi:

- 1) toimeenpanomuoto- tai pelikohtaisia pelien tahtia ja muita ominaisuuksia koskevia määräyksiä;
- 2) toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia koskevia määräyksiä.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on tarvittaessa asetettava rahapeliin pelaamiselle toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia sekä tarjottava pelaajalle mahdollisuus itse asettaa edellä mainittuja rajoituksia.

Rahapelitoimiluvanhaltijan rahapeliin toimeenpano

Rahapelitoimiluvanhaltijan on toimeenpantava rahapelejä siten, että pelaajan oikeusturva taataan, että rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset voidaan estää ja että rahapelihaitat ovat mahdollisimman vähäisiä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimiluvanhaltijakohtaisista vuorokausi-, kuukausi- ja vuosikohtaisista enimmäistappiorajoista, jotka koskevat pelaajan pelaamia sähköisiä raha-automaattipelejä, sähköistä rahabingoa, virtuaalivedonlyöntipelejä ja sähköisiä kasinopelejä sähköistä pokeripeliä lukuun ottamatta.

Sisäministeriön asetuksella voidaan säätää:

- 1) suurimmista sallituista pelipanoksista ja pelivoitoista;
- 2) toimeenpanomuoto- tai pelikohtaisia pelien tahtia ja muita ominaisuuksia koskevista määräyksistä;
- 3) toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisista määrällisistä ja ajallisista rajoituksista.

Rahapelitoimiluvanhaltijan on tarvittaessa asetettava rahapeliä pelaamiselle toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia sekä tarjottava pelaajalle mahdollisuus itse asettaa edellä mainittuja rajoituksia.

33 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan käyttämät peliohjelmistot

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa sille myönnettyssä toimiluvassaan mainittujen rahapeliä toimeenpanossa hyödyntää muiden kuin peliohjelmistotoimiluvanhaltijan valmistamia, toimittamia, asentamia tai mukauttamia peliohjelmistoja.

Peliohjelmistotoimiluvanhaltija ei saa valmistaa, toimittaa, asentaa tai mukauttaa peliohjelmistoa kenellekään, joka toimeenpanee rahapelejä valtakunnan alueella tai suuntaa rahapelitarjontaa valtakunnan alueelle ja jolla ei ole tässä laissa edellytettyä toimilupaa rahapeliä toimeenpanoon.

34 §

Huolenpitovelvollisuus

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaamisessa noudatetaan sosiaalisia ja terveydellisiä näkökohtia, suojatakseen pelaajia liialliselta pelaamiselta ja auttaakseen heitä vähentämään pelaamistaan silloin, kun siihen on aihetta. Huolenpitovelvollisuuteen kuuluu liiallisen pelaamisen torjuminen jatkuvalla pelikäyttäytymisen seurannalla ja arvioinnilla.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on arvioitava pelaamisesta pelaajalle aiheutuvien rahapelihaittojen riskiä 36 §:n 1 momentin 3–7 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen automaattisen käsittelyn avulla ja ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin arvion perusteella havaittujen riskien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Pelaajan pelaamista estävä tai rajoittava päätös ei kuitenkaan saa perustua pelkästään henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on määriteltävä yhteydenpitomenetelyt pelaajiin **niitä tilanteita varten**, kun toimiluvanhaltija tunnistaa tai epäilee, että pelaajan pelaamisessa on kyse haitallisesta rahapelaamisesta.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on dokumentoitava kaikki 3 momentissa tarkoitettut pelaajiin kohdistamansa yhteydenotot.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

35 §

Omavalvontasuunnitelma

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan ja näiden asiamiesten on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma toimintansa lainmukaisuuden varmistamiseksi, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa. Suunnitelma on pidettävä ajan tasalla, ja yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että omavalvontaan osallistuva henkilökunta tuntee tässä laissa säädettyt ja suunnitelmassa määrätyt velvoitteensa. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on sisällytettävä omavalvontasuunnitelmaan selvitys huolenpitovelvollisuuden täyttämisestä.

Asiamiehen on toimitettava omavalvontasuunnitelma valvontaviranomaiselle pyydettyäessä. Omavalvontasuunnitelman toimittamisesta valvontaviranomaiselle säädetään 68 §:ssä.

Rahapeliautomaatteja koskevasta omavalvonnasta säädetään 38 §:ssä.

36 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan oikeus käsitellä henkilötietoja

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija saa käsitellä seuraavia sen asiakkaita ja heidän pelaamistaan koskevia henkilötietoja, jos se on välttämätöntä rahapeleihin osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi, väärinkäytösten selvittämiseksi tai rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi:

1) asiakkaan kansalaisuus ja ulkomaalaisen asiakkaan henkilöllisyyttä osoittavan asiakirjan tiedot;

2) pelikasinon ja pelisalin asiakkaan kuva ja 42 §:ssä tarkoitetussa pelikasinon ja pelisalin teknisessä valvonnassa kerätyt tiedot;

3) tiedot asiakkaan häiriökäyttäytymisestä pelikasinolla, pelisalissa tai muutoin rahapelaamisen yhteydessä;

4) tiedot epäilyistä tai todetusta pelivilpistä;

5) tiedot pelaamista koskevasta estosta, kiellosta ja rajoituksesta;

6) tieto haittoja aiheuttavaa rahapelaamista koskevasta epäilystä;

7) asiakkaan tunnistamistiedot, pelitapahtumia koskevat tiedot ja muut yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan asiakkuuteen liittyvät tiedot, ei kuitenkaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija saa käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja 1 momentin mukaisiin käsittelytarkoituksiin viiden vuoden ajan tiedon tallentamisesta tai pelikiellon tai markkinointikiellon päättymisestä.

37 §

Rahapelin toimeenpanon yhteydessä annettavat tiedot

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on pidettävä pelaajien saatavilla:

1) rahapelin säännöt ja ohjeet;

2) tieto rahapelin hinnasta;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

- 3) tieto rahapeliin liittyvästä voiton todennäköisyydestä;
- 4) tieto rahapelin arvontanopeudesta;
- 5) arvio rahapelin haittariskistä;
- 6) muut merkitykselliset rahapeliä koskevat tiedot kuin 1–5 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Arpaan tai sen myynnin yhteydessä maksutta annettavaan ilmoitukseen tulee merkitä raha-ar-pajaisten toimeenpanoa, toimeenpanijaa sekä voittojen määrää, arvoa ja lajia koskevat tiedot.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on lisäksi annettava tieto myön-
netystä toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta sekä tieto rahapelaamisen ikärajasta sekä siitä,
mistä saa tietoa pelaamisen hallinnan välineistä ja rahapeliongelmiiin apua tarjoavista palvelun-
tuottajista sekä mahdollisuudesta asettaa itselleen 29 §:ssä tarkoitettu peliesto.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettujen tietojen on oltava suomeksi ja ruotsiksi.

38 §

Rahapeliautomaatteja ja niiden omavalvontaa koskevat säännökset

Rahapeliautomaatit tulee sijoittaa siten, että niillä pelaamista voidaan esteettömästi valvoa. Niitä ei saa sijoittaa siten, että niiden käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjes-
tyshäiriöitä.

Rahapeliautomaattien sijoittelua ja niiden käytettävänä pitämistä pelipisteissä koskevat peri-
aatteet tulee suunnitella siten, että pelaamisesta aiheutuvat taloudelliset, sosiaaliset ja terveydel-
liset haitat olisivat mahdollisimman vähäisiä. Sijoittelussa ja käytettävänä pitämisessä on otetta-
va erityisesti huomioon rahapelaamisen haitat alaikäisille ja haavoittuvassa asemassa oleville
henkilöille.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma 1 ja 2 mo-
mentissa tarkoitetun valvonnan ja suunnittelun yleisestä toteuttamisesta sekä pidettävä kirjaa ra-
hapeliautomaattien sijainnista ja yleisistä ja erityisistä määräyksistä, joita se on antanut niiden
valvonnasta.

Sellaisen pelipisteen, johon rahapeliautomaatti on sijoitettu, haltijan on laadittava kirjallinen
omavalvontasuunnitelma toimintansa lainmukaisuuden ja 3 momentissa tarkoitetun suunnitel-
man noudattamisen varmistamiseksi, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa.
Omavalvontasuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja pelipisteen haltijan on huolehdittava siitä,
että valvontaan osallistuva henkilökunta tuntee tässä laissa säädetyt ja suunnitelmassa määrätyt
velvoitteensa.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa omavalvontasuunnitelmissa tulee kuvata laissa sääde-
tyt velvoitteet, niiden käytännön toteuttamiseen liittyvät riskit, miten velvoitteiden noudattamista
seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle 3 momen-
tissa tarkoitettu omavalvontasuunnitelma, rahapeliautomaattien sijaintia koskevat kirjaukset ja
annetut määräykset.

Pelipisteen haltijan on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle 4 momentissa tarkoit-
tu omavalvontasuunnitelma ja suunnitelman toteuttamista koskevat kirjaukset.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on pidettävä rahapeliautomaateissa näkyvällä paikalla merkin-
tä yksinoikeustoimiluvanhaltijasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

39 §

Rahapeliautomaattien rahaliikenteen valvonta

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on tallennettava luotettavasti tiedot rahapeliautomaatin käyttämisestä kertyneistä maksuista ja voitoista. Jos rahapeliautomaatin pelaamiseen voidaan käyttää käteistä, rahapeliautomaatissa tulee olla toiminnallisuus, joka varmentaa rahan oikeellisuuden.

40 §

Itsepalvelupäätteitä koskeva kielto

Muualla kuin pelikasinossa toimeenpantavissa rahapeleissä ja rahapeliautomaateissa sekä raviradoilla toimeenpantavassa hevoskilpailukohteisessa vedonlyönnissä ei ole sallittua antaa pelaajan itse suorittaa panostaan yksinoikeustoimiluvanhaltijan, rahapelitoimiluvanhaltijan tai niiden asiamiehen tarjoamilla rahapelaamiseen tarkoitetuilla teknisillä tai sähköisillä laitteilla.

41 §

Pelikasio- ja pelisalipelaamista koskevat rajoitukset

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ei saa päästää pelikasinoon henkilöä ja yksinoikeustoimiluvanhaltijan tulee poistaa pelikasinosta henkilö, joka on alle 18-vuotias taikka ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumausaineen vaikutuksen alainen.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja sen henkilökunnan on estettävä henkilöltä pääsy pelikasinoon, poistettava henkilö sieltä tai rajoitettava hänen pelaamistaan, jos henkilö sitä pyytää tai jos henkilöllä on voimassa oleva kaikkea pelaamista tai pelikasinopelaamista koskeva esto.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan tulee poistaa pelisalista henkilö, joka on alle 18-vuotias taikka ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumausaineen vaikutuksen alainen.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja sen henkilökunnalla on oikeus kieltää henkilöltä pääsy pelikasinoon ja pelisaliin, poistaa henkilö tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos:

- 1) häntä epäillään pelivilpistä tai hän on syyllistynyt pelivilppiin;
- 2) hänen käyttäytymisensä aiheuttaa tai sen voidaan epäillä aiheuttavan häiriötä pelikasinon tai pelisalin järjestykselle;
- 3) pelaaminen aiheuttaa tai tulee ilmeisesti aiheuttamaan hänelle taloudellista, sosiaalista tai terveydellistä haittaa.

Kielto tai rajoitus voidaan asettaa määräajaksi tai toistaiseksi. Määräaikainen kielto tai rajoitus on voimassa vähintään yhden kuukauden ja enintään yhden vuoden.

Henkilö voi pyytää toistaiseksi asetetun kiellon tai rajoituksen poistamista aikaisintaan vuoden kuluttua kiellon tai rajoituksen asettamisesta. Edellä 4 momentin nojalla asetettu toistaiseksi voimassa oleva kielto tai rajoitus tulee poistaa, ellei kiellon jatkamiselle ole painavia syitä. Edellä 2 momentin nojalla pelaajan pyynnöstä asetettu toistaiseksi voimassa oleva pääsykielto tai rajoitus poistetaan kolmen kuukauden kuluttua poistamista koskevasta pyynnöstä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

42 §

Pelikasinon ja pelisalin tekninen valvonta

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla on oikeus siitä ennalta ilmoitettuaan valvoa pelitoimintaa katselemalla ja kuvaamalla teknisellä laitteella pelikasinon ja pelisalin sisäänkäynti- ja asiakastiloissa sekä pelikasinon henkilökunnan työtiloissa. Oikeus tekniseen valvontaan ei koske henkilökunnan virkistys- eikä sosiaalityötiloja.

Työntekijän kameravalvonnasta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä.

43 §

Kansainvälinen yhteistyö

Rahapelien toimeenpano voi sisältää pelien tarjoamisen yhdessä valtakunnan ulkopuolisen rahapelejä toimeenpanevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön kanssa. Tällainen yhteistyö edellyttää, että yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan yhteistyökumppanilla on lupa vastaavien rahapelien toimeenpanoon ja oikeus tehdä kansainvälistä yhteistyötä eikä yhteistyökumppani toimeenpane tai markkinoi rahapelejä valtakuntaan ilman tämän lain mukaisista toimitusluvista.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että kansainvälisessä yhteistyössä toimeenpantavissa rahapeleissä pelaajan oikeusturva taataan ja että rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset voidaan estää.

Valvontaviranomainen voi hakemuksesta myöntää luvan yksinoikeustoimiluvanhaltijalle tai rahapelitoimiluvanhaltijalle kansainväliselle yhteistyölle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kansainvälisen yhteistyön edellytyksistä ja siinä käytettävien järjestelmien, laitteiden ja arvontamenetelmien luotettavuudesta.

44 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan pelijärjestelmät, arvontalaitteet ja arvontamenettelyt

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että rahapelien toimeenpanossa käytettävät pelijärjestelmät, arvontalaitteet ja arvontamenetelmät ovat luotettavia ja arvontatulokset ovat satunnaisia.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on ennen rahapelien toimeenpanon aloittamista toimitettava valvontaviranomaiselle tarkastuslaitoksen selvitys ja hyväksyntä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan käyttämistä pelijärjestelmistä, arvontalaitteista ja arvontamenettelyistä niiden luotettavuuden ja arvontojen satunnaisuuden varmistamiseksi.

Tarkastuslaitoksen on oltava valvontaviranomaisen hyväksymä. Tarkastuslaitoksen tulee olla akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta anne-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

tussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008 tarkoitetulla tavalla akkreditoitu.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija vastaa tarkastuslaitoksen tekemästä selvityksestä ja hyväksynnästä johtuvista kustannuksista.

Valvontaviranomainen voi milloin tahansa toimiluvan voimassaoloaikana vaatia, että yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija esittää selvityksen sen toimeenpanossa käyttämien pelijärjestelmien, arvontalaitteiden ja arvontamenettelyiden toiminnasta ja teknisistä ominaisuuksista. Valvontaviranomainen voi vaatia tarkastuslaitoksen tekemän pelijärjestelmiä, arvontalaitteita ja arvontamenettelyitä koskevan selvityksen ja hyväksynnän yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan kustannuksella.

Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä rahapeliin toimeenpanossa käytettävien pelijärjestelmien, arvontalaitteiden ja arvontamenettelyiden luotettavuudesta ja arvontatulosten satunnaisuuden varmistamista koskevista teknisistä edellytyksistä, tarkastuslaitoksen tekemän selvityksen ja hyväksynnän tarkemmasta muodosta ja sisällöstä sekä edellytyksistä, jotka tarkastuslaitoksen tulee täyttää, jotta viranomainen voi sen hyväksyä.

45 §

Pelitapahtumien ja pelitilitalpahtumien tekninen valvonta

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on säilytettävä tiedot toimeenpanemiensa pelien pelitapahtumista ja pelaajien pelitilitalpahtumista vähintään viisi vuotta. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava pelitapahtumatietojen ja pelitilitalpahtumatietojen muuttumattomuus ja käytettävä viranomaisen määrittämää varmennetta.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on toimitettava sen toimeenpanemien pelien pelitapahtumat ja pelaajien pelitilitalpahtumat valvontaviranomaiselle valvontaviranomaisen määräämässä muodossa. Tiedot tulee toimittaa kohtuullisen ajan kuluessa rahapelin päättymisestä.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan tulee varmistaa, että se voi saatua 1 momentissa tarkoitetut tiedot valvontaviranomaisen käyttöön hyödyntäen valvontaviranomaisen valvontajärjestelmän rajapintaa.

Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä pelitapahtumien ja pelitilitalpahtumien muuttumattomuuden varmistamiseksi käytettävästä varmenteesta, pelitapahtumien ja pelitilitalpahtumien teknisestä toimittamismuodosta ja valvontaviranomaisen valvontajärjestelmän rajapintaan liittymisen teknisistä edellytyksistä.

46 §

Pelijärjestelmien ja arvontalaitteiden sijainti

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan pelijärjestelmien ja arvontalaitteiden on sijaittava Suomessa.

Pelijärjestelmä ja arvontalaite voi sijaita Suomen ulkopuolella, jos:

1) yksinoikeustoimiluvanhaltijalla tai rahapelitoimiluvanhaltijalla on toimilupa toisessa valtiossa, jossa viranomainen valvoo sen rahapeliin toimeenpanoa, ja kyseinen viranomainen on

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

tehnyt valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen toimiluvanhaltijan toimeenpanemien rahape-
lien valvonnasta Suomessa; tai

2) yksinoikeustoimiluvanhaltija tai rahapelitoimiluvanhaltija antaa valvontaviranomaiselle
mahdollisuuden varmentaa pelijärjestelmän ja arvontalaitteen luotettavuus etäyhteyden tai muun
vastaavan keinon avulla.

47 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan henkilöstöä koskevat erityiset sää- nökset

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja rahapelitoimiluvanhaltijalla on oltava säännöt siitä, ketkä
työntekijät eivät saa osallistua toimiluvanhaltijan toimeenpanemiin rahapeleihin. Yksinoikeus-
toimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, etteivät työntekijät osallistu
kyseisiin rahapeleihin. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on pyydet-
täessä esitettävä säännöt valvontaviranomaiselle.

Pelikasinon palveluksessa oleva ei saa osallistua pelikasinossa toimeenpantaviin rahapeleihin.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että sen
henkilökunta tuntee tässä laissa säädettyt velvoitteensa. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahape-
litoimiluvanhaltijan on pidettävä kirjaa toimipaikassa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta
ja osaamisesta ja pyydettyä esitettävä tiedot valvontaviranomaiselle.

48 §

Menettelytavat väärinkäytösten havaitsemiseksi ja estämiseksi sekä ilmoitusvelvollisuus

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja rahapelitoimiluvanhaltijalla on oltava menettelytavat raha-
pelien toimeenpanoa koskevien säännösten, toimiluvanhaltijan ja pelaajan välillä tehdyn sopi-
muksen ehtojen ja peliohjeiden rikkomisen ja kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja estämi-
seksi.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja rahapelitoimiluvanhaltijalla on lisäksi oltava menettelyta-
vat, joiden avulla pelaajat voivat ilmoittaa 1 momentissa tarkoitetuista seikoista välittömästi toi-
miluvanhaltijalle.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on pyydettyä esitettävä 1 ja 2
momentissa tarkoitetut menettelytavat valvontaviranomaiselle.

Rahapelitoimiluvanhaltijan on viipymättä keskeytettävä vedonlyönti ja ilmoitettava valvonta-
viranomaiselle, jos se havaitsee epäsäännöllistä tai epäilyttävää vedonlyöntiä. Yksinoikeustoimi-
luvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on lisäksi ilmoitettava valvontaviranomaiselle, jos se
havaitsee muita tässä pykälässä tarkoitettuja väärinkäytöksiä.

49 §

Pelaajan yhteydenottojen käsittely

Yksinoikeustoimiluvanhaltijalla ja rahapelitoimiluvanhaltijalla on oltava menettelytavat ja tar-
vittava määrä koulutettua henkilökuntaa toimeenpanemiaan rahapelejä koskevien erimielisyyk-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

sien, valitusten ja muiden kysymysten käsittelyä varten. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on pyydettyäessä esitettävä menettelytavat valvontaviranomaiselle.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on vastattava pelaajan yhteydenottoon kohtuullisessa ajassa ja annettava pelaajan pyynnöstä kirjallinen vastaus. Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on käsiteltävä ja annettava näkemyksensä pelaajan yhteydenoton sisältävästä voitonmaksuvaatimuksesta. Näkemyksen tulee sisältää perusteet voitonmaksulle tai vaihtoehtoisesti perusteet voitonmaksusta kieltäytymiselle.

50 §

Voittojen lunastaminen

Raha-arpajaisissa saatu voitto on lunastettava yhden vuoden kuluessa arvonnän lopputuloksen saavuttamisesta, arpaan merkityn myyntiajan päättymisestä tai arvan ostohetkeästä.

Veikkauspelien voitto on lunastettava yhden vuoden kuluessa pelin pelisääntöjen mukaisen lopputuloksen saavuttamisesta.

Kiinteäkertoimisen ja muuttuvakertoimisen vedonlyönnin sekä virtuaalivedonlyönnin voitto on lunastettava kolmen kuukauden kuluessa pelin lopputuloksen saavuttamisesta.

Rahapeliautomaatti- ja kasinopelien, sähköisten raha-automaatti- ja kasinopelien sekä sähköisen rahabingon voitot on lunastettava kolmen kuukauden kuluessa pelin ostohetkeästä tai pelin voittoon oikeuttavan tuloksen saavuttamisesta.

Yhdistelmäpelin voitto on lunastettava yhden vuoden kuluessa pelin lopputuloksen saavuttamisesta, pelin ostohetkeästä tai pelin voittoon oikeuttavan tuloksen saavuttamisesta.

Sisäministeriön asetuksella säädetään 1, 4 ja 5 momentissa tarkoitettujen pelien voittojen lunastamisen määräajan alkamisesta.

4 luku

Rahapelien markkinointi

51 §

Markkinoinnin sääntely

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija saa markkinoida toimiluvan nojalla toimeenpanemiaan rahapelejä ja toimiluvanhaltijaa tässä laissa säädetyin edellytyksin.

Rahapelejä ja yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida, jos markkinointi on määrältään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan maltillista. Tällaisena markkinointina ei voida pitää sellaista toimiluvanhaltijan ja sen toimeenpanemien rahapelien markkinointia, jossa yksittäinen markkinointitoimenpide tai markkinointitoimenpiteet kokonaisuutena ovat erityisen huomiota herättäviä tai näkyviä tai toistuvat lukumääräisesti erityisen usein yhdessä tai useassa markkinointikanavassa.

Rahapelejä ja näitä pelejä toimeenpanevaa yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

1) toimiluvanhaltijan omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä siten, että markkinointi ei ole vuorovaikutteista kuluttajan kanssa;

2) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) mukaisessa televisio- ja radiotoiminnessa;

3) urheilutapahtumissa ja muissa yleisötapahtumissa;

4) painetussa mediassa ja painettua mediaa vastaavassa sähköisessä julkaisussa;

5) pelipisteissä niiden rahapelien osalta, joita on saatavilla kyseisessä pelipisteessä;

6) verkossa toimivissa hakukoneissa, kun hakusanana käytetään toimiluvanhaltijaa tai sen toimeenpanemaan rahapeliin välittömästi liittyviä sanoja. (Uusi)

Yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja sen toimeenpanemia veikkauspelejä, raha-arpajaisia, rahapika-arpajaisia, sähköisiä rahapika-arpajaisia ja yhdistelmäpelejä sekä rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida ulkona. Rahapelitoimiluvanhaltijan ulkomarkkinointia ei saa sijoittaa varhaiskasvatuksen järjestämispaikan, esi- tai perusopetuksen järjestämispaikan, toisen asteen oppilaitoksen, apteekin, terveydenhuollon toimintayksikön tai päihdehuollon yksikön läheisyyteen.

Rahapeliautomaatteja ja kasinopelejä ei saa markkinoida kuin sellaisissa pelisaleissa ja pelikasinoiden, joihin kyseiset rahapelit on sijoitettu. Näiden rahapelien pelipaikkoja ei saa markkinoida. Pelipaikoista voidaan kuitenkin antaa tietoa.

Rahapelien suoramarkkinointi on sallittu 54 §:ssä säädettyin edellytyksin.

Muu kuin 1–6 momentissa tarkoitettu rahapelien markkinointi on kielletty.

52 §

Kielletyt markkinointikeinot ja -tavat

Rahapelien markkinointi sekä sen liittäminen muun tuotteen tai palvelun markkinointiin on kielletty:

1) kuvaamalla rahapelaaminen tavoiteltavana tai liioitellun myönteisenä tai yllyttämällä tai painostamalla rahapelaamiseen;

2) kuvaamalla toistuvaa, pitkäkestoista tai suurilla panoksilla tapahtuvaa rahapelaamista myönteisesti taikka pelaamattomuutta tai kohtuullista rahapelaamista kielteisesti;

3) arkipäiväistämällä rahapelaamista kuvaamalla rahapelaaminen osana arkea tai rinnastamalla se henkilön arkirutiineihin, elintarvikkeiden, vaatteiden tai muiden kulutushyödykkeiden hankkimiseen tai muuhun henkilön jokapäiväiseen tai tavanomaiseen kulutuskäyttäytymiseen tai kuvaamalla rahapelaaminen tarpeellisenä, hyödyllisenä tai harmittomana ajanvietteenä;

4) kuvaamalla rahapelaaminen ratkaisuna henkilön taloudellisiin ongelmiin, keinona henkilön taloudellisen aseman parantamiseksi, ratkaisuna henkilön elämänhallinnan haasteisiin taikka vaihtoehtona tai keinona toimeentulon hankkimiselle;

5) kuvaamalla rahapelaamista tavaksi edistää henkilön sosiaalisia suhteita tai sosiaalista asemaa, menestystä tai hyväksyntää;

6) antamalla harhaanjohtavan tai todellisuutta vastaamattoman kuvan rahapelin voittomahdollisuuksista, korostamalla liiallisesti mahdollisuuksia suuriin voittoihin tai kuvaamalla rahapelaamista taloudellisesti, sosiaalisesti tai terveydellisesti haittommaksi tai riskittömäksi;

7) hyödyntämällä rahapelaamiseen liittyvää tietämättömyyttä, kokemattomuutta tai herkkäuskoisuutta pyrkien vaikuttamaan henkilön arvostelukykyyneen osallistua rahapelaamiseen;

8) tarjoamalla rahapelejä ilmaiseksi, alennetulla hinnalla, yhdistetyillä tarjouksilla tai tarjoamalla pelirahaa muutoin kuin 26 §:ssä tarkoitettua asiakkaan bonuspelirahan muodossa;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

9) tarjoamalla rahapelin tai muun hyödykkeen ostotapahtuman tai rahapelin valinnan taikka voiton perimisen yhteydessä muuta rahapeliä ostettavaksi tai valittavaksi;

10) tarjoamalla rahapelin ostotapahtuman yhteydessä muuta sattumanvaraista etua kuin rahapeliin sisältyvää voittomahdollisuutta;

11) liittämällä markkinointiin luottojen tai muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien markkinointia;

12) kehottamalla rahoittamaan rahapelaamisella yleishyödyllistä toimintaa tai valtion menoja;

13) tarjoamalla rahapelien markkinoinnin yhteydessä muita hyödykkeitä ilmaiseksi tai alennetulla hinnalla muutoin kuin 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla;

~~14) hyödyntämällä rahapelien markkinoinnin yhteydessä kuluttajan verkkoliikennettä yksilöllä tunnistetta ja antamalla samanaikaisesti rahapelisivustolle suoraan tai välillisesti ohjaavan tiedon;~~

~~15) muulla 1–14 kohdassa tarkoitettua tapaa vastaavalla tavalla.~~

53 §

Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin

Markkinointia ei saa kohdistaa alaikäisiin tai muutoin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

Markkinoinnissa ei saa esiintyä alaikäisiä henkilöitä.

Rahapelejä ei saa markkinoida sellaisessa televisio- ja radiotoiminnassa eikä kuvaohjelman elokuvateatterissa tapahtuvassa julkisessa esittämisessä tai julkaisutoiminnassa, joka on suunnattu alaikäisille, eikä sellaisen median palvelussa, joka on suunnattu alaikäisille.

Rahapelejä ei saa markkinoida sellaisissa urheilutapahtumissa tai muissa yleisötapahtumissa, jotka on suunnattu alaikäisille.

54 §

Suoramarkkinointikielto

Suoramarkkinointia saa kohdistaa ainoastaan sellaiseen luonnolliseen henkilöön, joka on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa.

Puhelimitse tehty suoramarkkinointi on kielletty.

Markkinointia ei saa kohdistaa henkilöön, joka on asettanut itselleen kaikkea pelaamista koskevan eston tai joka ei ole pelannut yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan pelejä edellisen kahden vuoden aikana.

Jos henkilö on asettanut rahapelikohtaisen eston, häneen saa kohdistaa ainoastaan sellaisen rahapelin markkinointia, jonka pelaamista hän ei ole itse estänyt.

55 §

Markkinoinnin yhteydessä annettavat tiedot

Markkinoinnin tulee aina sisältää tieto rahapelaamisen sallitusta ikärajasta sekä siitä, mistä saa tietoa pelaamisen hallinnan välineistä ja rahapeliongelmiin apua tarjoavista palveluntuottajista.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Markkinoinnin tulee lisäksi aina sisältää tieto myönnetystä toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta. Radiomainnon ei kuitenkaan tarvitse sisältää tietoa toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta.

56 §

Sponsorointi

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että sponsoroinnissa ei tuoda esiin toimiluvanhaltijan rahapelejä.

Sponsorointia koskevia sopimuksia ei saa tehdä alle 18-vuotiaiden kanssa tai koskien alle 18-vuotiaiden tapahtumia, kilpailuja, sarjoja taikka niihin rinnastettavia tilaisuuksia.

Tehdessään sponsorointia koskevia sopimuksia yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava lisäksi, että toimiluvanhaltijan nimi tai logo ei esiinny alle 18-vuotiaiden käyttöön erityisesti tarkoitetuissa tuotteissa tai palveluissa.

Sponsorointia koskevia sopimuksia ei saa tehdä sellaisten henkilöiden kanssa, jotka tuottavat alle 18-vuotiaisiin kohdistettua sisältöä tai koskien sellaisia tapahtumia, jotka kohdistuvat alle 18-vuotiaisiin.

Sponsorointia ei saa kohdistaa tuotteisiin tai palveluihin, jotka on erityisesti tarkoitettu alle 18-vuotiaiden käyttöön.

5 luku

Valvonta

57 §

Valvontaviranomainen

Valvontaviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Valvontaviranomainen myöntää 5–7 §:ssä tarkoitetut toimiluvat.

Valvontaviranomainen valvoo rahapeleihin osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, rahapeleihin liittyvien väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi sekä rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, että rahapelien toimeenpanossa ja markkinoinnissa noudatetaan tätä lakia sekä sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Valvontaviranomainen valvoo, että yksinoikeustoimiluvanhaltija, rahapelitoimiluvanhaltija ja asiamies noudattaa sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.

Valvontaviranomaisen tehtävänä on seurata rahapelimarkkinoiden kehitystä ja raportoida siitä vuosittain.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

58 §

Toimilupa- ja valvontarekisteri

Valvontaviranomainen on toimilupa- ja valvontarekisterinpitäjä. Tässä laissa säädettyjen toimilupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi valvontaviranomainen pitää rekisteriä yksinoikeustoimiluvan, rahapelitoimiluvan ja peliohjelmistotoimiluvan saamiseksi tehdyistä hakemuksista, toimilupien käsittelystä, toimilupien peruuttamisista, toimiluvan hakijoista ja saajista, ilmoituksesta, ilmoitusten tekijöistä, pelien toimeenpanosta ja markkinoinnista, pelaajista, peliistoista, rahansiirto- ja tappiorajoista, asiamiehistä, tarkastustoimenpiteistä sekä kieltoihin, poistomääräyksiin, uhkasakkomenettelyyn, seuraamusmaksuihin ja rikemaksuihin liittyvistä toimenpiteistä.

Valvontaviranomainen saa käsitellä toimilupa- ja valvontarekisterissä henkilötietoja, jos se on välttämätöntä valvontaviranomaisen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

59 §

Luettelo toimiluvanhaltijoista

Valvontaviranomaisen tulee pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla konekielisessä muodossa luettavaa luetteloa yksinoikeustoimiluvanhaltijoista, rahapelitoimiluvanhaltijoista ja peliohjelmistotoimiluvanhaltijoista. Valvontaviranomainen pitää luettelossa toimiluvanhaltijoiden ilmoitettavia 11 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 16 §:ssä tarkoitettuja yksilöintitietoja.

60 §

Ilmoitus syytteen nostamiseksi

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 a §:n ja 16 b §:n 7 ja 8 kohdassa tarkoitettu teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista tai jos valvontaviranomainen on käynnistänyt asiassa seuraamusmaksun määräämistä koskevan menettelyn.

61 §

Valvontaviranomaisen henkilökunnan rahapeleihin osallistumisen kielto

Valvontaviranomaisen virkamies ei saa osallistua rahapeleihin, joiden valvonta on hänen tehtävänä, jos hän voi saada virkatehtävissään tietoonsa sellaista pelitapahtuma-aineistoa, jota hän voi hyödyntää omassa pelaamisessaan. Päätöksen pelaamisen rajoittamisesta tekee valvontaviranomainen.

Pelikasinossa toimeenpantavia rahapelejä valvova virkamies ei saa osallistua pelikasinossa toimeenpantaviin rahapeleihin.

62 §

Valvontaviranomaisen henkilökunnan selvitysvelvollisuus

Sellaisen henkilön, joka nimitetään valvontaviranomaisen virkaan hoitamaan tässä laissa tarkoitettuja toimilupa- tai valvontatehtäviä, on ennen virkaan nimittämistä annettava selvitys:

- 1) omistuksestaan rahapeli-toimintaa harjoittavissa yrityksissä;
- 2) rahapeliyhtiöiden pelitileillä olevasta saldosta;
- 3) rahapeliyhtiöiden maksamista voitoista ja rahapeliyhtiöiden pelitilien tapahtumista viimeisen 12 kuukauden ajalta;
- 4) rahapeli-toimintaan liittyvistä sivutoimistaan;
- 5) muista kuin 1–4 kohdassa tarkoitetuista sidonnaisuuksistaan, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa hänen edellytyksiään hoitaa virkaan kuuluvia tehtäviä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisiin virkamiehiin, joilla on pääsy salassa pidettävään yksinoikeustoimiluvanhakijan tai –haltijan, rahapeli-toimiluvanhakijan tai –haltijan, taikka näiden asiamiesten tietoon, joka koskee tämän lain mukaisia seuraamusasioita, sekä sellaisiin virkamiehiin, joilla on pääsy rahapeli-en valvonnan tietoteknisen valvonnan järjestelmiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitysvelvollisuus koskee myös henkilöä, joka nimitetään virkasuhteeseen hoitamaan 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun virkaan kuuluvia tehtäviä.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat olennaiset muutokset valvontaviranomaiselle ja korjattava tiedoissa olevat puutteet.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut virkamiehet eivät saa hankkia yksinoikeustoimiluvanhaltijan, rahapeli-toimiluvanhaltijan tai muiden rahapelejä toimeenpanevien yritysten osakkeita tai niihin liittyviä johdannaisia. Hankintakielto koskee myös yhteissijoitusyrityksiä, joiden tarkoituksena on sijoittaa yli 50 prosenttia rahaston varoista rahapeli-yhtiöiden osakkeisiin.

63 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus toimiluvanhakijalta ja toimiluvanhaltijalta

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta toimiluvanhakijalta ja toimiluvanhaltijalta tässä laissa säädettyjen toimilupa- ja valvontatehtäviensä suorittamiseksi ja rahapeli-markkinoiden seuraamiseksi ja raportoimiseksi seuraavat tiedot:

- 1) toimiluvan myöntämiseksi tarvittavat tiedot;
- 2) valvontamaksun määrittämiseksi tarvittavat tiedot;
- 3) pelaajan asettamat rahansiirto- ja tappiorajat;
- 4) pelaajia koskevat peliestot;
- 5) rahapeli-en pelitapahtumat;
- 6) rahapeli-en pelitilitapahtumat;
- 7) rahapeli-en markkinointia ja rahapeli-en toimeenpanoa koskevat tiedot;
- 8) rekisteröidyn pelaajan tunnistetiedot;
- 9) tiedot pelikulutuksesta tuotetasolla, alueellisesti, kanavakohtaisesti ja myyntipaikkakohtaisesti;
- 10) myyntipaikkojen ja rahapeliautomaattien sijoittumista koskevat tiedot.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

64 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus viranomaiselta ja muulta julkista hallintotehtävää hoitavalta

Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada viranomaiselta ja muulta julkista hallintotehtävää hoitavalta tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

- 1) arvioitaessa 8–10 §:ssä tarkoitettuja toimiluvan myöntämistä koskevia edellytyksiä;
- 2) valvottaessa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

65 §

Valvontaviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja toiselle viranomaiselle

Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa toiselle viranomaiselle toimilupa- ja valvontatehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja, jos tietojen luovuttaminen on välttämätöntä valvontaviranomaisen toimilupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi.

Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa toimilupa- ja valvontatehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja toiselle viranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

66 §

Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä

Valvontaviranomaisella on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen toimiluvanhakijan, toimiluvanhakijan omistajien ja johdon sekä toimiluvanhakijan edustajan luotettavuuden ja sopivuuden selvittämiseksi.

Valvontaviranomaisen oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

67 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa varten oikeus tarkastaa toimiluvanhaltijan ja asiamiehen tiloja, tietojärjestelmiä ja toimintaa, jos tarkastus on välttämätöntä valvontatehtävän suorittamiseksi.

Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

68 §

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan raportointivelvollisuus

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on vuosittain toimitettava valvontaviranomaiselle:

- 1) seuraavaa vuotta koskeva toimintasuunnitelma;
- 2) seuraavaa vuotta koskeva talousarvio;
- 3) edellisen vuoden tilinpäätösasiakirjat;
- 4) selvitys rahapelien markkinoinnista edelliseltä vuodelta;
- 5) selvitys rahapelitoiminnan kehityksestä edelliseltä vuodelta;
- 6) 35 §:n mukainen omavalvontasuunnitelma ja selvitys niistä toimenpiteistä, joihin yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija on ryhtynyt rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi edellisenä vuonna;
- 7) selvitys epäsäännöllisestä tai epäilyttävästä vedonlyönnistä toimiluvanhaltijan vedonlyöntikohteissa, epäillyistä ja todetuista kilpailumanipulaatiotapauksista sekä kilpailumanipulaation torjuntatoimenpiteistä.

Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamisen määräajoista ja selvitysten sisällöstä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on toimitettava myös sisäministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle.

Valvontaviranomainen voi asettaa raportointivelvollisuuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

69 §

Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Toimiluvanhaltijan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle toimiluvanhaltijaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan toimiluvan myöntämisen edellytyksiä tai rahapelitoiminnan harjoittamista koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä;
- 2) vaarantavan yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun vakiomuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 5 momentissa tarkoitetun huomautuksen esittämiseen.

Tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan valvontaviranomaiselle 1 momentissa tarkoitettu seikasta tai päätöksestä, jonka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä toimiluvanhaltijan kanssa samaan ryhmittymään tai konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka toimiluvanhaltijaan merkittävässä sidoksessa olevassa yhteisössä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

6 luku

Valvontamaksu

70 §

Valvontamaksu

Toimiluvanhaltija on velvollinen suorittamaan valvontaviranomaisen määräämän valvontamaksun. Valvontamaksu määrätään kalenterivuosittain euromääräisenä kiinteänä maksuna.

Yksinoikeustoimiluvan osalta valvontamaksu määräytyy seuraavasti:

- 1) 1 900 000 euroa 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun toimiluvan osalta;
- 2) 2 800 000 euroa 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun toimiluvan osalta.

Rahapelitoimiluvan osalta valvontamaksu määräytyy seuraavasti:

- 1) 4 000 euroa, jos pelikate on alle 100 000 euroa;
- 2) 12 400 euroa, jos pelikate on vähintään 100 000 euroa mutta alle miljoona euroa;
- 3) 22 400 euroa, jos pelikate on vähintään miljoona euroa mutta alle 2 miljoonaa euroa;
- 4) 45 300 euroa, jos pelikate on vähintään 2 miljoonaa euroa mutta alle 5 miljoonaa euroa;
- 5) 80 700 euroa, jos pelikate on vähintään 5 miljoonaa euroa mutta alle 10 miljoonaa euroa;
- 6) 152 000 euroa, jos pelikate on vähintään 10 miljoonaa euroa mutta alle 20 miljoonaa euroa;
- 7) 248 000 euroa, jos pelikate on vähintään 20 miljoonaa euroa mutta alle 50 miljoonaa euroa;
- 8) 434 000 euroa, jos pelikate on vähintään 50 miljoonaa euroa.

Pelikatteella tarkoitetaan rahapelitoimiluvan nojalla toimeenpantujen rahapelien rahapanosten yhteismäärän ja pelaajille maksettujen voittojen erotusta.

Jos rahapelitoimiluvanhaltijalla ei ole ollut rahapelitoimilupaa valvontamaksun määräämistä edeltävänä vuotena, rahapelitoimiluvanhaltijan tulee maksaa ensimmäisen toimintavuoden valvontamaksuna (*perusmaksu*) 10 000 euroa. Valvontaviranomainen määrittää ensimmäisen toimintavuoden lopullisen valvontamaksun rahapelitoimiluvanhaltijan vahvistetusta tilinpäätöksestä ilmenevän toteutuneen pelikatteen määrän perusteella. Valvontaviranomaisen tulee periä tai palauttaa ensimmäisen toimintavuoden lopullisen valvontamaksun ja perusmaksun välinen erotus. Ensimmäisen toimintavuoden lopullisen valvontamaksun ja perusmaksun välinen erotus voidaan huomioida seuraavan vuoden valvontamaksun määrässä.

Peliohjelmistotoimiluvan valvontamaksu on 1500 euroa.

Jos toimiluvanhaltijalla on useampi kuin yksi toimilupa, kustakin toimiluvasta määrätään erillinen valvontamaksu.

71 §

Valvontamaksun määrääminen

Valvontamaksun määrää ja panee maksuun valvontaviranomainen. Valvontamaksu suoritetaan valvontaviranomaiselle. Valvontamaksu erääntyy maksettavaksi valvontaviranomaisen määräämänä ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan kesäkuun viimeisenä päivänä. Valvontaviranomaisen on lähetettävä maksupäätös maksuvelvolliselle viimeistään 30 päivää ennen ensimmäistä eräpäivää.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Jos maksuvelvollisuus alkaa kesken kalenterivuoden, valvontamaksu määrätään kertomalla koko kalenterivuoden maksun kahdestoistaosa niiden kalenterikuukausien lukumäärällä, jotka kokonaan tai osittain sisältyvät maksuvelvollisuuden alkamisen ja kalenterivuoden päättymisen väliseen aikaan.

Jos yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan maksuvelvollisuus päättyy kesken kalenterivuoden, yksinoikeustoimiluvanhaltijalle ja rahapelitoimiluvanhaltijalle palautetaan hakemuksesta niin monta kahdestoistaosaa valvontamaksusta kuin maksuvelvollisuuden päättymisen ja kalenterivuoden päättymisen väliseen aikaan sisältyy täysiä kalenterikuukausia.

Rahapelitoimiluvanhaltijan on valvontamaksun määrittämistä varten toimitettava valvontaviranomaiselle edellisen kalenterivuoden pelikatetiedot rahapelitoimiluvan voimassaolon ajalta. Pelikatetiedot on toimitettava valvontaviranomaiselle viimeistään helmikuun viimeisenä päivänä.

Valvontaviranomainen voi asettaa 4 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määrittämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakolaissa.

Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä maksumenettelystä, valvontamaksun suorittamisesta useammassa kuin yhdessä erässä sekä valvontamaksun määrittämiseksi tarvittavien tietojen toimittamistavasta.

72 §

Valvontamaksun määrittäminen arvioimalla

Valvontamaksu on määrättävä arvioimalla, jos maksun määrittämiseen vaadittavia tietoja ei ole annettu tai tiedot ovat ilmeisen virheellisiä tai puutteellisia valvontamaksun määrittämiseksi.

Arvioinnissa on otettava huomioon yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan koko ja markkina-asema, yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan aiempina vuosina ilmoittamat tiedot, vertailutiedot muista vastaavaa toimintaa harjoittavista toimiluvanhaltijoista sekä muut näihin rinnastettavat toimiluvanhaltijan maksun määrittämisperusteen vaikuttavat seikat.

Valvontaviranomaisen on ennen arviointiin ryhtymistä kehotettava yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa pelikatteen arvioinnin uhalla antamaan valvontamaksun määrittämistä varten tarvittavat tiedot valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Kehotuksen tulee sisältää tieto arvioitun valvontamaksun määrästä.

Valvontaviranomainen voi oikaista arviomaksuunpanon vuoden kuluessa arviomaksuunpanoa seuraavan kalenterivuoden alusta omasta aloitteestaan, jos asiassa on ilmennyt sellaista uutta selvitystä, joka olisi voinut vaikuttaa asian ratkaisuun.

73 §

Valvontamaksun alentaminen

Valvontaviranomainen perii valvontamaksuina ja muina tuottoina määrän, joka kattaa valvontaviranomaisen talousarviossa vahvistettujen rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten määrän.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Valvontaviranomainen voi periä valvontamaksuina ja muina tuottoina 1 momentissa mainitun lisäksi enintään määrän, joka vastaa viittä prosenttia valvontaviranomaisen talousarviossa vahvistetuista kustannuksista (*ylite*). Ylitettä peritään kattamaan mahdollisia tilanteita, joissa valvontamaksuina ja muina tuottoina peritty määrä alittaa 1 momentissa säädetyn kustannusten määrän (*alite*).

Valvontaviranomaisen on määrättävä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan valvontamaksu alennettuna, jos olisi todennäköistä, että ylitettä syntyisi enemmän kuin viisi prosenttia valvontaviranomaisen talousarviossa vahvistetuista kustannuksista. Valvontaviranomaisen on alennettava kunkin maksuvelvollisen valvontamaksua samalla suhteellisella määrällä. Valvontamaksun alentamista laskettaessa on otettava huomioon tuottojen lisäyksenä edellisiltä kalenterivuosilta syntynyt ylite sekä tuottojen vähennyksenä edellisiltä kalenterivuosilta syntynyt alite.

74 §

Valvontamaksun viivästyskorko ja periminen ulosottotoimin

Valvontamaksun viivästyessä sille peritään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko.

Tämän lain perusteella määrätty valvontamaksu korkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Valvontamaksun perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

7 luku

Rahapelitoiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

75 §

Rahapelitoimintaa koskevat kiellot

Rahapeliin toimeenpano muulla kuin 3 §:n 3–15 kohdassa tarkoitetulla tavalla on kielletty.

Kiellettyä on:

- 1) rahapeliin toimeenpano ilman tässä laissa edellytettyä toimilupaa;
- 2) ilman tässä laissa edellytettyä toimilupaa toimeenpantujen rahapeliin myyminen tai välittäminen;
- 3) ilman tässä laissa edellytettyä toimilupaa toimeenpantujen rahapeliin valtakuntaan kohdistettu markkinointi;
- 4) rahapeliin myyminen, välittäminen tai markkinointi ulkomaille, jollei se ole sallittua sen valtion tai alueen lainsäädännön mukaan, johon rahapelejä myydään, välitetään tai markkinoidaan;
- 5) yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan toimeenpaneman rahapeliin myyminen, välittäminen, pelipanosten vastaanottaminen tai voittojen välittäminen ilman toimiluvanhaltijan lupaa;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

6) tilan luovuttaminen ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa tapahtuvaan rahapeliautomaattien ja kasinopelien käytettävänä pitämiseen.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahapelistä, sovelletaan myös peliin, johon voi osallistua kryptotavaroilla tai josta voi voittaa kryptotavaroja.

Ulkomailla toimeenpantavina rahapeleinä ei pidetä rahapelejä, joiden toimeenpanoon osallistuu yksinoikeustoimiluvanhaltija tai rahapelitoimiluvanhaltija.

76 §

Rahapelien toimeenpanon ja markkinoinnin kieltäminen

Valvontaviranomainen voi kieltää rahapelien toimeenpanon ja markkinoinnin, jos:

- 1) rahapelien toimeenpanossa tai markkinoinnissa rikotaan 75 §:ssä säädettyä kieltoa;
- 2) rahapelien markkinoinnissa rikotaan 51–56 §:n säännöksiä;
- 3) rahapelien toimeenpanossa rikotaan 20–30 §:n, 33 tai 34 §:n, 35 §:n 1 momentin taikka 37–49 §:n säännöksiä;
- 4) rahapelien toimeenpanossa rikotaan 31 tai 32 §:n tai niiden nojalla annettuja säännöksiä;
- 5) rahapelien toimeenpanossa tai markkinoinnissa rikotaan muutoin tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä.

Kielto voidaan kohdistaa:

- 1) yksinoikeustoimiluvanhaltijaan ja rahapelitoimiluvanhaltijaan;
- 2) rahapelin toimeenpanijaan;
- 3) sellaiseen elinkeinonharjoittajaan tai yhteisöön, joka välittää rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja, luovuttaa tilan rahapeliautomaattien käytettävänä pitämiseen tai markkinoi rahapelejä;
- 4) sellaiseen luonnolliseen henkilöön, joka taloudellisen tai muun hyödyn saamiseksi markkinoi rahapelejä tai muulla tavoin edistää rahapeleihin osallistumista.

Kielto on voimassa enintään 12 kuukautta. Valvontaviranomainen voi jatkaa kiellon voimassaoloaikaa enintään 12 kuukaudella kerrallaan, jos menettelyä rahapelin toimeenpanossa tai markkinoinnissa ei ole korjattu.

Valvontaviranomainen voi väliaikaisesti kieltää rahapelin toimeenpanon, jos pelaajien oikeusturva tai rahapelien toimeenpanon valvonta vaarantuu ja väärinkäytösten mahdollisuus lisääntyy taikka arvонnan luotettavuus muutoin vaarantuu. Poikkeuksellisissa tilanteissa kieltopäätös voidaan antaa ilman kuulemistä. Kielto voi olla voimassa kerrallaan enintään 30 päivää. Valvontaviranomaisen on peruutettava kielto, jos kiellon voimassaololle ei ole enää perusteita.

Valvontaviranomainen voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tehosteeksi uhkasakon. Toimeenpanoa koskevan kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi valvontaviranomainen. Markkinointia koskevan kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus valvontaviranomaisen hakemuksesta. Jos kielto koskee rahapelien toimeenpanoa ja markkinointia, uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

77 §

Uhkasakon tuomitseminen rahapelin toimeenpanijan vaihtuessa

Edellä 76 §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asetettu uhkasakko voidaan tuomita toiselle taholle kuin kiellossa mainitulle toimeenpanijalle, jos rahapelin toimeenpanija kiellon asettamisen jälkeen vaihtuu. Uhkasakko voidaan tuomita kiellossa mainitun toimeenpanijan sijasta sille:

- 1) jonka harjoittamasta toiminnasta johtuen uhkasakko tuomitaan;
- 2) joka on rinnastettavissa rahapelin toimeenpanijaan;
- 3) jolle 76 §:ssä tarkoitettua kieltoa rikkonut ja valvontaviranomaisen kieltämä toiminta on luovutettu, jos luovutuksensaaja toiminnan saadessaan tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää valvontaviranomaisen asettamasta kiellosta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rinnastamista arvioitaessa on otettava huomioon tahon määräysvalta sekä taloudelliset suhteet kiellossa mainittuun rahapelin toimeenpanijaan.

78 §

Poistomääräys

Valvontaviranomainen voi, jos se on välttämätöntä tämän lain vastaisen toiminnan lopettamiseksi:

- 1) määrätä palveluntarjoajan poistamaan rahapeliin toimeenpanoa tai markkinointia koskevaa verkkosisältöä;
- 2) määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä.

Valvontaviranomainen voi antaa 1 momentin 1 kohdan mukaisen päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Valvontaviranomaisen on ennen 1 tai 2 momentin mukaisen päätöksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Valvontaviranomainen voi asettaa palveluntarjoajalle tai verkkotunnusvälittäjälle 1 ja 2 momentin mukaisten päätösten noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Valvontaviranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon tässä pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakeuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin päätös jää pysyväksi. Päätöstä on noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

8 luku

Seuraamukset

79 §

Toimiluvan peruuttaminen

Valvontaviranomaisen on peruutettava toimilupa, jos:

- 1) toimiluvanhaltija sitä pyytää;
- 2) toimiluvanhaltija ei enää täytä toimiluvanhaltijalle 8–10 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;
- 3) yksinoikeustoimiluvanhaltija laiminlyö 19 §:ssä tarkoitetun korvauksen maksamisen valtioneuvoston päättämän maksuaikataulun puitteissa.

Valvontaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan, jos:

- 1) toimiluvanhaltija on toistuvasti tai vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä;
- 2) toimiluvanhaltija on antanut valvontaviranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan toimiluvan myöntämiseen, tai salannut sellaisen seikan;
- 3) toimiluvanhaltija laiminlyö 70 §:ssä tarkoitetun valvontamaksun maksamisen;
- 4) toimiluvanhaltija on toimiluvan voimassaoloaikana toistuvasti tai vakavasti rikkonut rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen **estämisestä** annettuja säännöksiä ja toimiluvanhaltijalle on rikkomuksen johdosta määrätty hallinnollinen seuraamus tai toimiluvanhaltija on rikkomuksen johdosta tuomittu sakko- tai vankeusrangaistukseen.

Toimilupa voidaan peruuttaa 2 momentin **1 ja 3 kohdassa** tarkoitetuissa tilanteissa vain, jos toimiluvanhaltija jatkaa menettelyä seuraamusmaksun määräämisen tai kieltopäätöksen jälkeen tahallisesti. Mainitun momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa **toimilupa voidaan peruuttaa vain, jos toimiluvanhaltija jatkaa menettelyä hallinnollisen seuraamuksen tai sakko- tai vankeusrangaistuksen jälkeen tahallisesti.**

Ennen toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä toimiluvanhaltijalle on asetettava kohtuullinen määräaika toiminnassa havaittujen puutteellisuuksien korjaamiseksi, ellei toimiluvan peruuttaminen välittömästi ole välttämätöntä rahapeleihin osallistuvien oikeusturvan taakkaamiseksi ja rahapelihaittojen vähentämiseksi.

80 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun toimiluvanhaltijalle tai elinkeinonharjoittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

- 1) laiminlyö tai rikkoo 16 §:ssä säädettyä yhteisö- ja yritystunnusta koskevaa **tietojen täydentämisvelvollisuutta**;
- 2) laiminlyö tai rikkoo 18 §:n 1, 2 tai 4 momentissa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa valvontaviranomaiselle olennaisista muutoksista ja oikeushenkilön omistukseen, sopimukseen tai muuhun järjestelyyn perustuvasta muutoksesta, velvollisuutta hakea toimiluvan muuttamista ennen

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

muutoksen toteuttamista tai kieltä toteuttaa 18 §:ssä tarkoitettu muutos ennen valvontaviranomaisen päätöstä luvan muuttamisesta;

3) laiminlyö tai rikkoo 35 §:n 2 momentissa asiamiehelle säädettyä velvollisuutta toimittaa valvontaviranomaiselle omaavaltasuunnitelma;

4) laiminlyö tai rikkoo 38 §:n 6 momentissa säädettyä velvollisuutta esittää valvontaviranomaiselle mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu suunnitelma, rahapeliautomaattien sijaintia koskevat kirjaukset ja annetut määräykset;

5) laiminlyö tai rikkoo 38 §:n 7 momentissa säädettyä velvollisuutta esittää valvontaviranomaiselle mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettu suunnitelma ja suunnitelman toteuttamista koskevat kirjaukset;

6) laiminlyö tai rikkoo 38 §:n 8 momentissa säädettyä velvollisuutta pitää rahapeliautomaateissa näkyvällä paikalla merkintä yksinoikeustoimiluvanhaltijasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus;

7) laiminlyö tai rikkoo 47 §:n 1 tai 3 momentissa säädettyä velvollisuutta pyydetäessä esittää valvontaviranomaiselle säännöt siitä, ketkä työntekijät eivät saa osallistua yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan toimeenpanemiin rahapeleihin tai tiedot toimipaikassa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta ja osaamisesta;

8) laiminlyö tai rikkoo 48 §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta pyydetäessä esittää valvontaviranomaiselle menettelytavat rahapelien toimeenpanoa koskevien säännösten, toimiluvanhaltijan ja pelaajan välillä tehdyn sopimuksen ehtojen ja peliohjeiden rikkomisen ja kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja estämiseksi;

9) laiminlyö tai rikkoo 48 §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta pyydetäessä esittää valvontaviranomaiselle menettelytavat, joiden avulla pelaajat voivat ilmoittaa mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetuista seikoista välittömästi yksinoikeustoimiluvanhaltijalle ja rahapelitoimiluvanhaltijalle;

10) laiminlyö tai rikkoo 48 §:n 4 momentissa säädettyä velvollisuutta viipymättä keskeyttää vedonlyönti ja ilmoittaa valvontaviranomaiselle, jos se havaitsee epäsäännöllistä tai epäilyttävää vedonlyöntiä, tai velvollisuutta ilmoittaa muista havaitsemistaan mainitussa pykälässä tarkoitetuista väärinkäytöksistä;

11) laiminlyö tai rikkoo 49 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta pyydetäessä esittää valvontaviranomaiselle menettelytavat toimeenpanemiaan rahapelejä koskevien erimielisyyksien, valitusten ja muiden kysymysten käsittelyä varten;

12) laiminlyö tai rikkoo 49 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta vastata pelaajan yhteydenottoon mainitussa momentissa tarkoitettulla tavalla;

13) laiminlyö tai rikkoo 68 §:ssä säädettyä raportointivelvollisuutta;

14) laiminlyö tai rikkoo 71 §:n 4 momentissa säädettyä velvollisuutta toimittaa valvontaviranomaiselle edellisen kalenterivuoden pelikatetiedot valvontamaksun määrittämistä varten;

15) toimittaa 16 §:ssä, 18 §:n 1 tai 2 momentissa, 38 §:n 6–8 momentissa, 47 §:n 1 tai 3 momentissa, 48 §:n 3 tai 4 momentissa, 49 §:n 1 tai 2 momentissa, 68 §:ssä tai 71 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot selkeästi puutteellisina, annetun määräajan jälkeen tai sellaisessa muodossa, että ne eivät sisällöllisesti vastaa valvontaviranomaisen pyytämiä tietoja tai käsittelyssä olevaa asiaa.

Valvontaviranomainen voi määrätä rikemaksun toimiluvanhaltijan tilintarkastajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo 69 §:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta.

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

~~Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Päätöstä rikemaksun määräämisestä ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen.~~

81 §

Rikemaksun määräämättä jättäminen

Valvontaviranomainen voi jättää rikemaksun määräämättä, jos:

- 1) toimiluvanhaltija on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin virheen korjaamiseksi välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut virheestä viivytyksettä valvontaviranomaiselle eikä virhe tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;
- 2) virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä;
- 3) rikemaksun määräämistä on muuten pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

82 §

Rikemaksun määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua, jos sitä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

83 §

Rikemaksun täytäntöönpano ja raukeaminen

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

84 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu voidaan määrätä sille toimiluvanhaltijalle, elinkeinonharjoittajalle tai luonnolliselle henkilölle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö:

- 1) 20 §:n 1–4 momentin säännöksiä pelaajan rekisteröinnistä ja henkilöllisyyden todentamisesta;
- 2) 21 §:n säännöksiä pelaajan asuinpaikkavaatimuksesta;
- 3) 22 §:n säännöksiä pelitilistä;
- 4) 23 §:n säännöksiä pelitilin sulkemisesta;
- 5) 25 §:n säännöksiä velaksi pelaamisen, ilmaispelien ja alennusten tarjoamisen kiellosta;
- 6) 26 §:n säännöksiä muiden hyödykkeiden ja bonuspelirahan tarjoamisesta;
- 7) 27 §:n säännöksiä vedonlyönnin toimeenpanon rajoituksista;
- 8) 28 §:n säännöksiä tunnistautuneena pelaamisesta;
- 9) 29 §:n 1–4 momentin säännöksiä pelaamisesta estämisestä;
- 10) 30 §:n säännöksiä toimiluvanhaltijakohtaisesta rahansiirtorajasta;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

- 11) 31 tai 32 §:n tai niiden nojalla annettuja säännöksiä;
- 12) 33 §:n säännöksiä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan käyttämistä peliohjelmistoista;
- 13) 34 §:n säännöksiä huolenpitovelvollisuudesta;
- 14) 35 §:n säännöksiä omaavaltontasuunnitelman laatimisesta, noudattamisesta ja sen toteuttamisen kirjaamisesta;
- 15) 37 §:n säännöksiä rahapelin toimeenpanon yhteydessä annettavista tiedoista;
- 16) 38 §:n 1 momentin säännöksiä rahapeliautomaattien sijoittamisesta;
- 17) 39 §:n säännöksiä rahapeliautomaattien rahaliikenteen valvonnasta;
- 18) 40 §:n säännöstä itsepalvelulaitteiden kiellosta;
- 19) 41 §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä alle 18-vuotiaan henkilön poistamisesta pelikasinosta ja pelisalista;
- 20) 41 §:n 1 momentin säännöksiä ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumaaavan aineen vaikutuksen alaisuudessa olevan henkilön sisäänpääsyn estämisestä ja poistamisesta pelikasinosta;
- 21) 41 §:n 2 tai 4–6 momentin säännöksiä pelikasinon- ja pelipaikkapelaamista koskevista rajoituksista;
- 22) 42 §:n 1 momentin säännöksiä pelikasinon ja pelisalin teknisestä valvonnasta;
- 23) 43 §:n säännöksiä kansainvälisestä yhteistyöstä;
- 24) 44 §:n säännöksiä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan pelijärjestelmistä, arvontalaitteista ja arvontamenettelyistä;
- 25) 45 §:n 1 tai 2 momentin säännöksiä pelitapahtumien ja pelitilitalpahtumien teknisestä valvonnasta;
- 26) 46 §:n säännöksiä pelijärjestelmien ja arvontalaitteiden sijainnista;
- 27) 47 §:n 1 momentin säännöksiä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan velvollisuudesta pitää sääntöjä työntekijöiden osallistumisoikeudesta toimiluvanhaltijan rahapeleihin;
- 28) 47 §:n 2 momentin säännöstä pelikasinon palveluksessa olevan henkilön osallistumisesta pelikasinossa toimeenpantaviin rahapeleihin;
- 29) 47 §:n 3 momentin säännöksiä yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan velvollisuudesta huolehtia siitä, että sen henkilökunta tuntee tässä laissa säädetyt velvoitteensa, ja pitää kirjaa toimipaikassa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta ja osaamisesta;
- 30) 48 §:n 1 momentin säännöksiä velvollisuudesta pitää menettelytavat rahapelien toimeenpanoa koskevien säännösten, toimiluvanhaltijan ja pelaajan välillä tehdyn sopimuksen ehtojen ja peliohjeiden rikkomisen ja kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja estämiseksi;
- 31) 48 §:n 2 momentin säännöksiä velvollisuudesta pitää menettelytavat, joiden avulla pelaajat voivat ilmoittaa mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetuista seikoista välittömästi toimiluvanhaltijalle;
- 32) 49 §:n 1 momentin säännöksiä velvollisuudesta pitää menettelytavat ja tarvittava määrä koulutettua henkilökuntaa toimeenpanemiaan rahapelejä koskevien erimielisyyksien, valitusten ja muiden kysymysten käsittelyä varten;
- 33) 51 §:n 7 momentin säännöstä mainitun pykälän 3–5 momentin osalta;
- 34) 54 §:n säännöksiä suoramarkkinointikiellosta;
- 35) 55 §:n säännöksiä markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista;
- 36) 71 §:n säännöksiä valvontamaksun suorittamisesta;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

37) 75 §:n 2 momentin 1 tai 3 kohdan kieltoja toimeenpanna rahapelejä ilman tässä laissa edellytettyä toimilupaa tai kohdistaa sellaisten rahapeliä markkinointia valtakuntaan.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä sille palveluntarjoajalle tai verkkotunnusvälittäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 78 §:n 1 momentin säännöksiä rahapeliä toimeenpanoa tai markkinointia koskevan verkkosisällön poistamisesta tai verkkotunnuksen poistamisesta verkkotunnusrekisteristä.

85 §

Seuraamusmaksun suuruus

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin, ja sitä määrittäessä otetaan huomioon:

- 1) rikkomuksen laatu, laajuus, moitittavuus ja kestoaika;
- 2) rikkomuksella saavutettu hyöty, jos tämä tieto on saatavilla;
- 3) seuraamusmaksun kohteen toimet vahingon lieventämiseksi tai korjaamiseksi;
- 4) seuraamusmaksun kohteen mahdolliset aiemmat tämän lain säännöksiin liittyvät rikkomukset.

Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään neljä prosenttia kyseisen rikkomuksen päättymistä edeltäneen vuoden kirjanpitolain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetusta liikevaihdosta tai sitä vastaavasta liikevaihdosta, kuitenkin enintään viisi miljoonaa euroa. Seuraamusmaksun on kuitenkin oltava vähintään 10 000 euroa. Jos tilinpäätös ei ole seuraamusmaksua määrittäessä vielä valmistunut, jos liiketoiminta on vasta aloitettu eikä tilinpäätöstä ole saatavissa tai jos tilinpäätöstä ei ole muusta syystä saatavissa, liikevaihto voidaan arvioida muun saatavan selvityksen perusteella.

Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään neljä prosenttia hänen rikkomuksen päättymistä edeltäneenä vuonna toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan, kuitenkin enintään 40 000 euroa. Seuraamusmaksun on kuitenkin oltava vähintään 3 000 euroa. Jos tuloja ei voida luotettavasti selvittää, ne voidaan arvioida muun saatavan selvityksen perusteella.

86 §

Seuraamusmaksun suhde rikosoikeudelliseen sääntelyyn

Seuraamusmaksua ei saa määrätä sille, joka on epäiltynä samasta **teosta** esitutkinnassa, jonka osalta on vireillä samaa **tekoa** koskeva syyteharkinta tai joka on vastaajana tuomioistuimessa samaa **tekoa** koskevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei saa määrätä myöskään sille, jolle on samasta **teosta** annettu rikosasiassa tuomio.

Jos samasta **teosta** on vireillä seuraamusmaksun määräämistä koskeva asia tai se on ratkaistu, syytettä ei saa nostaa eikä tuomiota rikosasiassa antaa.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

87 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrää markkinaoikeus valvontaviranomaisen esityksestä. Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos valvontaviranomainen ei ole tehnyt esitystä sen määräämiseksi markkinaoikeudelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

88 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksua ei esitetä määrättäväksi eikä määrätä, jos:

- 1) rikkomus tai laiminlyönti on vähäinen; tai
- 2) seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Esitys seuraamusmaksun määräämiseksi tulee jättää tekemättä ja seuraamusmaksu määräämättä, jos rahapelin toimeenpanija, elinkeinonharjoittaja tai luonnollinen henkilö on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen eikä rikkomus ole vakava tai toistuva.

89 §

Käsittelyn lykkääminen

Tuomioistuin voi lykätä seuraamusmaksuasian käsittelyä, jos toisessa oikeudenkäynnissä on vireillä samaa toimintaa koskeva muu asia, jolla voi olla vaikutusta seuraamusmaksuasiassa annettavaan ratkaisuun.

90 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano ~~ja raukeaminen~~

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. ~~Seuraamusmaksu vanhene viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.~~

~~Luonnolliselle henkilölle määrätty seuraamusmaksu raukeaa maksuvelvollisen kuollessa.~~

91 §

Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen yritysjärjestelytilanteessa

Rikemaksu tai seuraamusmaksu saadaan määrätä myös sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jolle elinkeinotoiminta, jossa laiminlyönti tai rikkomus on tapahtunut, on siirtynyt yrityskaupan tai muun yritysjärjestelyn seurauksena.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

92 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Valvontaviranomaisen on julkistettava rikemaksun ja seuraamusmaksun määräämistä koskeva päätös, toimiluvan peruuttamista koskeva päätös ja 76 §:ssä tarkoitettu rahapelin toimeenpanon tai markkinoinnin kieltämistä koskeva päätös. Päätös on julkistettava viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomuksen luonne ja tyyppi sekä rikkomuksesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, valvontaviranomaisen on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä valvontaviranomaisen verkkosivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi meneillään olevan viranomaistutkinnan, toimivaltainen valvontaviranomainen voi:

- 1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;
- 2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä.

Jos valvontaviranomainen julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, valvontaviranomainen voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

93 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistuksesta uhkapelin järjestämisestä, rahapelirikoksesta ja arpajaisrikoksesta säädetään rikoslain 17 luvun 16, 16 a ja 16 b §:ssä.

9 luku

Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

94 §

Avustettava toiminta

Valtionavustus voidaan myöntää valtion talousarvioon otetun määrärahan puitteissa toimintaan, jonka tarkoituksena on pelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen.

Valtionavustuksia pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voidaan myöntää seuraaviin avustuskokonaisuuksiin:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

- 1) lakisääteisiä palveluja täydentävien sähköisten, anonyymien pelihaittapalveluiden toiminta;
- 2) pelihaittoja vähentävän alueellisen työn kehittäminen;
- 3) pelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tukeva tieteellinen tutkimus.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun avustuskokonaisuuteen myönnettävä avustus voidaan myöntää myös apurahana. Apurahakausi voi olla enintään yhden vuoden kerrallaan.

Edellä 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuun avustuskokonaisuuteen myönnettävä avustus voi olla avustettavasta toiminnasta syntyvien kokonaiskustannusten täyden määrään suuruinen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin avustettavasta toiminnasta ja valtionavustuksen määrästä.

95 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

96 §

Määrärahan käyttösuunnitelma

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuosittain toukokuun loppuun mennessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle määrärahan käyttösuunnitelman valmistelun linjaukset ja alustavan määräraha-kehityksen seuraavalle vuodelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin määrärahan käyttösuunnitelman vahvistamisesta.

97 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Avustuksesta säädetään lisäksi valtionavustuslaissa (688/2001).

10 luku

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

98 §

Rahapelihaittojen seuranta, tutkimus ja arviointi sekä ehkäisyn ja hoidon kehittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa rahapelihaittojen seurannasta, tutkimuksesta ja arvioinnista sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämisestä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hoitaa tehtävää sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannon mukaisesti.

99 §

Pelihaittarekisteri

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on pelihaittarekisterinpitäjä. Edellä 98 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos pitää rekisteriä yksinoikeustoimiluvan, rahapelitoimiluvan ja peliohjelmistotoimiluvan saamiseksi tehdyistä hakemuksista, toimilupien käsittelystä, toimilupien peruuttamisista, toimiluvanluvan hakijoista ja saajista, ilmoituksista, ilmoitusten tekijöistä, pelien toimeenpanosta ja markkinoinnista, pelaajista, peliestoista, rahansiirto- ja tappiorajoista, asiamiehistä, tarkastustoimenpiteistä sekä kieltoihin, poistomääräyksiin, uhkasakkomenettelyyn, seuraamusmaksuihin ja rikemaksuihin liittyvistä toimenpiteistä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos saa käsitellä pelihaittarekisterissä henkilötietoja, jos se on välttämätöntä laitoksen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

100 §

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonsaantioikeus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada toimiluvanhakijalta ja toimiluvanhaltijalta rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen seurantaa ja tutkimusta ja rahapelien haitallisuuden arviointia sekä haittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämistä varten seuraavat tiedot:

- 1) toimiluvan myöntämiseksi toimitetut tiedot, ei kuitenkaan sakko- ja rikosrekisteritietoja;
- 2) valvontamaksun määräämiseksi toimitetut tiedot;
- 3) pelaajan asettamat rahansiirto- ja tappiorajat;
- 4) pelaajia koskevat peliestot;
- 5) rahapelien pelitapahtumat;
- 6) rahapelien pelitilipähtumat;
- 7) rahapelien markkinointia ja rahapelien toimeenpanoa koskevat tiedot;
- 8) rekisteröidyn pelaajan tunnistetiedot;
- 9) tiedot pelikulutuksesta tuotetasolla, alueellisesti, kanavakohtaisesti ja myyntipaikkakohtaisesti;
- 10) myyntipaikkojen ja rahapeliautomaattien sijoittumista koskevat tiedot;
- 11) tiedot pelipaikkojen kävijämääristä sekä alaikäisvalvonnasta;
- 12) yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan liiketoiminnan suunnitteluun ja strategiaan liittyvät tiedot sekä kansainvälisen yhteistyön kautta saatavat pelaamista ja pelimarkkinoita koskevat tiedot;
- 13) yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan asiakkaisiinsa kohdistamat huolenpitotoimet.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada valvontaviranomaiselta rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen seurantaa ja tutkimusta ja rahapelien haitallisuuden arviointia sekä haittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämistä varten **1 momentin 1—10 kohdassa tarkoitetut tiedot sekä** toimiluvan myöntämiseksi tarvittavat tiedot, ei kuitenkaan sakko- ja rikosrekisteritietoja.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on oikeus yhdistää 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja muualla säädettyjen tiedonsaantioikeuksiensa nojalla tai muutoin lakisääteisten tehtävien sä toimeenpanossa haltuunsa saamiin tietoihin, jos se on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on pseudonymisoitava henkilötiedot ennen niiden siirtämistä analysoitavaksi, jos pseudonymisointi on mahdollista suorittaa lakisääteisten tehtävien toteuttamisen vaarantumatta. Tässä pykälässä tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn ei sovelleta sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annettua lakia (552/2019).

101 §

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen seurantaa ja tutkimusta ja rahapeliin haitallisuuden arviointia sekä haittojen ehkäisyä ja hoidon kehittämistä varten seuraavat tiedot:

- 1) toimiluvan myöntämiseksi tarvittavat tiedot, ei kuitenkaan sakko- ja rikosrekisteritietoja;
- 2) valvontamaksun määräämiseksi toimitetut tiedot;
- 3) pelaajan asettamat rahansiirto- ja tappiorajat;
- 4) pelaajia koskevat peliestot;
- 5) rahapeliin pelitapahtumat;
- 6) rahapeliin pelitilapahtumat;
- 7) rahapeliin markkinointia ja rahapeliin toimeenpanoa koskevat tiedot;
- 8) rekisteröidyn pelaajan tunnistetiedot;
- 9) tiedot pelikulutuksesta tuotetasolla, alueellisesti, kanavakohtaisesti ja myyntipaikkakohtaisesti;
- 10) myyntipaikkojen ja rahapeliautomaattien sijoittumista koskevat tiedot;
- 11) tiedot pelipaikkojen kävijämääristä sekä alaikäisvalvonnasta;
- 12) yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan liiketoiminnan suunnitteluun ja strategiaan liittyvät tiedot sekä kansainvälisen yhteistyön kautta saatavat pelaamista ja pelimarkkinoita koskevat tiedot;
- 13) yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan asiakkaisiinsa kohdistamat huolenpitotoimet.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on pseudonymisoitava tässä pykälässä tarkoitettut henkilötiedot ennen niiden luovuttamista. Henkilötietoja saa käsitellä vain siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu, sekä tilastollisiin tarkoituksiin. Tässä pykälässä tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn ei sovelleta sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annettua lakia.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

11 luku

Muutoksenhaku

102 §

Valvontamaksua koskeva oikaisuvaatimus

Valvontaviranomaisen päätökseen määrätä 70 §:ssä tarkoitettu valvontamaksu saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

103 §

Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Edellä 76 §:ssä tarkoitettua rahapelin toimeenpanon kieltämistä koskevaa päätöstä ja 79 §:ssä tarkoitettua toimiluvan peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

104 §

Markkinointikiellon saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Valvontaviranomaisen antamaan 76 §:ssä tarkoitettuun rahapelin markkinoinnin kieltoon, markkinoinnin ja toimeenpanon kieltoon tai tällaisen kiellon tehosteeksi asetettuun uhkasakkoon ei saa valittamalla hakea muutosta.

Se, jolle valvontaviranomainen on antanut 1 momentissa tarkoitettun kiellon taikka asettanut tällaisen kiellon tehosteeksi uhkasakon, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa määräyksen tai päätöksen tiedoksisaamisesta. Kieltoa on noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa ja muutoksenhausta markkinaoikeuden päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

105 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen seuraamusmaksusta

Markkinaoikeuden seuraamusmaksua koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

Markkinaoikeuden päätöksestä saa valittaa se, jolle markkinaoikeus on määrännyt seuraamusmaksun.

Valvontaviranomainen saa valittaa markkinaoikeuden päätöksestä, jolla markkinaoikeus on hylännyt viranomaisen esityksen kokonaan tai osaksi.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

12 luku

Voimaantulo

106 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 2 ja 9 luku, 43 §:n 3 momentti sekä 44, 57, 63 ja 64 § tulevat voimaan kuitenkin jo 1 päivänä maaliskuuta 2026.

Poliisihallitus toimii 57 §:ssä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena 30 päivään kesäkuuta 2027.

Lain 7, 9–11, 13–15, 17 ja 18 §:n säännöksiä sovelletaan peliohjelmistotoimiluvan osalta vasta 1 päivästä heinäkuuta 2027. Lain 2 §:n 2 momentin ja 33 §:n säännöksiä sovelletaan peliohjelmistotoimiluvan osalta vasta 1 päivästä heinäkuuta 2028.

Poliisihallituksesta Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien tehtävien hoitamisen edellyttämät tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirastolle siirtyvät tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät lain voimaantuloon mennessä Poliisihallitukseen muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoa-aineistot, ellei niitä koskevista vastuista ja velvollisuuksista tämän tai muun lain nojalla erikseen säädetä tai muuta sovita.

Lupa- ja valvontavirastolla ja valtiovarainministeriöllä on ennen tämän lain voimaantuloa oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada Poliisihallitukselta ja sen lukuun toimivilta toimijoilta lupa- ja valvontatoiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelun edellyttämät tiedot. Näitä tietoja ovat uudistuksen toimeenpanossa ja sen valmistelussa tarvittavat asiakirjat, rahapelivalvonnan tietojärjestelmiä koskevat tiedot, sopimukset, tiedot rahapelivalvonnan henkilöstöstä, joka siirtyy Lupa- ja valvontaviraston palvelukseen sekä muut uudistuksen toimeenpanon kannalta tarpeelliset tiedot. (Uusi)

2.

Laki

arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan arpajaislain (1047/2001) 3 §, 3 ja 4 luku, 42 a, 43 ja 46 §, 47 §:n 1–4 ja 7 momentti, 48–55 ja 62 a–62 n § sekä 66 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § laeissa 1286/2016, 677/2019 ja 1284/2021, 42 a ja 46 § laissa 1286/2016, 43 § ja 47 §:n 1–4 ja 7 momentti laissa 1284/2021, 48 § osaksi laissa 575/2011, 49–52, 54, 55 ja 62 a–62 k § laissa 1284/2021, 53 § laissa 335/2023, 62 l–62 n § laeissa 1284/2021 ja 413/2024 sekä 66 a § laeissa 661/2010 ja 134/2013, sekä

muutetaan 1 ja 2 §, 3 a §:n otsikko sekä 4, 5, 8, 42, 42 b, 44, 45, 57, 59, 60, 62, 63, 64, 66 ja 67 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § laeissa 1286/2016, 1284/2021 ja 335/2023, 2 § osaksi laissa 1284/2021, 3 a §:n otsikko ja 5 § laissa 1286/2016, 4 § laeissa 1286/2016, 677/2019, 1284/2021, 42, 44, 64 ja 66 § laissa 1284/2021, 42 b § laeissa 1184/2013 ja 617/2019, 45 § laeissa 1286/2016 ja 1284/2021, 57 § laissa 506/2009, 62 § laeissa 1286/2016 ja 677/2019, 63 § laissa 661/2010 sekä 67 § osaksi laissa 1286/2016, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta.

Tämän lain tarkoituksena on taata arpajaisiin osallistuvien oikeusturva, estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja.

Tämä laki ei koske sattumanvaraisen edun tarjoamista markkinoinnissa, jos edun saaminen ei edellytä muuta vastiketta kuin hyödykkeen ostamista tai ostotarjouksen tekemistä.

Rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta säädetään rahapelilaissa (/).

2 §

Arpajaisten määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan arpajaisilla toimintaa, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton, ei kuitenkaan rahavoittoa. Vastikkeena ei pidetä osallistumisilmoituksesta arpajaisiin osallistuvalla koituvia posti-, paikallis- tai kaukopuhelumaksuja taikka vastaavia kuluja, jotka eivät tule arpajaisten toimeenpanijan hyväksi.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista, koskee myös tavaravoittoautomaattien ja muiden peli-automaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä vastiketta vastaan siten, että pelaaja voi saada osittain tai kokonaan sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton.

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista, koskee myös:

- 1) ulkomailla toimeenpantavia arpajaisia, siltä osin kuin niiden arpoja myydään tai välitetään Suomessa;
- 2) Ahvenanmaan maakunnassa toimeenpantavia arpajaisia, siltä osin kuin niiden arpoja myydään tai välitetään myös muualla Suomessa.

3 a §

Arpajaisten toimeenpanomuotojen määritelmät

4 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *arvalla* lipuketta tai sitä vastaavassa sähköisessä taikka muussa niihin verrattavassa muodossa olevaa tositetta, josta ilmenee oikeus osallistua arpajaisiin;
- 2) *markkinoinnilla* mainontaa, epäsuoraa mainontaa ja muuta myynninedistämis-toimintaa; epäsuoraa mainontaa on erityisesti tuotteen myynninedistäminen muun tuotteen mainonnan yhteydessä siten, että muun tuotteen tunnuksena käytetään sellaisenaan tai tunnistettavasti muunnettuna tuotteen tai sen myyjän vakiintunutta tunnusta tai että muun tuotteen mainonnasta muutoin välittyy mielikuva tietystä tuotteesta tai sen myyjästä; tämän lain soveltamisalaan kuuluvana arpajaisten markkinointina ei pidetä, arpajaissivustossa käytetystä kielestä riippumatta, pelkkää ulkomaisen tai ahvenanmaalaisen arpajaissivuston saatavillaoloa sähköisessä tietoverkossa, jos arpajaissivustoon ei ole liitetty muuta arpajaisiin Suomessa tai valtakunnassa osallistumista edistävää aineistoa; tämän lain soveltamisalaan kuuluvana arpajaisten markkinointina ei pidetä myöskään arpajaisten markkinointia Suomessa tai valtakunnassa levitettävässä ulkomaisessa tai ahvenanmaalaisessa julkaisussa, jos julkaisun pääasiallinen tarkoitus ei ole arpajaisten markkinointi ja jos arpajaisten markkinointi ei kohdistu erityisesti Suomeen tai valtakuntaan;
- 3) *huvipuistolla* kiinteässä sijaintipaikassa toimivaa huvittelupaikkaa, jonka tulosten pääosa muodostuu karusellien, erilaisten auto- ja vuoristoratojen taikka muiden vastaavien huvipuistolaitteiden pitämisestä maksua vastaan yleisön käytettävänä;
- 4) *tivolilla* paikasta toiseen siirtyvää huvittelupaikkaa.

5 §

Arpajaisten toimeenpano-oikeus

Arpajaiset saa toimeenpanna rekisteröity yhdistys, itsenäinen säätiö tai muu sellainen yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa.

Rahapelien toimeenpano-oikeudesta säädetään rahapelilaissa.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

8 §

Luvan peruuttaminen

Arpajaisten toimeenpanoon myönnetty lupa voidaan peruuttaa, jos luvansaaja on toiminut olennaisesti vastoin arpajaisten toimeenpanon kannalta oikeudellisesti merkityksellistä lakia tai lupaehtoja taikka jos luvansaaja ei täytä enää luvan saamisen edellytyksiä.

Tavara-arpajaislupa peruutetaan, jos luvansaaja sitä pyytää eikä arpojen myyntiä ei ole aloitettu.

Bingolupa ja tavaravoittoautomaattilupa peruutetaan, jos luvansaaja sitä pyytää.

42 §

Arpajaisten valvonta

Arpajaisten toimeenpanoa valvotaan arpajaisiin osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi sekä arpajaisista aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Poliisihallitus vastaa arpajaisten toimeenpanon valtakunnallisesta valvonnasta ja arpajaistoiminnan tilastoinimisesta. Poliisihallitus voi antaa arpajaisten toimeenpanoa ja toimeenpanon valvontaa koskevia lausuntoja ja ohjeita.

Poliisilaitos valvoo alueellaan toimeenpantavia arpajaisia.

42 b §

Arpajaisten valvontarekisteri

Tässä laissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi poliisi pitää rekisteriä ilmoituksista, lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, tilityksistä, ilmoitusten tekijöistä, luvan hakijoista ja saajista, arpajaisten käytännön toimeenpanijoista, tarkastustoimenpiteistä sekä kieltoihin liittyvistä toimenpiteistä.

Henkilötietojen käsittelystä poliisin rekistereissä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisi-toimessa annetussa laissa (616/2019).

44 §

Poliisihallituksen ja poliisilaitoksen tiedonsaantioikeus

Poliisihallituksella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada arpajaisten toimeenpanoon luvan saaneelta yhteisöltä tai säätiöltä ja tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijalta valvontatehtävän suorittamiseksi ja arpajaistoiminnan tilastoinimiseksi välttämättömät tiedot. Tiedonsaantioikeus koskee myös välttämättömiä henkilötietoja.

Poliisilaitoksella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada arpajaisten toimeenpanoon luvan saaneelta yhteisöltä tai säätiöltä sekä tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijalta valvontatehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Tiedonsaantioikeus koskee myös välttämättömiä henkilötietoja.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

45 §

Tarkastus- ja kieltäminen-oikeus

Poliisilaitoksella, Poliisihallituksella ja 58 §:ssä tarkoitettulla tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että tavaravoittoautomaateissa sekä 56 §:ssä tarkoitetuissa peliautomaateissa ja pelilaitteissa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta.

Poliisilaitoksella ja Poliisihallituksella on oikeus kieltää 1 momentissa tarkoitettua automaatin tai pelilaitteen käytettävänä pitäminen, jos siinä ei ole hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta taikka se on sijoitettu automaattien tai pelilaitteiden sijoittamista koskevien säännösten vastaisesti. Jos havaittu puute tai vika on vähäinen, poliisi voi kiellon sijasta määrätä sen korjattavaksi.

57 §

Rahaliikenteen valvontalaite

Jos tavaravoittoautomaatin taikka 56 §:ssä tarkoitettua peliautomaatin ja pelilaitteen käyttämisestä suoritettava maksu peritään automaatin tai pelilaitteen käyttökuntoon saattavan laitteen (*rahaliukko*) avulla, automaatissa ja pelilaitteessa on oltava Poliisihallituksen määräämän tarkastuslaitoksen tarkastama ja hyväksymä rahaliikenteen valvontalaite. Sen on luotettavasti tallennettava tiedot laitteen käyttämisestä kertyneistä maksuista. Tallennettavista tiedoista on laadittava tositteet, jotka tulee säilyttää kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädettyllä tavalla.

59 §

Selvitykset ja tositteet

Tavaravoittoautomaatin sekä 56 §:ssä tarkoitettua peliautomaatin ja pelilaitteen, ei kuitenkaan käsinpyöritettävän onnenpyörän käyttämisestä on laadittava selvitykset ja tositteet, joista ilmenevät:

- 1) automaatin tai pelilaitteen sijoituspaikka ja sijoittamisaika;
- 2) rahaliikenteen valvontalaitteen lukema automaattia tai pelilaitetta käyttöön otettaessa, valvontalaitetta vaihdettaessa, kassaa tyhjennettäessä sekä automaattia tai pelilaitetta luovutettaessa;
- 3) kassan tyhjentämisen ajankohta;
- 4) aika, jonka rahaliikenteen valvontalaite on epäkuntoisuutensa vuoksi tai muusta syystä ollut poissa toiminnasta;
- 5) rahaliikenteen valvontalaitteen tai automaatin taikka pelilaitteen käyttökuntoisuuden tarkistamiseksi suoritettujen käyttökertojen määrä;
- 6) automaatissa tai pelilaitteessa käytettyjen laitteen ohjeistuksen vastaisten kolikoiden määrä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

60 §

Automaattiin ja pelilaitteeseen sekä arpoihin merkittävät tiedot

Tavaravoittoautomaateissa sekä 56 §:ssä tarkoitetuissa peliautomaateissa ja pelilaitteissa on oltava näkyvällä paikalla merkintä automaatti- ja pelilaitetoiminnan harjoittajasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.

Arpaan tai sen myynnin yhteydessä maksutta annettavaan ilmoitukseen tulee merkitä arpajaisien toimeenpanoa, toimeenpanijaa sekä voittojen määrää, arvoa ja lajia koskevat tiedot.

62 §

Arpajaisien toimeenpanoa koskevat kiellot

Arpajaisien toimeenpano muulla kuin 3 a tai 56 §:ssä tarkoitettulla tavalla on kielletty.

Kiellettyä on:

1) arpojen myyminen ja välittäminen ilman tässä laissa edellytettyä lupaa toimeenpantuihin arpajaisiin sekä tällaisten arpajaisien markkinointi;

2) arpojen myyminen tai välittäminen tai arpajaisien markkinointi ulkomaille, jollei se ole sallittua sen valtion tai alueen lainsäädännön mukaan, johon arpoja myydään tai välitetään taikka arpajaisia markkinoidaan.

Ilman tässä laissa tarkoitettua lupaa tapahtuvaan tavaravoittoautomaattien tai 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen ei saa luovuttaa tilaa.

Liikkeelle laskettavalle joukkovelkakirjalle ei saa koron lisäksi maksaa arpomiseen perustuvaa hyvitystä.

63 §

Viittaukset rikoslakiin

Rangaistus arpajaisrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 b §:ssä.

64 §

Arpajaisrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 10 §:ssä säädettyä kieltoa toimeenpanna arpajaiset velaksi,

2) rikkoo 27 §:n 3 momentissa säädettyä osallistumiskieltoa,

3) toimii tavara-arpajaisien käytännön toimeenpanijana vastoin 28 §:n 2 momentissa säädettyä,

4) suorittaa tavara-arpajaisien arvannon tai arpojen sekoittamisen vastoin sitä, mitä 29 §:n 1 momentissa säädetään, tai ei noudata 29 §:n 2 momentissa säädettyä arvannon tulosta koskevaa ilmoittamisvelvollisuutta,

5) rikkoo tavaravoittoautomaatin sijoittamista koskevia 40 §:n säännöksiä tai 56 §:n 1 momentissa tarkoitettujen peliautomaattien tai pelilaitteiden sijoittamista koskevia säännöksiä tai

6) rikkoo rahaliikenteen valvontalaitetta koskevia 57 §:n säännöksiä,

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

on tuomittava *arpajaisrikkomuksesta* sakkoon.

66 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämän lain nojalla tehtyä luvan peruuttamista tai lupaehtojen muuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

67 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) tavara-arpajaisten arpoihin merkittävistä ja niiden myynnin yhteydessä annettavista tiedoista;
- 2) lupahakemuksen ja 31 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä sekä lupapäätösten sisällöstä;
- 3) arpajaisten toimeenpanoon liittyvistä menettelyistä ja määräajoista;
- 4) 3 a §:ssä tarkoitettujen arpajaisten tilitysten sisällöstä, tilitysten nähtävänä pitämisestä, tilitysten nähtävänä pitämiseen liittyvistä määräajoista sekä tilitysten säilyttämisestä;
- 5) 57 §:ssä tarkoitetusta rahaliikenteen valvontalaitteesta, 58 §:ssä tarkoitettulle tarkastuslaitokselle toimitettavista laitteista ja asiakirjoista, poikkeuksista tyyppitarkastusvelvollisuudesta sekä valvontalaitteen tarkastamisesta ja hyväksymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa toimeenpantujen rahapeliä tuoton ottamiseen valtion talousarvioon ja tuoton tilittämiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa toimeenpantuihin rahapeleihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 47 §:n säännöksiä voiton perimisestä sekä 48 §:n ja sen nojalla annettuja säännöksiä ratkaisusuosituksesta. Lisäksi ennen tämän lain voimaantuloa **toimeenpantuihin rahapeleihin** sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 13 c §:n 4 momentin nojalla annettuja säännöksiä **voitonjaosta, pelipanosten palauttamisesta, raha-automaattien ja kasinopelien suurimmista sallituista pelipanoksista ja pelivoitoista sekä raha-arpajaisten, veikkaukspelien, vedonlyöntipelien ja totopelien arvonnasta lukuun ottamatta rahapeliä toimeenpanon valvontaa koskevia säännöksiä.** Lupa- ja valvontavirasto vastaa ennen tämän lain voimaantuloa toimeenpantujen rahapeliä valvonnasta tämän lain voimaantulon jälkeen ja antaa 48 §:ssä tarkoitetut ratkaisusuositukset. Lupa- ja valvontavirastolle siirtyvät tässä momentissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät lain voimaantuloon mennessä Poliisihallitukseen muodostuneet tietoaaineistot.

Veikkaus Oy:n vuoden 2026 tuottoa koskevan selvityksen toimittamiseen ja tilinpäätösasiakirjojen toimittamiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 17 §:n 3 momentin ja 53 §:n 1 momentin säännöksiä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty rahapelitoimintaa koskeva päätös pannaan täytäntöön ja siihen haetaan muutosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

3.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 12 §:n 2 momentin ja 38 §:n 2 momentin 6 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 12 §:n 2 momentti ja 38 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 2 momentti laissa 1285/2021 ja 38 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 696/2021.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohta ja 2 momentti ja 3 §:n 3 momentti, 3 luvun 7 §:n 6 momentti sekä 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta, 2 §:n 2 momentti ja 3 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 §:n 3 momentti laissa 1286/2021 ja 7 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 573/2019, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

9) rahapelilain (/) 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun toimiluvan haltijaan;

Tämän lain 3 ja 4 luvun säännöksiä sovelletaan lisäksi elinkeinonharjoittajaan ja yhteisöön, joka välittää 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun toimiluvanhaltijan ja 10 kohdassa tarkoitetun rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja, jos toimiluvanhaltija tai rahapeliyhteisö on antanut asiakkaan tunnistamisen ja ilmoituksen tekemisen muun elinkeinonharjoittajan tai yhteisön tehtäväksi. Lain 7 ja 8 lukua sovelletaan mainittujen elinkeinonharjoittajien ja yhteisöjen valvontaan asianomaisissa luvuissa säädetyiltä osin.

3 §

Soveltamisalaa koskeva raja

Tätä lakia ei sovelleta pidettäessä raha-automaatteja käytettävänä pelikasinon ulkopuolella. Lakia sovelletaan kuitenkin, jos pelaaminen tapahtuu rahapelilain 20 §:ssä tarkoitetulla tavalla rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

3 luku

Asiakkaan tunteminen

Asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttäminen ilmoitusvelvollisen puolesta

Rahapelitoiminnan osalta valvontaviranomainen voi katsoa, että 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettu toimiluvanhaltija tai 10 kohdassa tarkoitettu rahapeliyhteisö ilmoitusvelvollisena täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset, jos sen puolesta toimiva 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai yhteisö, joka välittää rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja, noudattaa tämän luvun 1, 2 ja 10 §:n säännöksiä asiakkaan tuntemisesta ja toimiluvanhaltija tai rahapeliyhteisö saa tältä viipymättä asiakkaan tuntemistiedot ja asiakkaan henkilöllisyyden todentamistiedot. Toimiluvanhaltijan ja rahapeliyhteisön on ylläpidettävä edellä tarkoitetuista elinkeinonharjoittajista ja yhteisöistä tietoja, jotka on pyynnöstä asetettava valvontaviranomaisen saataville.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

2) Lupa- ja valvontavirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua toimiluvanhaltijaa ja 10 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisöä sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallistumismaksuja tai -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua toimiluvanhaltijan ja 10 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin;

2 § (Uusi)

Oikeus saada tietoja ilmoitusvelvolliselta

Edellä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajan ja yhteisön on **Lupa- ja valvontaviraston** pyynnöstä annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot maksutta.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

3 § (Uusi)

Tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimittaa valvontaa varten välttämätön tarkastus myös 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan ja yhteisön tiloissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

5.

Laki

arpajaisverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arpajaisverolain (552/1992) 1 §, 2 §:n 1 momentti sekä 4 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti laeissa 784/2016 ja 1292/2016 sekä 4 §:n 1 momentti laissa 1315/2011, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Arpajaisveroa suoritetaan valtiolle:

- 1) Suomessa yksinoikeudella toimeenpannuista rahapeleistä ja muista arpajaisista;
 - 2) Suomessa myönnetyn toimiluvan perusteella Suomessa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä;
 - 3) muista kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista Suomessa toimeenpannuista arpajaisista.
- Veroa ei suoriteta Suomesta toisessa valtiossa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä.

Suomessa toimeenpannuiksi katsotaan myös arpajaiset, jotka toimeenpannaan suomalaisella vesi- tai ilma-aluksella, myös aluksen ollessa Suomen alueen ulkopuolella, ei kuitenkaan arpajaisia, jotka toimeenpannaan vesialuksella sen liikennöidessä kolmansien maiden välillä.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

2 §

Määritelmät

Arpajaisilla tarkoitetaan tässä laissa:

1) peliä, johon pelaaja osallistuu rahavastiketta vastaan ja voi voittaa osittain tai kokonaan sattumaan perustuen rahaa (*rahapeli*);

2) arpajaislain (1047/2001) 3 a §:ssä tarkoitettuja arpajaisia sekä arpajaislain 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä;

3) muuta kuin arpajaislainsäädännössä tarkoitettua julkisesti järjestettyä arvontaa, arvaamista, vedonlyöntiä tai niihin rinnastettavaa, sattumasta osaksi tai kokonaan riippuvaa menettelyä, jossa voi voittaa rahaa tai rahanarvoisen etuuden, jota ei ole pidettävä kohtuullisena vastikkeena jos-takin suorituksesta eikä ennakoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuna palkkana.

— — — — —

4 §

Veron peruste ja verokanta

Edellä 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rahapeleistä ja muista arpajaisista arpajaisvero on 22 prosenttia tuotosta.

— — — — —

Bingopelistä, josta voittona ei voi saada rahaa, vero on 5 prosenttia jaettujen voittojen yhteenlasketusta arvosta, johon ei lueta uuteen peliin oikeuttavia voittoja.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuloverolain (1535/1992) 21 c §, sellaisena kuin se on laissa 1293/2016, sekä *muutetaan* 85 §, sellaisena kuin se on laissa 334/2005, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

85 §

Arpajaisvoitto

Veronalaista tuloa ei ole voitto, joka on saatu:

1) arpajaisverolain (552/1992) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuista rahapeleistä tai muista arpajaisista;

2) toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti toimeenpannuista muista arpajaisista kuin rahapeleistä;

3) toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä.

Veronalaista tuloa on kuitenkin voitto, jota voidaan pitää kohtuullisena vastikkeena jostakin suorituksesta tai ennakoperintälaissa tarkoitettuna palkkana.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2027 toimitettavassa verotuksessa. Arpajaisista ennen lain voimaantuloa saatuihin voittoihin sovelletaan kuitenkin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1500/2011, seuraavasti:

20 §

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa pyynnöstä:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

5) viranomaiselle arpajaislain (1047/2001) mukaisten arpajaisten ja rahapelilain (/) mukaisen rahapelien toimeenpanoa koskevan lupa-asian käsittelyä varten verovelvollista koskevine tunnistetietoineen tietoja arpajaisista ja rahapeleistä sekä niistä suoritetuista arpajaisveroista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

rikoslain 17 luvun 16 a ja 16 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 a ja 16 b §, sellaisina kuin ne ovat, 17 luvun 16 a § laissa 1287/2016 ja 17 luvun 16 b § laissa 578/2011, seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

16 a §

Rahapelirikos

Joka

- 1) toimeenpanee rahapelin ilman rahapelilaissa (/) edellytettyä toimilupaa,
- 2) myy tai välittää muun kuin rahapelilaissa tarkoitetun toimiluvanhaltijan toimeenpanemaa rahapeliä tai markkinoi sellaista rahapeliä vastoin rahapelilain 75 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa säädettyä kieltoa,
- 3) myy tai välittää rahapelejä ulkomaille tai markkinoi rahapeliä ulkomaille vastoin rahapelilain 75 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädettyä kieltoa,
- 4) ilman rahapelin toimeenpanijan lupaa myy tai välittää rahapelilain 5 tai 6 §:ssä tarkoitetun toimiluvanhaltijan toimeenpanemaa rahapeliä taikka vastaanottaa sellaiseen rahapeliin liittyviä pelipanoksia tai välittää sellaiseen rahapeliin liittyviä voittoja vastoin rahapelilain 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädettyä kieltoa taikka

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

5) luovuttaa tilan rahapeliautomaatin tai kasinopelin käytettävänä pitämiseen, jos sitä pitää käytettävänä muu kuin rahapelilain 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu toimiluvanhaltija, vastoin rahapelilain 75 §:n 2 momentin 6 kohdassa säädettyä kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *rahapelirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

16 b §

Arpajaisrikos

Joka

1) toimeenpanee muut kuin 16 a §:n 1 kohdassa tarkoitettut arpajaiset ilman arpajaislaissa (1047/2001) tarkoitettua lupaa,

2) rikkoo arpajaislain 62 §:n 1–4 momentissa säädettyä kieltoa,

3) käyttää arpajaisten tuotot olennaisesti vastoin laissa, arpajaisten toimeenpanoon annetussa luvassa tai tuottojen käyttötarkoituksen muuttamista koskevassa luvassa annettua määräystä,

4) laiminlyö arpajaisten toimeenpanoon kuuluvan tilitysvastuun,

5) toimeenpanee arpajaislain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettut pienarpajaiset vaikkei täytä arpajaislain 5 §:ssä säädettyjä arpajaisten toimeenpanoa koskevia edellytyksiä,

6) rikkoo olennaisesti tai toistuvasti arpajaisten toimeenpanoon annettuun lupaan liitettyjä ehtoja tai määräyksiä,

7) rikkoo rahapelilain 24 §:n mukaista rahapelaamisen 18 vuoden ikärajaa koskevaa säännöstä,

8) rikkoo rahapelilain 41 §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta estää alle 18-vuotiaan henkilön sisäänpääsy pelikasinoon,

9) rikkoo rahapelien markkinointia koskevia rahapelilain 52, 53 tai 56 §:n säännöksiä tai

10) toimeenpanee rahapelejä vastoin rahapelilain 75 §:n 1 momentin mukaista kieltoa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arpajaisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 416/2025, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään seuraavien rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta:

7) rahapelilaissa (/) tarkoitettu rikemaksu ja markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 ja 5 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 2 §:n 2 momentin 7 kohta ja 6 §:n 2 momentin 6 kohta sekä 5 luvun 2 §:n 7 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 §:n 2 momentin 7 kohta laissa 1287/2021 ja 1 luvun 6 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 417/2024, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

1 luku

Yleiset säännökset

2§

Kilpailu- ja valvonta-asiat

Markkinaoikeus käsittelee kilpailu- ja valvonta-asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

7) rahapelilaissa (/) tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston esitykset seuraamusmaksun määrittämisestä.

6§

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee markkinaoikeudellisina asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

6) rahapelilaissa tarkoitetut muut kuin seuraamusmaksun määrittämisestä koskevat asiat;

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

2§

Asian vireillepanoon oikeutetut

Alkoholilain, rahapelilain ja tupakkalain mukaisten asioiden osalta vireillepanoon oikeutetuista säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 8 a §:n 2 momentin 10 kohta, 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 luvun 2 §:n 8 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 8 a §:n 2 momentin 10 kohta ja 6 luvun 2 §:n 8 kohta laissa 1211/2013 sekä 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1242/2021, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

10) sopimukseen, joka koskee arpajaislain (1047/2001) tai rahapelilain (/) soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

5 a luku

Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat sopimukset

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta sopimukseen:

2) joka koskee arpajaislain tai rahapelilain soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

8) sopimukseen, joka koskee arpajaislain tai rahapelilain soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 32 ja 173 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 32 §:n 1 momentin 1 kohta ja 173 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin niistä on 32 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1271/2021, seuraavasti:

32 §

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tätä lakia, rahapelilain (/) 75 §:n 2 momentin 3 kohtaa ilman toimilupaa toimeenpantujen rahapelien valtakuntaan kohdistetusta markkinoinnista, kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta, tämän lain 27 tai 37 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja taikka syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottami-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

seen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 5 e §:ssä tarkoitettuun terrorismirikoksiin liittyvään julkiseen kehottamiseen;

173 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

5) vastikkeelliseen arpajais- ja rahapelitoimintaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

hevoskilpailulain 2 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan hevoskilpailulain (796/1993) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1310/2016.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 22 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1577/2019, sekä
lisätään 8 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 661/1989, 1539/1992, 1160/2002, 717/2004, 1077/2008, 471/2009, 938/2010, 490/2012, 645/2014, 1087/2014, 1405/2014, 825/2017, 308/2019, 736/2019, 1577/2019, 1075/2020 ja 957/2021, uusi 23 kohta seuraavasti:

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

22) tuloverolain 35 b §:ssä tarkoitetun säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja eläkevakuutuksen tuottamat tuloverolain 35 b §:n 5 momentissa säädetyllä tavalla lasketut tappiot;

23) rahapelilain (/) 19 §:n nojalla suoritettava korvaus rahapelien toimeenpanemiseen oikeutavasta toimiluvasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2026 toimitettavassa verotuksessa.

15.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 39 kohta, sellaisena kuin se on laissa 277/2025, ja
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 1134/2021, 495/2022, 713/2022, 1119/2022, 1327/2022, 1340/2022, 1355/2022, 743/2023, 190/2024, 940/2024 ja 277/2025, uusi 40 kohta seuraavasti:

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

39) suojelupoliisin tehtäviä kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi sitä vakavasti uhkaavalta toiminnalta;
40) rahapelilain (/) 10 §:ssä säädetyn luotettavuuden ja sopivuuden selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

arvonlisäverolain 59 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 59 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 376/1994, seuraavasti:

59 §

Veroa ei suoriteta seuraavien tavaroiden ja palvelujen myynnistä:

2) arpajaisverolain (552/1992) 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen arpajaisten järjestäminen ja välitys sekä mainituissa kohdissa tarkoitettujen peliautomaattien tai -laitteiden taikka pelin vaatiman tilan luovuttaminen kiinteistöltä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuudet peliestorekisteriin perustuvaan järjestelmään, jossa pelaaja voisi asettaa itselleen keskitetyn kaikkia pelintarjoajia koskevan yhteisen tappiorajan.
2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa kanavointiasteen ja pelihaittojen kehitystä sekä huolehtii järjestelmän viranomaisvalvonnan ja pelihaittojen vastaisen työn toimintaedellytyksistä ja resursseista.
3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa uudistuksen vaikutuksia hevostalouden toimintaedellytyksiin siirtymäkauden alusta alkaen ja tarvittaessa ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin alan tulevaisuuden turvaamiseksi.
4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollisuudet viipymättä ja ryhtyy mahdollisesti tarvittaviin lainsäädäntötoimiin.

Helsingissä 5.12.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd
varajäsen Heikki Vestman kok
varajäsen Henrik Vuornos kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

Vastalause 1

Perustelut

Esityksellä toteutettaisiin rahapelijärjestelmän uudistus, jolla rahapelimarkkina avattaisiin osittain kilpailulle. Uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja sekä parantaa kysynnän kanavoitumista lailla säänneltyyn ja valvottuun rahapelijärjestelmään.

Esityksen tavoitteita voidaan pitää kannatettavana. On selvää, että nykyinen yksinoikeusjärjestelmä on menettämässä merkityksensä rahapelaamiseen siirtyessä entistä enemmän verkkoon ja järjestelmän ulkopuoliseen pelaamiseen. Kanavointiasteen parantamisella voidaan saavuttaa useita hyötyjä valvonnan paranemisesta pelaajan suojaamiseen ja verotulojen lisääntymiseen.

Kanavointiasteen parantamisella voidaan myös paremmin puuttua ja ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja. Tämä edellyttää kuitenkin haittoihin liittyvien näkökulmien huomioimista rahapelijärjestelmään kohdistuvassa sääntelyssä. Esitykseen on sisällytetty useita keinoja rahapelihaittojen vähentämiseksi. Valiokunnassa kuultujen asiantuntijalausuntojen perusteella niitä on pidettävä kuitenkin jossain määrin riittämättöminä. Esitystä olisikin syytä täsmentää useilta osin siten, ettei yksinoikeusjärjestelmästä luopuminen johtaisi rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen kasvuun.

Markkinointi

Vaikka esitykseen on sisällytetty useita kannatettavia rajoituksia markkinoinnille, kuten suoramarkkinointikielto ja erilaiset muut kielletyt markkinointitavat, lisäisi esitys rahapeliä markkinointia huomattavasti nykyisestä. Tutkimusten mukaan runsas altistuminen rahapelimainonnalle normalisoi ja arkipäiväistää rahapelaamista ja lisää sekä aikomuksia pelata että itse pelaamista. Kanavointiasteen nostamiseksi lisenssimarkkinan on oltava kuitenkin toimijoille houkuttelevana, joten täysmarkkinointikieltoakaan ei voida pitää tarkoituksenmukaisena ratkaisuna. Markkinointia tulisi rajoittaa kuitenkin esityksestä vielä siten, että erityistä huomiota kiinnitettäisiin nuoriin 18-24-vuotiaat aikuisiin, jotka ovat muita ikäryhmiä alttiimpia rahapelaamisesta aiheutuville taloudellisille, sosiaalisille ja terveydellisille haitoille. Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin tulisi laajentaa koskemaan kaikkia alle 24-vuotiaita.

Ehdotettu sääntely sallisi rahapeliä markkinoinnin televisiossa ja radiossa, urheilutapahtumissa ja muissa yleisötapahtumissa, painetussa mediassa ja mediayhtiöiden verkkosivuilla sekä ulkomainonnassa. Erityisesti tapahtumissa ja ulkomainonnassa tapahtuva rahapelimainonta tarkoittaa sitä, että lukuisat ihmiset, mukaan lukien lapset ja nuoret sekä rahapeliongelmista kärsivät ihmiset, altistuvat tahtomattaan rahapeliä mainonnalle.

Tehokas tapa hillitä markkinoinnin määrän kasvua olisi rajoittaa markkinointia suuria yleisöjä tavoittavissa kanavissa, kuten ulkomainonnassa ja TV:ssä. TV- ja radiomainontaa sekä urheilu- ja yleisötapahtumissa mainontaa tulisi rajoittaa vähintään kuten ulkomainontaa siten, ettei erityisten haitallisten pelien markkinointi olisi lainkaan mahdollista. Muuta tapahtumien ulkopuolella tapahtuvaa ulkomainontaa tulisi rajoittaa yksinoikeustoimiluvanhaltijan osalta samoin kuin

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Vastalause 1

rahapelitoimiluvanhaltijaa siten, että mainontaa ei saisi sijoittaa varhaiskasvatuksen järjestämipaikan, esi- tai perusopetuksen järjestämipaikan, toisen asteen oppilaitoksen, apteekin, terveydenhuollon toimintayksikön tai päihdehuollon yksikön läheisyyteen.

Kannatettavia esityksessä esitettyjä markkinointia koskevia rajoituksia on myös muun muassa sallitun markkinoinnin rajoittaminen vain maltilliseen markkinointiin. Se mitä pidetään maltillisena markkinointina, voidaan kuitenkin pitää hyvin tulkinnanvaraisena arvioitaessa markkinoinnin määrää, laajuutta, näkyvyyttä ja toistuvuutta. Valvontaviranomaisen työn tukemiseksi maltillisen markkinoinnin määritelmää olisi syytä tarkentaa esimerkiksi sisäministeriön asetuksella. Markkinoinnista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi toimiluvanhaltijoilta tulisi myös edellyttää erillisten varoitustekstien sisällyttämistä markkinointiin, joissa muistutettaisiin rahapeliin aiheuttamista ongelmista ja haitoista.

Erityisen haitallisena pelaamiseen houkuttelevana ehdotuksena voidaan pitää esityksessä mahdollistettua bonuspelirahan tarjoamista. Bonusmenettelyt ovat omiaan lisäämään rahapeliin houkuttelevuutta, ja kuluttajan huomio kiinnittyy tällöin lisäetuun sen sijaan, että hän punnitsisi huolella pelaamiseen liittyviä muita mahdollisia riskitekijöitä. Mahdollisuus bonuspelirahojen ja muiden alennusten tarjoamiseen on lisätty hallituksen esitykseen lausuntokierroksen jälkeen, eikä niiden sallimiselle ole esitetty kanavointiasteen parantamisen kannalta hyväksyttäviä perusteluja.

Keskitetty tappio- ja rahansiirtorajat

Esityksen mukaan riittävän matalien talletus- tai tappiorajojen on osoitettu vähentävän nuorten aikuisten rahapelaamista. Esityksessä ehdotetaankin säädettäväksi tappio- ja rahansiirtorajoista, jotka pelaajan tulisi asettaa toimiluvanhaltijakohtaisesti. Ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi pelkästään toimiluvanhaltijakohtaiset eivät kuitenkaan ole riittäviä, sillä pelaaja voi tällöin aina vaihtaa rahapelioperaattoria ja jatkaa pelaamista. Tätä voidaan pitää heikennyksenä pelihaittojen ja ylivelkaantumisen ehkäisyn kannalta nykytilaan, jossa Veikkauksella on pakolliset itse asetettavat tappio- ja rahansiirtorajat.

Erityisesti nuorten aikuisten ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi olisi välttämätöntä säätää keskitystyistä kaikki toimiluvanhaltijoita koskevista tappio- ja rahansiirtorajoista. Tällöin rahapelaajalle olisi koko ajan selvää hänen kaikilla järjestelmän toimijoilla tallettamansa, käyttämänsä, häviämänsä ja voittamansa summat.

Rahapelaamisen ikäraja

Nuoriin aikuisiin kohdistuvien haittojen tunnistamisesta huolimatta esityksellä ei rahapelaamisen ikärajaa ole nostettu, vaan se olisi jatkossakin 18 vuotta. Esityksen mukaan ikärajan nostaminen todennäköisesti vähentäisi nuorten aikuisten rahapelaamista, mutta toisaalta mahdollisuus pelata järjestelmän ulkopuolisilla rahapelisivustoilla heikentäisi ikärajan noston vaikutusta. Esityksen mukaan tarvetta ikärajan nostolle ei ole tarkemmin esityksen valmistelussa arvioitu.

Nuoriin kohdistuvien pelihaittojen vähentämiseksi rahapelaamisen ikärajaa olisi syytä nostaa 20 ikävuoteen, mikä vastaisi vahvojen alkoholijuomien ikärajaa. Myös esimerkiksi Kreikassa ja Lat-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Vastalause 1

viassa kaikkien rahapeliä ikäraja on 21 vuotta. Jatkossa olisi syytä myös selvittää, voitaisiinko alaikäisille asettaa tiukempia tappio- ja rahansiirtorajoja, kuten esimerkiksi Ruotsissa on tehty.

Kaksivaiheinen tunnistautuminen

Nykytilaa vastaavasti pelaaminen ei rekisteröitymisen jälkeen edellyttäisi käyttäjätunnuksen ja salasanan lisäksi henkilöllisyyden tunnistamista muulla tavalla. Tunnistautumisen ja rekisteröitymisen edellyttäminen on tehokas keino ehkäistä alaikäisten rahapelaamista sekä rahanpesua ja muita rikollisia toimia. Väärinkäytösten ehkäisemiseksi olisi rekisteröitymisen yhteydessä tapahtuvan henkilöllisyyden tunnistamisen lisäksi edellytettävä luotettavaa tunnistautumista myös aina pelaamiseen yhteydessä esimerkiksi kaksivaiheisella sähköisellä tunnistautumisella.

Huolenpitovelvollisuus

Esityksessä ehdotetaan asetettavaksi toimiluvanhaltijoille huolenpitovelvollisuus, jonka mukaan toimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaamisessa noudatetaan sosiaalisia ja terveydellisiä näkökohtia, jotta pelaajia voidaan suojata liialliselta pelaamiselta ja auttaa heitä vähentämään pelaamistaan silloin, kun siihen on aihetta.

Huolenpitovelvollisuus on rahapelihaittojen ehkäisemisen kannalta myönteinen velvoite. Jotta sillä olisi tosiasiallisesti merkitystä haittojen vähentämisen näkökulmasta, ei huolenpitovelvoitteen sisältöä tulisi kuitenkaan jättää toimiluvanhaltijoiden itsesääntelyn varaan. Sääntelyllä olisi syytä täsmentää muun muassa huolenpitovelvoitteelle yhtäläisistä kriteereistä pelaajan pelikäyttäytymisen tunnistamiselle, pelaajan kontaktoimiselle ja pelaamiseen puuttumiselle. Tarkemmin huolenpitovelvoitteen sisältö voitaisiin määritellä esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ja kriteereiden määrittelyssä voitaisiin hyödyntää rahapelihaittojen arviointiryhmän laatu- suosituksia.

Rahapeliautomaattien sijoittelu

Fyysisten rahapeliautomaatit sisältyisivät jatkossakin vain yksinoikeustoimilupaan, eikä rahapelitoimiluvanhaltijoilla olisi mahdollisuutta tarjota rahapelejä fyysisten rahapeliautomaattien kautta. Tätä voidaan pitää kannatettavana ratkaisuna, sillä fyysisten rahapeliautomaattien avaamisella yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisille toimijoille ei olisi kanavointiastetta parantavia vaikutuksia. Jatkossakin rahapeliautomaatteja voitaisiin sijoittaa esimerkiksi ruokakauppojen yleisiin tiloihin.

Vihreiden kanta on ollut jo pitkään, että rahapeliautomaattien sijoittelua olisi syytä säännellä nykyistä tiukemmin ja siirtää rahapeliautomaatit erillisiin pelisaleihin. Rahapeliautomaatit ovat tutkitusti yksi koukuttavimmista rahapelaamiseen muodoista ja niiden laaja ja helppo saatavuus lisää niiden pariin hakeutumista. Tutkimusten mukaan rahapeliautomaattien haitat kohdistuvat muita rahapelejä enemmän erityisesti haavoittuviin ryhmiin, kuten pienituloisiin, työttömiin ja riskipelaajiin. Rahapeliautomaattien tarjoamisen rajoittaminen pelkästään pelisaleihin olisi yksinkertainen haittoja vähentävä keino.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

Arpajaisvero

Esityksessä ehdotetaan rahapeleille suhteellisen alhaista 22 % verokantaa. Ratkaisua perustellaan kanavointiasteen parantamisella ja korkean verokertymän turvaamisella.

Tutkimukset tai verrokkimaista saadut kokemukset eivät kuitenkaan tue näyttöä siitä, että korkeammalla verokannalla olisi havaittavaa negatiivista vaikutusta kanavointikykyyn.

Liian alhainen verokanta voisi lisätä rahapelihaittoja houkuttelemalla Suomeen useampia rahapelitoimijoita ja antaisi kilpailuedun rahapelitoimiluvanhaltijoille verrattuna yrityksiin, jotka tuottavat muita palveluita Suomessa. Näistä syistä arpajaisverokanta olisi syytä nostaa yleistä arvonnalisäveroä vastaavalle 25,5 prosentin tasolle. Korkeampi, mutta edelleen kohtuullinen verokanta todennäköisesti myös lisäisi valtion rahapelitoiminnasta saamia verotuottoja ja siten mahdollistaisi riittävät resurssit myös rahapelihaittojen hoitamiseen.

Uudistuksen seuranta

Koska kyseessä on laaja uudistus, jonka vaikutuksia voi olla jossain määrin myös vaikeaa ennustaa, olisi uudistuksen vaikutuksia seurattava laajasti kuten valiokunnan enemmistö kuvaa. Eri-tyistä huomiota seurannassa tulisi kiinnittää siihen, missä määrin yksinoikeusjärjestelmästä luopuminen tulee lisäämään pelihaittoja. Uudistuksen seuraamiseksi olisi lisäksi syytä perustaa myös erillinen asiantuntijaryhmä, joka keskittyisi nimenomaan markkinoinnin ja tarjonnan valvontaan. Seurannan perusteella tulisi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja tarvittaessa lisäresurs-sien ohjaamiseen pelihaittojen ehkäisemiseksi.

Lisenssijärjestelmän ulkopuolisen pelaamisen rajoittaminen

Jotta esityksellä tavoiteltu kanavointiasteen paraneminen voitaisiin saavuttaa mahdollisimman tehokkaasti, olisi lisättävä myös keinoja järjestelmän ulkopuoliseen pelaamiseen puuttumiseen. Nyt ehdotettujen säännösten lisäksi tulisi ryhtyä selvittämään maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estämistä koskevien säännösten valmistelua lisenssin ulkopuolisten toimijoiden osalta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi

*1. lakiehdotuksen 26 § poistetaan ja 24, 25, 28, 30, 32, 34, 38, 51 ja 55 § sekä 5. lakiehdotuksen 4 § hyväksytään muutettuina (**Vastalauseen muutosehdotukset**) ja*

*että valiokunnan mietintöön sisältyvien vastalauseehdotusten lisäksi hyväksytään neljä lausumaa (**Vastalauseen lausumaehdotukset**).*

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Rahapelilaki

24 §

Rahapelaamisen ikäraja

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija taikka elinkeinonharjoittaja tai yhteisö, joka välittää rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia tai -maksuja tai luovuttaa tilan rahapeliautomaattien käytettävänä pitämiseen, ei saa antaa alle ~~18~~ 20-vuotiaan pelata rahapelejä.

25 §

Velaksi pelaamisen, ilmaispelien ja alennusten tarjoamisen kielto

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa toimeenpanna rahapelejä siten, että niihin voidaan osallistua velaksi tai panttia vastaan.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa välittää velkarahaa rahapelaamiseen.

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija ei saa tarjota rahapelejä ilmaiseksi, alennetulla hinnalla, yhdistetyillä tarjouksilla tai tarjoamalla pelirahaa ~~muutoin kuin 26 §:ssä tarkoitetun asiakkaan bonuspelirahan muodossa.~~

28 §

Tunnistautuneena pelaaminen

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on ~~varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan tunnistautuneena yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan rekisteröityneeksi pelaajaksi.~~ todennettava rekisteröityneen pelaajan henkilöllisyys luotettavasti esimerkiksi kaksivaiheisella tunnistuksella aina rahapelejä pelattaessa.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä, jolla tunnistautuneena pelaaminen varmistetaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

30 §

Toimiluvanhaltijakohtainen ja keskitetty rahansiirtoraja

Pelaaja voi valvontaviranomaiselle tekemällään ilmoituksella asettaa kaikkiin rekisteröitymistä edellyttävään pelaamiseen keskitetyn vuorokausi- ja kuukausikohtaisen rahansiirtorajan. Rahansiirtorajojen muuttamisessa noudatetaan mitä 4 momentissa säädetään toimiluvanhaltijakohtaisista rahansiirtorajoista. (Uusi)

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelitilin kautta pelattavissa rahapeleissä on käytössä toimiluvanhaltijakohtainen rahansiirtoraja.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaaja rekisteröityessään pelaajaksi tai viimeistään ennen ensimmäistä rahansiirtoa asettaa rajoituksen sille, kuinka paljon pelaaja voi yhteensä enintään siirtää pankkitililtään pelitililleen rahaa vuorokaudessa ja kuukaudessa (*vuorokausi- ja kuukausikohtainen rahansiirtoraja*).

Pelaaja voi muuttaa asettamiaan rahansiirtorajoja. Rahansiirtorajojen muutokset ylöspäin tulevat voimaan vuorokausikohtaisen rahansiirtorajan osalta sen asettamista seuraavana päivänä ja kuukausikohtaisen rahansiirtorajan osalta sen asettamista seuraavan kuukauden alusta. Rahansiirtorajojen muutokset alaspäin tulevat voimaan välittömästi.

32 §

Rahapelitoimiluvanhaltijan rahapeliin toimeenpano

Rahapelitoimiluvanhaltijan on toimeenpantava rahapelejä siten, että pelaajan oikeusturva taataan, että rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset voidaan estää ja että rahapelihaitat ovat mahdollisimman vähäisiä.

Valtioneuvoston asetuksella ~~voidaan säätää~~ säädetään toimiluvanhaltijakohtaisista ja keskitetyistä, kaikkea rekisteröitymistä edellyttävää pelaamista koskevista vuorokausi-, kuukausi- ja vuosikohtaisista enimmäistappiorajoista, jotka koskevat pelaajan pelaamia sähköisiä raha-automaattipelejä, sähköistä rahabingoa, virtuaalivedonlyöntipelejä ja sähköisiä kasinopelejä sähköistä pokeripeliä lukuun ottamatta.

Sisäministeriön asetuksella voidaan säätää:

- 1) suurimmista sallituista pelipanoksista ja pelivoitoista;
- 2) toimeenpanomuoto- tai pelikohtaista pelien tahtia ja muita ominaisuuksia koskevista määräyksistä;
- 3) toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisista määrällisistä ja ajallisista rajoituksista.

Rahapelitoimiluvanhaltijan on tarvittaessa asetettava rahapeliin pelaamiselle toimeenpanomuoto-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia sekä tarjottava pelaajalle mahdollisuus itse asettaa edellä mainittuja rajoituksia.

34 §

Huolenpitovelvollisuus

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaamisessa noudatetaan sosiaalisia ja terveydellisiä näkökohtia, suojatakseen pelaajia liialliselta pelaamiselta.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

miselta ja auttaakseen heitä vähentämään pelaamistaan silloin, kun siihen on aihetta. Huolenpitovelvollisuuteen kuuluu liiallisen pelaamisen torjuminen jatkuvalla pelikäyttäytymisen seurannalla ja arvioinnilla.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on arvioitava pelaamisesta pelaajalle aiheutuvien rahapelihaittojen riskiä 36 §:n 1 momentin 3–7 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen automaattisen käsittelyn avulla ja ryhdyttävä tarvittaessa välittömästi toimenpiteisiin arvion perusteella havaittujen riskien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Pelaajan pelaamista estävä tai rajoittava päätös ei kuitenkaan saa perustua pelkästään henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on määriteltävä yhteydenpitomenettelyt pelaajiin niitä tilanteita varten, kun toimiluvanhaltija tunnistaa tai epäilee, että pelaajan pelaamisessa on kyse haitallisesta rahapelaamisesta.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on dokumentoitava kaikki 3 momentissa tarkoitettujen pelaajiin kohdistamansa yhteydenotot.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset huolenpitovelvoitteen sisällytettävistä yhtäläisistä kriteereistä pelaajan pelikäyttäytymisen tunnistamiselle, pelaajan kontaktoimiselle ja pelaamiseen puuttumiselle. (Uusi)

38 §

Rahapeliautomaatteja ja niiden omavalvontaa koskevat säännökset

Rahapeliautomaatteja voidaan sijoittaa vain pelisaleihin, jotka on tarkoitettu yksinomaan tai pääasiallisesti rahapelien pelaamiseen. (Uusi)

Rahapeliautomaatit tulee sijoittaa siten, että niillä pelaamista voidaan esteettömästi valvoa. Niitä ei saa sijoittaa siten, että niiden käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjestyshäiriöitä.

Rahapelisalien ja rahapeliautomaattien sijoittelua ja niiden käytettävänä pitämistä pelipisteissä pelisaleissa koskevat periaatteet tulee suunnitella siten, että pelaamisesta aiheutuvat taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset haitat olisivat mahdollisimman vähäisiä. Sijoittelussa ja käytettävänä pitämisessä on otettava erityisesti huomioon rahapelaamisen haitat alaikäisille ja haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen valvonnan ja suunnittelun yleisestä toteuttamisesta sekä pidettävä kirjaa rahapeliautomaattien sijainnista ja yleisistä ja erityisistä määräyksistä, joita se on antanut niiden valvonnasta.

Sellaisen pelipisteen pelisalin, johon rahapeliautomaatti on sijoitettu, haltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma toimintansa lainmukaisuuden ja 3 momentissa tarkoitettujen suunnitelman noudattamisen varmistamiseksi, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa. Omavalvontasuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja pelipisteen pelisalin haltijan on hu-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

lehdittävä siitä, että valvontaan osallistuva henkilökunta tuntee tässä laissa säädetty ja suunnitelmassa määrätty velvoitteensa.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa omavalvontasuunnitelmissa tulee kuvata laissa säädetty velvoitteet, niiden käytännön toteuttamiseen liittyvät riskit, miten velvoitteiden noudattamista seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle 3 momentissa tarkoitettu omavalvontasuunnitelma, rahapeliautomaattien sijaintia koskevat kirjaukset ja annetut määräykset.

~~Pelipisteiden~~ **Pelisalin** haltijan on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle 4 momentissa tarkoitettu omavalvontasuunnitelma ja suunnitelman toteuttamista koskevat kirjaukset.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan on pidettävä rahapeliautomaateissa näkyvällä paikalla merkinä yksinoikeustoimiluvanhaltijasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.

51 §

Markkinoinnin sääntely

Yksinoikeustoimiluvanhaltija ja rahapelitoimiluvanhaltija saa markkinoida toimiluvan nojalla toimeenpanemiaan rahapelejä ja toimiluvanhaltijaa tässä laissa säädettyin edellytyksin.

Rahapelejä ja yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida, jos markkinointi on määrältään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan maltillista. Tällaisena markkinointina ei voida pitää sellaista toimiluvanhaltijan ja sen toimeenpanemien rahapeli- markkinointia, jossa yksittäinen markkinointitoimenpide tai markkinointitoimenpiteet kokonaisuutena ovat erityisen huomiota herättäviä tai näkyviä tai toistuvat lukumääräisesti erityisen usein yhdessä tai useassa markkinointikanavassa.

Rahapelejä ja näitä pelejä toimeenpanevaa yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida:

1) toimiluvanhaltijan omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä siten, että markkinointi ei ole vuorovaikutteista kuluttajan kanssa;

~~2) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) mukaisessa televisio- ja radiotoiminnassa;~~

~~3) urheilutapahtumissa ja muissa yleisötapahtumissa;~~

~~2 4)~~ painetussa mediassa ja painettua mediaa vastaavassa sähköisessä julkaisussa;

~~3 5)~~ pelipisteissä niiden rahapeli- osalta, joita on saatavilla kyseisessä pelipisteessä.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja sen toimeenpanemia veikkauspelejä, raha-arpajaisia, rahapika-arpajaisia, sähköisiä rahapika-arpajaisia ja yhdistelmäpelejä sekä rahapelitoimiluvanhaltijaa saa markkinoida ulkona. ~~Rahapelitoimiluvanhaltijan~~ Ulkomarkkinointia ei saa sijoittaa varhaiskasvatuksen järjestämispaikan, esi- tai perusopetuksen järjestämispaikan, toisen asteen oppilaitoksen, apteekin, terveydenhuollon toimintayksikön tai päihdehuollon yksikön läheisyyteen.

Yksinoikeustoimiluvanhaltijaa, rahapelitoimiluvanhaltijaa tai niiden toimeenpanemia veikkauspelejä, raha-arpajaisia, rahapika-arpajaisia, sähköisiä rahapika-arpajaisia ja yhdistelmäpelejä saa markkinoida sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) mukaisessa televisio- ja radiotoiminnassa sekä urheilutapahtumissa ja muissa yleisötapahtumissa. (Uusi)

Rahapeliautomaatteja ja kasinopelejä ei saa markkinoida kuin sellaisissa pelisaleissa ja pelikasinoissa, joihin kyseiset rahapelit on sijoitettu. Näiden rahapeli- pelipaikkoja ei saa markkinoida. Pelipaikoista voidaan kuitenkin antaa tietoa.

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

Rahapelien suoramarkkinointi on sallittu 54 §:ssä säädetyn edellytyksin.

Muu kuin 1–6 momentissa tarkoitettu rahapelien markkinointi on kielletty.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sallitusta maltillisen markkinoinnin sisällöstä ja määrästä. (Uusi)

53 §

Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin

Markkinointia ei saa kohdistaa ~~alaikäisiin~~ alle 24-vuotiaisiin tai muutoin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

Markkinoinnissa ei saa esiintyä alaikäisiä henkilöitä.

Rahapelejä ei saa markkinoida sellaisessa televisio- ja radiotoiminnassa eikä kuvaohjelman elokuvateatterissa tapahtuvassa julkisessa esittämisessä tai julkaisutoiminnassa, joka on suunnattu alaikäisille, eikä sellaisen median palvelussa, joka on suunnattu alaikäisille.

Rahapelejä ei saa markkinoida sellaisissa urheilutapahtumissa tai muissa yleisötapahtumissa, jotka on suunnattu alaikäisille.

55 §

Markkinoinnin yhteydessä annettavat tiedot

Markkinoinnin tulee aina sisältää tieto rahapelaamisen sallitusta ikärajasta sekä siitä, mistä saa tietoa pelaamisen hallinnan välineistä ja rahapeliongelmiin apua tarjoavista palveluntuottajista.

Markkinoinnin tulee lisäksi aina sisältää tieto myönnetystä toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta. Radiomainonnan ei kuitenkaan tarvitse sisältää tietoa toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta.

Markkinoinnin tulee lisäksi sisältää varoitustekstit, joissa muistutetaan rahapelien haitoista, mukaan lukien niistä koituvat taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat. (Uusi)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset varoitustekstien sisällöstä. (Uusi)

5.

Arpajaislaki

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

4 §

Veron peruste ja verokanta

Edellä 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rahapeleistä ja muista arpajaisista arpajaisvero on ~~22~~25,5 prosenttia tuotosta.

Bingopelistä, josta voittona ei voi saada rahaa, vero on 5 prosenttia jaettujen voittojen yhteenlasketusta arvosta, johon ei lueta uuteen peliin oikeuttavia voittoja.

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1.Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uudistuksen vaikutuksia laajasti kiinnittäen huomiota erityisesti rahapelihaittojen ehkäisyyn ja varaa tarvittaessa lisäresursseja pelihaittojen ehkäisyyn.
- 2.Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan lisenssijärjestelmän ulkopuolisen maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estämistä koskevia säännöksiä kanavointiasteen paranemisen turvaamiseksi.
- 3.Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa erillisen asiantuntijaryhmän rahapelaamisen markkinoinnin ja tarjonnan valvontaan.
- 4.Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy selvittämään valtionavustuksilla avustettavan toiminnan laajentamista myös ehkäisevää ja korjaavaa rahapelihaittatyötä tekeviin järjestöihin.

Helsingissä 5.12.2025

Tiina Elo vihr

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp Vastalause 2

Vastalause 2

Perustelut

Vasemmistoliitto katsoo, että rahapelijärjestelmän uudistus tulisi valmistella huolellisesti uudelleen huomioiden lausuttavana olevan esityksen käsittelyn aikana saatu pelihaittoihin ja niiden torjuntaan liittyvä asiantuntijapalaute. Vasemmistoliitto painottaa muun ohella sosiaali- ja terveysministeriön, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Poliisihallituksen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n ja Peluurin esityksestä antamia asiantuntijalausuntoja. Muun muassa näiden lausunnonantajien painavasta kritiikistä ja kehitysehdotuksista huolimatta esitykseen ei ole valiokuntakäsittelyn aika päädytty esittämään mitään olennaisia muutoksia.

Rahapelilainsäädäntöä on uudistettava, koska Veikkauksen markkinaosuus digitaalisessa rahapelaamisessa on pudonnut lähelle 50 prosentin rajaa, ja nettipelaaminen on näin ollen suurelta osin yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten yritysten käsissä. Näiden toimijoiden harjoittama bisnes on suomalaisen lainsäätäjän kontrollin ulottumattomissa, eli ne eivät joudu noudattamaan pelihaittojen vähentämiseen tähtääviä velvoitteita ja muuta rajoittavaa suomalaista sääntelyä. Vasemmistoliitto tunnistaa ja jakaa nämä rahapelilainsäädännön uudistuksen peruslähtökohdat. Lainsäädännön uudistus kuitenkin voitaisiin ja se tulisi toteuttaa siten, että keskeisenä pyrkimyksenä olisi pelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen ja valitut sääntelyratkaisut myös todellisuudessa toteuttaisivat tätä tavoitetta.

Esitetyn lain 1 §:n mukaan sen keskeisiä tavoitteita ovat rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen, rahapeleihin osallistuvien oikeusturvan takaaminen sekä rahapeleihin liittyvien väärinkäytösten ja rikosten estäminen. Esitystä todellisuudessa leimaava kanavointiasteen parantamisen tavoite ja esityksessä valitut käytännön ratkaisut ovat kuitenkin ristiriidassa näiden lain julkilausuttujen tavoitteiden kanssa. Esitetyn lain sisältö on ristiriidassa myös Orpon hallitusohjelman oman kirjauksen kanssa, jonka mukaan "uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja". On todennäköistä, että järjestelmämuutoksen myötä Suomessa koetut rahapelihaitat tulevat lisääntymään ja vakavoitumaan rahapelien saatavuuden ja markkinoinnin merkittävän lisääntymisen myötä.

Esitetyssä muodossaan lisenssijärjestelmään siirtyminen tulee todennäköisesti räjäyttämään rahapelifirmojen mainonnan käsiin. Uudistuksen voimaantulon jälkeen rahapelien mainonta tulee lisääntymään hallitsemattomasti. Mainonta tulee näkymään huomattavasti nykytilannetta enemmän esimerkiksi katukuvassa, urheilutapahtumissa, televisiossa ja verkossa, eikä esitys sisällä uskottavia keinoja esimerkiksi lasten ja nuorten suojelemiseksi eri pelifirmojen mainonnalta. Lakiin esitetty markkinoinnin "maltillisuutta" edellyttävä säännös on ongelmallisen epämääräinen. Näin on huolimatta siitä, että valiokunta on perustuslakivaliokunnan säätämisyhteistyövaatimuksen johdosta mietinnössä täydentänyt kyseistä pykälää säännöksellä, jonka mukaan maltillisena ei voida pitää markkinointia, jossa yksittäinen markkinointitoimenpide tai markkinointitoimenpiteet kokonaisuutena ovat erityisen huomiota herättäviä tai näkyviä tai toistuvat lukumääräisesti erityisen usein yhdessä tai useassa markkinointikanavassa. Yhtiökohtainen maltillisuuden arviointi ei myöskään ota huomioon sitä, että toimilupajärjestelmään siirtymisen myötä kilpailulle markkinalle odotettaisiin useita, jopa useita kymmeniä toimijoita, joilla kullakin voisi olla useita

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp

Vastalause 2

kaupallisia brändejä markkinoilla. Vaikka yksittäisen toimijan markkinointi täyttäisikin jonkinlaisen maltillisuuden vaatimuksen, muodostunee mainonnan kokonaisvolyymi merkittäväksi.

Runsas altistuminen rahapelimainonnalle normalisoi ja arkipäiväistää rahapelaamista, lisää positiivista suhtautumista rahapeleihin sekä yllyttää pelaamaan. Lisääntyvä markkinointi lisää rahapelien kulutusta ja niiden aiheuttamia rahapelihaittoja. Haittoihin kuuluvat muun muassa ylivelkaantuminen, mielenterveys- ja somaattiset terveysongelmat, itsetuhoisuus ja rahapelaajien läheisille koituvat erilaiset haitat. Lapset, nuoret ja haavoittuvat ryhmät ovat erityisen alttiita rahapelimainonnalle. Rahapelimainonta vaikuttaa haitallisesti ongelmallisesti pelaaviin lisäämällä heidän pelikulutustaan ja riskinottoaan, vaikeuttamalla pelaamattomuutta sekä aiheuttamalla retkahduksia.

Esitetyssä mallissa jopa kaikkein haitallisimpien pelimuotojen markkinointi olisi sallittua, mikä on merkittävä heikennys markkinoinnin nykytilaan rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta. Rahapelit eroavat toisistaan niiden haitallisuuden suhteen. Lisenssijärjestelmään siirtyväksi kaavailut pelimuodot (kuten netissä pelattavat raha-automaatit, kasinopöytäpelit ja vedonlyönti) ovat kaikkein eniten haittoja ja riippuvuutta aiheuttavia pelejä ja niiden markkinointi on tällä hetkellä sallittu ainoastaan erityisissä pelisaleissa ja kasinoilla. Markkinoinnin salliminen tulee todennäköisesti lisäämään koettujen rahapelihaittojen määrää ja vakavuutta.

Esimerkiksi maailman terveysjärjestö WHO on kannattanut rahapelien markkinoinnin kieltämistä kokonaan, ja tätäkin vaihtoehtoa olisi tullut perusteellisesti selvittää esityksen valmistelussa. Sen sijaan lain valmistelussa on vaihtoehtoina torjuttu myös esimerkiksi televisio- ja radiomainnon täyskielto, haitallisimpien pelimuotojen mainonnan täyskielto tai mainonnan ajalliset rajoitukset, koska kaikki nämä on nähty kanavoitintavoitteen kannalta huonommaksi vaihtoehdoksi kuin valittu hyvin salliva ja pelihaittojen kannalta tuhoisa malli. Markkinoinnin laajaa sallimista on perusteltu sillä, että se ohjaa kulutusta säännellyille markkinoille ja näin kyetään vähentämään haittoja. Tässä onnistumisesta ei kuitenkaan ole näyttöä. Useissa Euroopan maissa onkin lisenssijärjestelmäkokemusten jälkeen päädytty rajoittamaan rahapelien markkinointia hyvin tiukasti. Tällaisia maita ovat muun muassa Italia, Belgia, Hollanti, Espanja, Viro, Latvia, Liettua ja Bulgaria. Lisääntynyt markkinointi on herättänyt voimakasta ärtymystä ja vastustusta useiden maiden kansalaisissa. Läheisimpiä kokemuksia tästä on saatu Ruotsissa, jossa rahapelimarkkinoinnin volyymi räjähti käsiin lisenssimarkkinaan siirtymisen yhteydessä.

Ylipäänsä lainsäädäntöhankkeelle asetetun kiireellisen aikataulun vuoksi vaihtoehtoisia toteutustapoja ei ole huolellisesti ehditty arvioimaan. Esitetyssä muodossa järjestelmämuutos merkitsee huomattavaa riskiä rahapelihaittojen ja vakavan peliriippuvuuden kasvusta.

Markkinoinnin sääntelyn tarkentamisen ja rajoitusten tiukentamisen lisäksi pelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tulisi tehostaa esimerkiksi: korottamalla rahapelaamisen ikärajaa väkevien alkoholijuomien tapaan; säätämällä pelaajien itse asettamien toimiluvanhaltijakohtaisen siirto-rajojen lisäksi sitovasta, kaikkia toimiluvanhaltijoita koskevasta yhteisestä, keskitetystä talletus- ja/tai tappiorajasta; säätämällä ehdotettua tarkemmin peliyhtiöitä koskevasta huolenpitovelvoitteesta sen sijaan, että peliyhtiöille itselleen jätetään vapaus määritellä, miten ja milloin ne puuttuvat pelihaittoihin; täsmentämällä ja tiukentamalla peliautomaattien sijoittelua koskevaa säännöstä siten, että automaatteja saisi sijoittaa vain erillisiin valvottuihin tiloihin, kuten pelisa-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 2

leihin; sääntelemällä pelituotteiden ominaisuuksia; luomalla tehokkaampia järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen rajoituksia kuten tehokkaita ja toimivia IP- ja maksuestoja; edellyttämällä pelaamiseen kaksivaiheista tunnistautumista; kieltämällä pelaamiseen liittyvät bonukset sekä liittämällä rahapeleihin pelihaitoista kertovat varoitusmerkinnät tupakkatuotteiden tapaan.

Rahapelaamisen hallinnan, sääntelyn tehokkuuden ja pelihaittojen torjunnan edistämiseksi valvontaviranomaisten, pelihaittojen torjuntaan ja peliongelmista kärsivien auttamiseen keskittyvien järjestöjen ja muiden toimijoiden sekä sosiaali- ja terveystalouksista vastaavien hyvinvointialueiden resursseja on välttämätöntä vahvistaa leikkausten sijaan.

Rahapelaamisen yhteiskunnallisten kustannusten arvioidaan jo nyt ylittävän lisenssimallin arvioitua tuotot valtiolle, ja hallituksen esityksen mukaisen uudistuksen myötä lisääntyvät rahapelihaitat tulevat näkymään erityisesti kasvavina sote-palveluiden tarpeina. Myös lisääntyvä valvontatarve tulee kasvattamaan valtion menoja. Hallituksen esityksessä ehdotetaan rahapeleille 22 prosentin verokantaa, mikä on poikkeuksellisen alhainen erityisesti verrattuna yleiseen arvonnäveroon, joka on 25,5 prosenttia. Ei ole tarkoituksenmukaista, että verotus suosii tällä tavoin rahapelejä, jotka tuottavat yhteiskunnalle merkittäviä haittoja ja kustannuksia. Rahapelien verotus olisi perusteltua asettaa korkeammalle kuin yleinen arvonnäverokanta tai vähintään yleisen arvonnäverokannan tasolle.

Esitetty uudistus voi esimerkiksi Poliisihallituksen arvion mukaan kasvattaa myös väärinkäytösten ja rikosten riskiä erityisesti rahanpesun ja kilpailumanipulaation osalta. Kilpailumanipulaatio voi yleistyä vedonlyöntiyhtiöiden määrän kasvun ja kohdevalikoiman lisääntymisen myötä. Tähän ilmiöön olisi mahdollista puuttua myös esimerkiksi ottelumanipulaation tai urheilupetoksen nimienomaisella kriminalisoinnilla.

Kokonaisuudessaan rahapeliuudistus esitetyssä muodossaan tulee todennäköisesti merkittävästi lisäämään rahapeleistä aiheutuvia haittoja, eikä uudistukselle esitetyssä muodossaan ole hyväksyttäviä perusteita. Uudistus tulisi valmistella uudestaan tavalla, joka oikeasti toteuttaa sääntelyn keskeisimmäksi tavoitteeksi esitettyä haittojen torjuntaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hylätään ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (Vastalauseen lausumaehdotukset).

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja antaa eduskunnalle esityksen lainsäädännöstä, jolla rahapelihaittoja ehkäistään ja vähennetään rahapelien markkinointia merkittävästi rajoittamalla, pelaamisen ikärajoja tarkistamalla, sitovista talletus- ja tappiorajoista säättämällä, peliautomaattien sijoittamista rajoittamalla, peliyhtiöiden huolenpitovel-

Valiokunnan mietintö HaVM 28/2025 vp
Vastalause 2

vollisuutta tarkentamalla, järjestelmän ulkopuolista pelaamista rajoittamalla ja muilla tehokkailla keinoilla.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa rahapelilainsäädännön toimivuutta ja vaikutuksia rahapelimarkkinaan erityisesti pelihaittojen ja markkinoinnin määrän osalta sekä ryhtyy viivytyksettä tarvittaviin toimiin näihin liittyviin ongelmiin vastaamiseksi.

Helsingissä 5.12.2025

Anna Kontula vas